- 41 -

FUSSİLET SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 41., nüzûl sıralamasına göre 61., Mesânî kısmı üçüncü sûreler grubunun üçüncü sûresi olan Fussilet sûresi, Mekke'de nâzil olmuş olup, âyetlerinin sayısı 54'dür.

“Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla”

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur. Salât ve selâm Allah’ın Rasûlü’ne, O’nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Hâ-Mîm’le başlayan sûrelerin ikincisi, Fussilet sûresidir. Birincisi Mü'min sûresiydi, ikincisi de bu sûredir.

Mekke’de Hz. Hamza efendimizin de müslüman olmasıyla, müşriklerin Resûl-i Ekrem Efendimizin dâvetinin önünü kesme konusunda telaş ve tedirginlik yaşadıkları bir dönemde nâzil olmuş bir sûredir. Başta amcaları olmak üzere tüm yakınlarının Rasulullah Efendimizi bu işten vazgeçirebilmek için üzerine yüklendikleri bir dönemde nâzil olmuştur.

Rasulullah Efendimizin amcası Utbe bin Rebia gelerek Rasu-lullah Efendimize bir kısım tekliflerde bulundu. “Ey yeğenim, gel bu işten vazgeç. Eğer maksadın riyasetse, seni başımıza reis yapalım. Zengin olmak istiyorsan, tüm malımızı mülkümüzü sana verelim. Eğer evlenmek istiyorsan, istediğini sana verelim. Yok eğer aklından bir zorun varsa, seni dünyanın en uzman doktorlarına götürüp tedavi ettirelim.”

Allah’ın Resûlü, onun bu sözlerini dikkatlice dinledikten sonra buyurdu ki: “Ey amcam, sözlerin bitti mi?” “Evet” deyince, “öyleyse şimdi sen de beni dinle,” buyurdu ve besmele çekerek şu anda tefsirini yapacağımız Fussilet sûresinin âyetlerini okumaya başladı. Nihâyet sûrenin 38. âyetine geldiği zaman, Allah’ın

Resûlü hemen secdeye kapandı ve doğrulunca da: “Ey Ebu Velid, işte cevabım budur, gerisini artık sen bilirsin,” dedi.

Utbe, Rasulullah Efendimizin bu cevabı ve okuduğu âyetler karşısında rengi sapsarı kesilmiş ve ne diyeceğini bilemez bir halde Rasûlullah’ın yanından kalkıp kendisini bekleyen müşriklerin yanına vardığında, şöyle demekten kendini alamamıştı: “Ey Kureyş! Vallahi ben şiirin âlâsını bilirim, Muhammed’in okudukları şiir değil! İçinizde sihri de benim kadar bileniniz yoktur. Vallahi onun okudukları sihir de değil! Kehanet hiç değildir! Bana kalırsa, onu kendi haline bırakalım, eğer Araplar onu yenerlerse, ondan kurtulmuş oluruz, yok eğer o Araplara galip gelirse, onun galibiyeti sizin galibiyetiniz, onun iktidarı sizin iktidarınız olur. Bu şeref size ait olur,” der.

Hattâ sûrenin:

“Ey peygamberim, eğer onlar yüz çevirirlerse de ki: Ben sizi Âd ve Semûd toplumlarının başlarına gelen yıldırımlara benzer yıldırımlarla uyarırım.”

Âyetini okuyarak onu uyarmaya başlayınca, Utbe’nin korkuyla Rasulullah Efendimizin mübarek ağızlarını kapatmaya çalıştığı rivâyet edilmektedir. “Ey Muhammed! Ne olur, Allah aşkına kavmine merhamet et!” diyerek yalvarıp yakardığı anlatılır.

Sûrede hem Utbe’nin tekliflerine, hem de diğer kâfirlerin: “Ey Muhammed, sen ne dersen de, ne yaparsan yap biz senin getirdiğini asla kabul etmeyeceğiz!” şeklindeki tutumlarına cevaplar verilmektedir. Ayrıca Rasulullah Efendimize onların iman etmeyişlerinden ve yaptıklarından sorumlu olmadığı hatırlatılarak teselli edildiğini görüyoruz. Rabbimiz, sûrede kendi ulûhiyetini ve rubûbiyetini gündeme getirerek, göklerde ve yerde ne varsa hepsine egemen olduğunu, hepsinin kendisine boyun büktüğünü anlatarak kâfirleri imana ve teslimiyete çağırmaktadır. İnkârlarında ısrar edenlerin âkıbetlerini Âd ve Se-mûd’la özdeşleştirerek, onları düşünüp ibret almaya dâvet etmektedir.

Evet, Kur'an'da geçmiş, hal ve geleceğe ilişkin temel bilgiler yer aldığı için bu kitap tafsilâtlı bir kitaptır. Bu bilgiler kesindir ve başka hiçbir bilgi onların verdiği malûmatı ihtiva etmez. Hangi yaklaşımla okunursa okunsun her okuyan onun çok anlamlı mucizevî bir metin olduğunu fark edebilir. Allah, kullarına acımış ve bütün hakikatleri bu kitapta bildirmiştir. Yeryüzündeki milyonlarca kitap işte bu Kur'an'a dayanmakta ve onu tefsir etmektedir. Kur'an öyle tafsilâtlıdır ki, hemen

her sûrede birbirine benzer veya tekrar tekrar vurgulanan gerçekler, birbiriyle bağlantılı olarak birçok açıdan değişik meseleleri işlemektedir.

Bu sebeple tarih boyunca yüzlerce tefsir yazılmıştır. Yirmi üç yılda âyet âyet, sûre sûre tamamlanan bu kitabın koruyucusu Allah'tır ve O, kitabını Arapça indirmişse bunun mutlaka dil açısından bir hikmeti vardır. Kur'an'ın iki kelimesini anlatmak için sayfalarca tercüme yapılması da buna basit bir delildir. Ve hiçbir kitap onun gibi göze, kulağa, bütün ruha tesir etmez. Hiçbir musiki onun tilâveti kadar insanı rahatlatmaz, duygulandırmaz. Bu yüzden o indirildiği zaman şairler şiirlerini Kâbe duvarından indirmişler, herkes onun ilâhî bir nur olduğunu anlamıştır.

Şimdi sûrenin âyetleri üzerinde bir gezinti yapalım ve tefsirine geçelim inşallah. Fussilet sûresinin ilk âyetleri şöyle başlamaktadır: "Hâ, Mîm. Bu Kur'an, Rahman ve Rahîm olan Allah tarafından bilen bir kavim için âyetleri çeşitli biçimlerde teker teker açıklanmış, Arapça bir Kur'an ve müjde verici bir uyarıcı olarak indirilmiştir. Böyleyken onların çoğu bunu düşünüp kabul etmekten yüz çevirmiştir. Arlık onlar dinlemezler. Onlar, Bizi davet ettiğin şeye karşı kalplerimiz bir örtü içindedir, kulaklarımızda bir ağırlık, bizimle senin aranda bir perde vardır. Artık sen dinince yapabileceğini yap, biz de dinimize göre hareket ederiz.' derler" (1-5).

Sûrenin başındaki mukattaa harflerinin manasını ancak Allah bilir. O nedenle sûreye Hâ-Mîm ve Secde olmak üzere iki kelimeden oluşan Hâmîm secde adı da verilmiştir. Ayrıca Mesâbih, Secde, Akvât adları da verilmektedir.

Az evvel de ifade ettiğimiz gibi sûrenin nüzûl sebebi olarak şu rivâyet nakledilir: Ebû Cehil ve Kureyş'in ileri gelenleri bir araya gelirler; Muhammed (s.a.s)'in durumunu araştırmak üzere sihir, kehânet ve şiirden anlayan birini araştırırlar. Utbe b. Rabia, "Ben, bu hususlardan anlarım; Muhammed'in bu gibi işlerle bir ilgisi varsa, bunu ortaya çıkarırım" der. Utbe, Hz. Peygamber (s.a.s.)'e gider ve, "Ey Mu-hammed' sen mi daha hayırlısın, Hâşim mi; sen mi daha hayırlısın, Abdûlmuttalib mi?" der. Bu sözleriyle, peygamberlik gelse gelse bunlara gelirdi, demek ister. Peygamber (s.a.s.), cevap vermeden dinlemeye devam etti. Utbe, sözlerini sürdürdü: "İlahlarımızın aleyhinde konuşuyorsun, atalarımızı sapıklıkla itham ediyorsun. Reislik istiyor-san seni reis edinelim, mal istiyorsan, seni zengin kılacak kadar mal verelim. Kadın istiyorsan, Kureyş kızlarından beğendiğin on tanesini seç, al. Hasta isen seni tedavî ettirelim." Hz. Peygamber (s.a.s.), hep susuyor, Utbe'nin sözlerini bitirmesini bekliyordu. Sözünü bitirdiğinde,

Resulullah (s.a.s.) "Sözlerin bitti mi?" dedi ve, "Bismillahirrahmanirra-him" diyerek Fussilet sûresini okumaya başladı: "Eğer yüz çevirirlerse de ki: Ben sizi Âd ve Semûd kavimlerinin başına gelen yıldırıma benzer bir yıldırıma karşı uyardım" âyetini okuyordu ki, Utbe, yerinden fırladı ve Peygamber (s.a.s.)'in ağzını eliyle kapadı, devam etmemesi için yalvardı.

Utbe, okunan âyetlerin etkisi altın da kalarak, birkaç gün Kureyşlilere görünmedi. Ebû Cehil, Utbe'yi arayarak onu buldu. Utbe, olayı anlattıktan sonra şöyle devam etti: "Bundan böyle ben Muhammed'e hiçbir şey söylemeyeceğim. Bana öyle bir şeyle cevap verdi ki, Allah'a yemin ederim, Muhammed'in okuduğu ne sihir, ne şiir, ne de kehânet türünden bir şeydir. Bilirsiniz, Muhammed'in söylediği yalan çıkmaz Onu rahat bırakın. Başınıza bir azap gelmesinden korkuyorum" (İbn Hişâm, I, 313)

Rivâyetten de anlaşıldığı gibi, sûre indiği sıralarda Kureyşli müşrikler, bu tür meselelerin dedikodusunu yapıyor; Kur'an'ı sihir, kehânet ve şiir olmakla itham ediyorlardı. (Araplara göre şiir de cin işidir. Her şaire şiiri imlâ ettiren bir cinni vardır Böylece Kur'an'ı anlaşılmaz kapalı sözler manzumesi olmakla suçluyorlardı. Sûre, iddia ettikleri gibi Kur'an'ın anlaşılmaz sözlerden değil, Arapça bir da kitap olduğu ve sözlerinin apaçık olduğunu anlatmakla konuya giriş yapar. Hem Hz. Peygamber de aralarından çıkmış bir insandır. Kur'an'ın onun eseri olması mümkün değildir; ve o, her şeye gücü yeten yüce Allah'ın eseridir.

Sûre, girişinde konusunu belirlemektedir: Konu, Kur'an-ı Ke-rîm'dir; Allah'ın bu indirdiği âyetleri, kâinatta her an olup biten âyetleridir. Ayrıca kâfirlere karşı delilller getirilmekte, müminlerin özelliklerine deyinilmektedir. İbret alınsın diye azaba uğrayan kavimlerin haberleri anlatılırken onların neden helâk edildikleri açıklanmaktadır. Sûrede Kur'an hakkında indirilen âyetlerde şöyle buyurulmaktadır: "O küfredenler, şöyle dedi: "Bu Kur'an'ı dinlemeyin. Onun hakkında (okunurken) manasız yaygaralar yapın; belki üstün gelirsiniz (susturursunuz)."işte biz o kâfirlere en çetin bir azabı tattıracağız. Onları yapa geldiklerinin en kötüsüyle cezalandıracağız. Halbuki o Kur'an cidden sarp bir kitaptır ki, ne önünden ne ardından ona hiçbir bâtıl yanaşıp gelemez. O, bütün kâinatın hamd ettiği o yegane hüküm ve hikmet sahibi Allah'tan indirilmedir.

Eğer biz onu yabancı dilden bir Kur'an yapsaydık muhakkak ki, "Ayetleri açıklanmalı değil miydi? Araba, Arapça olmayan bir Kur'-an mı?" diyeceklerdi. Onlara de ki: "O Kur'an, iman edenler için bir hidayet ve şifâdır. İman etmeyenlerin ise kulaklarında bir ağırlık vardır. Onlar Kur'an'ı duymazlar, duymak istemezler. O Kur'an bunlara karşı bir körlüktür. Onlar, uzak bir yerden çağrılıp da duymayan

kimseler gibidir. Andolsun ki biz Musa ya kitap (Tevrat'ı) verdik de, onda da ihtilâf edildi. Eğer Rabbinden bir söz geçmiş olmasaydı (hesap gerektirilmemiş olsaydı), aralarında olup bitirilmişti (helâk olmuşlardı). Herhalde onlar bundan, şüpheci bir tutum içindeler. De ki: Eğer o Kur'an Allah nezdinden gelmiş de sonra siz ona küfretmişseniz, bana haber verin, haktan uzak bir muhâlefette bulunanın ta kendisi olan sizden daha sapkın kim vardır?"

Günümüzde de inanmak istemeyenler, Kur'an'ın Arapça bir kitap olarak indirildiğini ve onun yalnız Araplara geldiğini söylerler. Halbuki, herhangi bir kitabın ve bu Kur'an'ın bütün yeryüzüne şâmil olması için yine yeryüzü dillerinden biriyle indirilmesi kadar doğal bir şey olamaz. Aslında onların her birine tek tek de Kur'an indirilse onlar yine inanmazlar. Kaldı ki Allah'ın elçisi ve sevgili kulu Muhammed (s.a.s.) Arap toplumunda doğdu ve ona -o ümmiye- Kur'an Arapça indirilmeseydi de meselâ İbrani'ce indirilseydi, bu sefer de Allah'ın buyurduğu gibi "Arap'a Arapça olmayan bir kitap mı?" diyeceklerdi. Kısaca, kâfirler, yolu yokuşa sürmek için her zaman saçma sapan iddialarda bulundular. Kâh onu Muhammed uydurdu" dediler, ama o ümmî idi; kah "Bunlar deli saçması" dediler ama onun gibi bir âyet dahi ge-tiremediler.

Yine onlar âyetlerin mucizeliğini reddettiler; siyak ve sibakını, âyetlerin anlam örgüsünü bozarak âyetleri asıl manalarından başka manalara tefsir ederek sapıttılar. Ama, Kur'an'ın hiçbir bilgisini yalanlayamadılar. Kur'an'ın doğruluğu her zaman ortada var oldu ve var olup gidecektir. Onlar Muhammed'e "mecnun" dediler ama onun do-ğumundan beri aralarında yaşayan en dürüst insan olduğunu da red-dedemediler. Allah onlara âyetlerini gösterdi. Her peygamberi ve on-lara verilen kitabı da geçmişte kavimleri yalanlamışlardı. Ama baş larına korkunç azap gelmiş, meselâ Âd ve Semûd bunlardandı. Doğru yol gösterildiği halde körlüğü tercih etmişlerdi. Allah da onları alçaltıcı azabın yıldırımı ile yakalayıverdi. Ancak iman edenleri ve sakınanları kurtardı. Allah şöyle buyurmaktadır: "İşte siz kulak, göz ve derileriniz aleyhinizde Şahitlik eder diye korunuyordunuz. Aksine, yapmakta olduklarınızın birçoğunu Allah'ın bilmeyeceğini sanıyordunuz. İşte bu sizin zannınız, Rabbiniz hakkındaki zannınız sizi bir yıkıma uğrattı; böylelikle de kayba uğrayanlar olarak sabahladınız" (22-23). Hz. Peygamber, (s.a.s.) bu âyeti çok veciz bir şekilde açıklamıştır: "Rabbin, kulum beni nasıl tasavvur ederse ben öyleyim, der." Yani insan Allah'ı nasıl tasavvur ederse, amellerini ona göre ayarlar. Müminin amelinin doğru olması, kâfirin amelinin yanlış olması gibi.

Sûrede gerçekten çok büyük ve değerli ahlâkî esaslara deği-nilmektedir. "Allah'a çağıran, salih amelde bulunan ve gerçekten ben müslümanlardanım diyenden daha güzel sözlü kimdir? İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen en güzel olan

tarzda kötülüğü uzaklaştır; o zaman görürsün ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir. Buna da sabredenlerden başkası kavuşturulmaz. Ve buna büyük bir pay sahibi olanlardan başkası da kavuşturulmaz. Şayet sana şeytandan yana bir kışkırtma gelecek olursa hemen Allah'a sığın. Çünkü O işitendir, bilendir" (33-36). "Kim sâlih bir amelde bulunursa kendi nefsi lehinedir, kim de kötülük ederse o da kendi aleyhinedir. Senin Rabbin kullara zulmedici değildir... İnsan ha-yır istemekten bıkkınlık duymaz, fakat ona bir şer dokundu mu artık o umutsuzluğa kapılır" (46, 49). "İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirir ve yan çizer, ona bir şer dokunduğu zaman ise artık o geniş dua eden biridir" (51).

Bu âyetlerde Allah, insan psikolojisinin değişmez gerçeklerini bildirmekte, mü'minlerin amellerinin boşa gitmeyeceğini, fazlasıyla karşılığını vereceğini, beyan edip onları cennetle müjdeleyerek teşvik etmektedir. Daha önce kötü insanlara kötü, iyi insanlara iyi arkadaş-ları nasip ettiğini haber veren Allah Teâlâ, müslümanlar henüz az bir grup iken ve Mekkeli kâfir çoğunluğun baskılarıyla bunalırken, onlara kötülüğün tabiatı icâbı zayıf ve çökmeye mahkum bulunduğunu be-yan etmekte; iyilik ve doğruluğun iddia ettikleri gibi zayıf değil, aksine hakiki fethedici bir güç olduğunu bildirmektedir. Kaldı ki, mü'minlerin en büyük vasfı, kötülüğe iyilikle karşılık vermektir. Hiçbir kötülük, iyiliğin, yüceliğin karşısında tutunamaz, çöker. İşte Allah mü'minlerin bu vasfını "büyük bir pay" diye nitelendirmektedir. Çünkü gerçekten bunu herkes yapamaz. Genellikle insan, kötülüğe kötülükle mukabele etmek ister; hattâ insan kinci ve intikamcıdır. Ancak o en güzel ahlâka sahip Rasûlullah'(s.a.s.)'dir ki, kendisine her kötülüğü yapanları, hattâ zehirlemek isteyenleri bile affetmiştir. İşte müslümanın tavrı budur.

Üstelik müslümanın bu tavrından şeytan kahrolur. Çünkü o her zaman müslümanın hatalı bir tavrını yakalamak ister. Şeytanın kışkırtması işte budur. Onun tuzağı müminlerin açığını kollamaktır. Ebû Hureyre bu konuda şöyle demektedir: "Bir gün birisi Resulullah'ın yanında Ebû Bekir'e geldi ve ona sürekli sövmeye başladı. Ebû Bekir susuyor, cevap vermiyor, Resulullah da sesini çıkarmıyordu. Ebû Be-kir sonunda taştı ve sert bir karşılık verdi. Resulullah'ın çehresi hemen değişti ve oradan uzaklaştı. Hz. Ebû Bekir ona yetişerek niçin böyle davrandığını sorunca o şöyle buyurdu: "Sen sessiz durduğun sürece bir melek senin yerine ona cevap veriyordu. Fakat sen ağzını açtığında yanına şeytan geldi. Bense şeytanın olduğu yerde bulunmam. " Bu tavır, müminlerin her zaman Allah'ın hiçbir şeyden habersiz olmadığını dâima hissetmektir. Zaten kâfirler haksız yere kötülük çıkarırlar; giderek bunalıma düşerler; sürekli şek ve şüphe içinde has-talığa yakalanmış gibi olurlar ve sonunda hevâ ve hevesleri onları helâke götürür. Allah

hiçbir zaman zulmetmez, salih amelleri zayi etmez ve kötülükleri de cezasız bırakmaz.

Nihayet sûre şu âyetlerle sona ermektedir: "Biz âyetlerimizi hem âfakta hem de (enfüste) kendi nefislerinde onlara göstereceğiz. Öyle ki, şüphesiz onun hak olduğu kendilerine besbelli olsun. Her-şeyin üzerinde senin Rabbinin şahit olması yetmez mi? Dikkatli olun; gerçekten onlar Rablerine kavuşmaktan yana derin bir kuşku için-dedirler. Gözünü aç; gerçekten O, her şeyi kuşatandır" (53-54).

Müfessirler âyetlerin gösterilmesi konusunda şu önemli görüş-leri ortaya koymuşlardır:

1. Onlar, İslâm'ın kısa bir sürede çevreye yayılacağını, ve ken-dilerinin de teslim olacaklarını tahmin edemezler. Nitekim İslâm'ın adâleti her yere yayılınca herkes âyetleri gördü.

2. Allah insanlara kendi vücutlarında, yeryüzünde, gökyüzün-de âyetlerini göstermektedir. Her devirde bilimin yeni bulguları keşifler ve icatlar buna bir işarettir.

3. Tabiî ölüm halinde veya ölmeden önce ölerek her şeyden hakkı görmekle âyetler gösterilecektir.
4. Bu âyetler, indikleri tarihsel ortam içerisinde Bedir zaferi, Mekke'nin Fethi vb. olaylara işaret ederek mucizevî haberler yakın gelecekte gerçekleştiği gibi; dünya döndükçe genelde tüm insanlar ve toplumlar üzerinde de gerçekleşecektir.

Genel Olarak Fussilet Sûresi şu mesajları taşır:

1. Allah'ın kelâmı Arapça'dır; bir müjde, bir uyarıcıdır; dileyen akıl sahipleri onu okursa gerçeğin farkına varır. Kalpleri kapanmış kişiler ise onu anlayamazlar.

2. İnkârcılar ne yaparlarsa yapsınlar kendi acı sonlarını hazırlamaktan başka bir şeye nâil olamazlar. Allah'ın bir olduğu gerçeği değişmez.

3. Ne kadar aptal beyinsizdir şu inkârcılar. Allah onları yoktan var etmiş, işte şu kâinatta sayısız nimetleri onların emrine vermiş, şu âlemin nizamını sağlamış olduğu halde ve kullarına hidâyete iletmek için İslâm'ı bildirdiği halde ona inanmıyorlar ve üstelik elçisini, kitabını yalanlıyorlar. O halde geçmiş ümmetlerin anlatılan acı âkıbetleri de onları düşündürmüyorsa, cehennem ateşinde yanmaları kaçınılmazdır.

4. Şimdi müminlere karşı güçlü gibi görünen, şeytanın da her kötülüğü güzel gösterdiği, akılsız güruh, kıyâmette birbirini bile tanımayacaktır.

5. Kur'an, istenildiği kadar mesajı engellenmeye çalışılsa da tahkim edilmiştir ve kimse onun insanlara ulaşmasını önleyemez.

6. Allah her şeyi yaratandır; yaratıklarına karşı çok merhametlidir ve o yarattıklarını başıboş bırakmaz, onlara doğru yolu gösterir; bu onun büyük bir fazlıdır. Zaten hayat bir imtihandır, bir oyalanmadır.

7. Peygamber de bir insandır ve aldığı vahyi tebliğ eder.

8. Allah rızıkları dört günde takdir etti; sonra kendisi duman halinde olan göğe yöneldi; yeri ve göğü yedi gök olarak iki günde tamamladı ve her bir gökte kendi emrini vahy etti; dünya göğünü de kandillerle süsleyip donattı ve bir koruma altına aldı. İşte bu üstün ve güçlü olan, bilen Allah'ın takdiridir. O halde nasıl O'na ortaklar koşa-biliyorlar? Allah'a karşı edepsizlik edip de Resulünü tanımıyorlar ve, "O dileseydi bize melek gönderirdi" diye yalanlıyorlar? Veya Kur'an'ı Arapça diye küçümsüyorlar?

9. Müminler, kâfirlerin bu dünyadaki geçici üstünlüklerine aldırmasınlar. Şeytan ve dostları bir tarafta, müminler ve melekler bir ta-aftadır. Müminler, cennete gitmekle müjdelenirler ve onlara, "Orada artık tüm sıkıntınız, çileniz bitti, sonsuz nimetler sizin," denilir. Oysa kâfirler "bir yolcunun ağaç gölgeliğinde dinlenmesi gibi olan şu kısacık oyalanma dünyasından" sonra cehennem'e giderler. Onlar da orada ebedî kalıcıdırlar.

Sûrenin ilk âyeti, huruf-ı mukattaa’dır. Bununla alâkalı önceki sûrede açıklamada bulunmuştuk.

1. “Ha-Mîm”

Allah, kitabını dilediği biçimde gönderir. Allah sözlerine istediği biçimde başlar. Kullarına düşen sadece teslimiyettir. Yâni, “ya Rabbi kitabını şöyle indirmeliydin! Bize şöyle hitap etmeliydin! Kitabını filân dille göndermeliydin! Ya da vahyini içimizden falana indirmeliydin! Peygamberini bizim aramızdan seçmeliydin! Bizi şunlarla sorumlu tutmalıydın!” deme hakları yoktur. Allah dinini

nasıl anlatmışsa, söze nasıl başlamışsa, nelerle bizi sorumlu tutmuşsa, itirazsız teslim olmamız gerekmektedir.

2. "Bu Kur'an, Rahmân ve Rahîm olan Allah tarafından indirilmiştir."

Bu kitap, Rahmân ve Rahîm olan Allah'tan gelme bir kitaptır. Rahmân ve Rahîm olan Allah bu kitabını indirmiştir. Yüceler yücesinden kitabını inzâl buyurmuştur. İnzâl, tenzîl, tenzîl-i rütbe, indirmek demektir. Allah, kitabını elinizin altında olsun, size yakın olsun diye indirmiştir. Siz sürekli onunla beraber olasınız, ondan istifade edesiniz, ona tutunarak yol bulasınız diye. Onunla çölde yol bulasınız, ona tutunup çukurdan kurtulasınız, hayatınızı onunla düzenleyesiniz diye. Yaratıcınıza karşı sorumluluklarınızı bilip O'nun istediği gibi bir hayat yaşayasınız diye. Dünyanızı ve âhiretinizi mâmur edesiniz diye Rab-biniz size kitabını indirmiş, kendi bilgisini ulaştırmıştır.

Öyleyse Allah sizi muhatap kabul edip merhametinden dolayı kendi kelâmını sizin elinizin altına indirirken, sakın sizler onu hep kaldırmadan yana olmayın. Yâni o kitap sürekli elinizde olsun, sürekli elinizin altında bulunsun. Siz de onu hayatınıza indirin. Siz de onu hukukunuza, eğitiminize indirgeyin. Kazanmanıza, harcamanıza, hukukunuza, eğitiminize, siyasal yapılanmanıza, kısacası tüm hayatınıza, tüm beşerî ilişkilerinize indirgeyin. Allah'ın yaptığının tersini yapmayın. Allah indirirken siz kaldırmadan yana bir tavır almayın. Kur'an'a karşı hürmet, onu yukarılara kaldırmak değildir. Kur'an'a karşı hürmet, onu sürekli el altında tutmak, sürekli bakılacak, sürekli okunacak, müracaat edilecek bir konumda tutmaktır.

Kitabın indirilişiyle birlikte, kitabın indirilişinin zikriyle birlikte, hemen Rabbimizin Rahmân ve Rahîm oluşunun da zikredildiğini görüyoruz. Kitabın inzalinin hemen yanı başında Rabbimizin Rahmân ve Rahîm oluşunun gündeme getirilmesinden anlıyoruz ki, bu kitap Rah-mân ve Rahîm olan bir kaynaktan gelmektedir. Bu kitap, Rabbinizin Rahmân ve Rahîm sıfatlarının tecellisidir. Yâni bu kitabını Rabbiniz size rahmetinin gereği olarak indirmiştir. Size merhamet ettiği, size acıdığı, sizin yeryüzünde ne yapacağınızı bilmez bir vaziyette bocalamanıza razı olmadığı için, rahmetinin gereği olarak Rabbiniz size bu kitabı vasıtasıyla kendi bilgisini indirmiştir. Eğer Allah size merhamet buyurup da bu kitabı vasıtasıyla kendi bilgisini indirmeseydi, sizler karanlıklar içinde ne yapacağınızı bilmez bir vaziyette kalırdınız.

O Rabbiniz ki, rahmeti gereği sizi yaratan, sizi yoktan var eden, yaratılış öncesi sizin için dünyada her şeyi hazırlayan, sizin için tüm şartları hazırlayan, yaratılış sonrası için de size rızık verip sizi doyuran, sizi yaşatan ve bir de

hayatınızı düzenlemeniz için size kitap gönderen Rabbinizdir. Şimdi kendilerine karşı rahmet olarak gönderilen bu kitaba karşı kayıtsız, ilgisiz kalan, hattâ onu inkâr eden, bu hayat programından habersiz bir şekilde kendilerine hayat programı yapmaya kalkışan kimselerden daha zalim kim vardır? Kendilerini bu kitaptan, bu kitabı kendilerinden uzak tutan insanlardan daha zalim kim olabilir? Rabbleri kendilerine acıdığı için karanlıklarda kalmasınlar diye bir hayat programı gönderiyor, kendilerini muhatap kabul edip kendi bilgisini gönderiyor onlara, onlar ise bu rahmet kaynağına karşı ilgisiz kalarak, kendilerini Rabblerine kulluk ortamından uzaklaştırarak başkalarına kulluğa koşuyorlar. Bundan daha büyük bir zulüm, bundan daha büyük bir nankörlük olur mu?

Bu kitap, Rahmet kaynağı olan, kullarına karşı sonsuz Rahmet ve merhamet sahibi bir Allah'tan gelmiştir. Kullarına rahmetinin gereği olarak bu kitabını göndermiştir Rabbimiz. Bu kitabın gelişi sadece bu kitaba iman edenler için değil, tüm âlemler için bir rahmettir. Sadece bu kitaba iman edip onunla amel eden, bu kitabı kendilerine hayat programı yapan mü'minlere değil, aynı zamanda bu kitabı reddedip onunla diyalog kurmaya yanaşmayan insanlar için de rahmettir bu kitap. Sadece insanlar için değil, aynı zamanda tüm canlılar için de bir rahmettir.

Ama insanların tamamı bu kitabın rahmetinden, bu kitabın hidâyetinden istifadeye yanaşmayacakları için, kıyâmete kadar bu rahmetten mahrum kalmaya devam edenler de olabilecektir elbette. Evet, bu kitap Rahmân ve Rahîm olan bir Allah'tan gelmedir. "Öyleyse ey bu kitabın muhatapları, bu kitabı reddederken bilesiniz ki Beni reddediyorsunuz, onu size getiren peygamberi değil," buyurarak, bir taraftan bu kitabın kâfirleri tehdit edilirken, öbür taraftan da, "ey peygamberim, bu insanlar inanmıyorlar diye, reddediyorlar diye sakın kendi kendini yiyip bitirecek bir noktaya gelme. Çünkü bunlar, bu inkâr edenler seni değil, beni inkâr ediyorlar," buyurularak peygamber (a.s) teselli ediliyordu.

3. "Bu, Arapça bir Kur'an olarak âyetleri bilen bir kavim için, ayırt edilip açıklanmış bir kitaptır."

Bu bir kitaptır, bir yazgıdır. Ferdin, ailenin, toplumun yazgısı, alın yazısı, hayat programıdır. Tüm kâinatın alın yazısı ve hayat programıdır bu kitap. Ya da kitap, kitâbe demektir. Yâni üzerinden asırlar geçse de, karlar, boralar, fırtınalar esse de bozulmayacak, silinmeyecek, yok edilemeyecek, kıyâmete kadar kimsenin değiştiremeyeceği, yok edemeyeceği, kalpte olan, kabulde olan ve Levh-i Mahfuz'dan dünyaya yansıyan bir kitâbedir bu. Zaman onu ezip bozamayacak, tarih onu silip süpüremeyecektir.

Bu kitap, Arapça bir okunak olarak indirilmiştir. “Peki neden Arapça?” demenin anlamı yoktur. Allah, kitabını istediği şekilde gönderir, kimsenin O’na bu konuda hesap sorma, yol gösterme hakkı yoktur. Arapça değil de meselâ İngilizce olarak gönderseydi Rabbi-miz, bu defa da neden İngilizce? diye sorulacaktı. Bu sorunun arkası gelmeyeceğine göre, elbette Allah bunu bir dil üzerine gönderecekti ve belki de diğer dillere nazaran tüm insanlık Arapça telaffuza müsait yaratıldığı için Arapça göndermiştir diyoruz. Herkes, her millet namazlarında Fâtiha’yı Arapça okuyabilmektedir.

Bir de bilen insanlar için, aklı başında kimseler için her şeyi açık açık ortaya koymuştur. Hak ve bâtıl, doğru ve yanlış fâsılalı fâsılalı anlatılmıştır. Âyetlerle fâsılalı, sûrelerle fâsılalı, konularla fâsılalı olarak uzun uzun anlatılmıştır. Onda her konuya ait uygulayabileceğiniz hükümler vardır. Rabbimiz bu kitabında anlattıklarını tekrar tekrar anlatmış, bir yerde anlatılan başka bir yerde bir daha anlatılmıştır. Meselâ Rabbimiz âhireti anlatmış, araya başka konular koymuş, sonra dönüp aynı âhireti bir daha, tafsilatlı olarak anlatmıştır. Hiçbir şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayacak biçimde her şey tafsilatlı olarak anlatılmıştır. İnsan yeryüzünde nasıl yaşamalıdır? Rabbi ile nasıl bir ilişki içinde bulunmalıdır? Çevresiyle nasıl bir uyum sağlamalıdır? Diğer varlıklara karşı yeri ve görevleri nelerdir? Hayatına nasıl bir program yapmalıdır? Nasıl mutlu olur? Nasıl huzursuz olur? Rabbine karşı nasıl kulluk yapmalıdır? Hangi yol kendisini dünyada felâkete, âhirette de cehenneme götürür? Nasıl bir hayat programı kendisini dünyada saadete, âhirette de cennete götürür? Bunların tamamı açık açık bu kitapta ortaya konmuştur. İnsanların, şu konu bizim için bu dünyada müphem kalmış, bu konuda nasıl davranacağımızı bilemiyoruz, diyebilecekleri hiçbir şey yoktur.

Tüm asırların, tüm zamanların ve mekânların, tüm insanlığın ve tüm varlıkların ihtiyaçları, hareket tarzları, hayat programları bu kitapta açık açık anlatılmıştır. Ama unutulmamalıdır ki, bu kitapta her şeyin fâsılalı fâsılalı, tafsilatlı tafsilatlı anlatılması Allah’tan korkanlar içindir. Yâni akıllarını kullanıp, bu kitabı hidâyet rehberi bilip, bu kitabı hayat programı bilip ona müracaat edenler içindir. “Ben bunsuz müm-kün değil yol bulamam. Mümkün değil ben bunsuz yaşayamam. Bunsuz ben asla mutlu olamam. Hayatı hayatın sahibine sormadan asla yaşayamam. Yolu yol bilene sormadan, yol bilenin elinden tutmadan, yol bilenin gönderdiği haritayı ele almadan, pusulaya müracaat etmeden mümkün değil ben yolumu bulamam,” diyen insanlar içindir. “Beni yaratan, beni bu dünyaya getiren, beni yaşatan, benim yaşamam için yeryüzünde her türlü şartları hazırlayan ve sonunda da elimde olmadan beni öldürüp hesaba çekecek olan Rabbim, elbette benim nasıl bir hayat yaşamam gerektiğini benden daha iyi bilir,” diyerek onun

kitabına müracaat eden kişiler içindir bütün bu âyetler. Bu kitabın, bu âyetlerin kıymetini ancak onlar bilebilirler.

Kitabın tüm bu açıklamaları, bilen insanlar içindir. Aklını ve kalbini ona açanlar ve onu kendileri için hidâyet kaynağı, hayat programı bilenler içindir. Yâni bunun manası, bu kitabın kıymetini bilenler bundan istifade edeceklerdir, bir de bu kitap sayesinde insanlar bilen olacaklardır demektir.

Evet, bu kitabı bilenler âlimdir, bu kitapla beraber olanlar bilgindir. Kur'an-ı Kerîm'deki bu tür âyetlerin anlamı budur. Yâni bunu bilenler âlimdir, bundan haberdar olanlar fakihtir, bununla beraber olanlar akıllıdır gibi. Öyleyse bu kitabı tanımayanlar, bu kitaptan habersiz bir hayat yaşayanlar ne olurlarsa olsunlar, kim olurlarsa olsunlar cahildirler. Yeryüzün en âlimleri bu kitabı tanıyan, bu kitaba inanan ve bu kitap kaynaklı bir hayat yaşayan mü'minlerdir. Dünyanın en cahil insanları da bu kitaptan mahrum kalmış kâfirlerdir.

Rabbimiz, kitabının bir âyetinde bu kitabını bize tanıtırken: olarak tanıtır. "İnsanlar için hidayet kaynağıdır," buyurur. Başka bir yerde, aynı kitabın Bakara sûresinde de: diye tanıtır. "Bu kitap muttakiler için hidayettir. Muttakiler için yol göstericidir," buyurulur.

Bu kitap, bütün insanlığa hidâyet için gelmiştir. Fakat bu hidâyetten istifade edebilmenin bir şartı var, o da muttakî olmaktır. Kur'-an'dan istifade edebilmenin birinci şartı, muttakî olmaktır. Nedir takva? Kimdir muttaki? Takvâ, Allah'ın koruması altına girmek demektir. "Allah'ım ben yolumu bulamıyorum, sen bana yolumu gösteriver. Ben kendime hayat programı yapamıyorum, sen bana hayat programını gösteriver," demektir. Yâni takvâ, yolunu, hayatı nasıl yaşayacağını Allah'a sormak, Allah'ın koruması altına girmek demektir. Takvâ, Allah'la yol bulmak demektir. Yolunu Allah'la bulmak, Allah'a sorarak, Allah'a danışarak yol bulmak demektir. Takvâ, yolunu bulabilmek için Allah'ın kitabına müracaat etmek demektir. Allah'ın kitabının yegâne yol gösterici, ve tek hayat programı olduğunu kabullenmek demektir. Takvâ, peygamber modeliyle hareket etmektir. Kur'an-ı Kerîm'de takvayı böyle anlatan pek çok âyet görüyoruz.

Allah'ın kitabına bu gözle bakmayan insanlar kesinlikle ondan istifade imkânını kaybedeceklerdir.

4. "O, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilmiştir. Fakat insanların çoğu yüz çevirmişlerdir. Artık onlar gerçeği işitmezler."

Bu kitap müjdeci ve uyarıcıdır. Bu kitabın böyle bir özelliği var. Bu kitap kendisine tâbi olup onun istediği gibi bir hayat yaşayanları dünyada mutluluk ve huzur, âhirette de cennet ve devletle müjdeler, ondan habersiz yaşayanları da dünyada rezillik, âhirette de cehennem ve ateşle uyarır. Bu kitap müjdenin sebebini ve uyarının neticesini anlatır. Yâni cennet ve cehennemi anlatır. Kulluğun da, isyanın da âkıbetlerini açık açık haber verir. "Siz bilirsiniz, ister bu kitapla beraber olup bu kitabın gösterdiği yoldan gidip sonunda cennete ve devletlere erersiniz, isterseniz de kendi bildiğiniz gibi yaşayıp cehennemi boylarsınız" diyerek insanları müjde ve uyarıyla karşı karşıya getirir. "Ama hal böyleyken insanlardan pek çoğu bu kitaptan yüz çevirmişlerdir, bu kitabın müjde ve uyarılarıyla ilgilenmemişlerdir," diyor Rabbimiz. Artık onlar asla gerçeği işitmezler, işitemezler.

Rabbimiz, birinci gruptaki o kitaptan istifade edebilecek insanlar için «w[¬TÅBW²V¬7 ›®G; buyurmuştu, bu kitaptan istifade edemeyecekler için de – YQ«W²K«< ¸ ²vZ«4 diyor. "Onlar işitmezler," diyor. Kitap karşısında ikinci bir grup insan vardır. Kendilerine arz edilen Kur'an karşısında ikinci grup insan, Bakara sûresinde şöyle anlatılır:

"Kitap kendilerini ha uyarmış ha uyarmamış (fark etmez) müsavî olanlardır."

(Bakara 6)

Kitap kendilerine ha ulaşmış ha ulaşmamış, Kur'an diye bir kitap evlerinde ha var ha yok, yeryüzüne böyle bir kitap ha gelmiş ha gelmemiş fark etmez yaşayanlar, kitaplarına karşı nötr davrananlar, ilgisiz ve kayıtsız yaşayanlar, kitaplarından habersiz hayat programı yapanlar. Yanlış hatırlamıyorsam Şuayb'ın (a.s) kavmi de Şuayb'a (a.s) aynı şeyi söylüyordu:

"Onlar dediler ki, sen öğüt versen de, vaaz edenlerden olmasan da bizce müsavidir."

(Şuarâ 136)

Yâni "ey Şuayb! İster vaaz et, ister vaaz etme! İster anlat, ister anlatma! İster uyar, ister uyarma! Bizim için fark etmez, çünkü biz kesinlikle seni dinlemeyecek ve sana inanmayacağız!" diyorlardı. Yâni vaazın, uyarının varlığıyla yokluğunu müsavî kabul ediyorlardı. Peygamberin varlığıyla yokluğu, Kitabın varlığıyla yokluğu müsaviydi onlar için. Kitap ha var ha yok fark etmezdi. Peygamber kendilerini ha uyarmış ha uyarmamış, kendilerine kitap ha bir şeyler demiş ha dememiş fark etmezdi onlar için. Yeryüzüne böyle bir kitap, böyle bir peygamber ha gelmiş, ha gelmemiş fark etmezdi. Dünyalarında kitap, peygamber yoktu. Böyle

insanlar ne kadar çok şu anda değil mi? Ne yazık ki müslümanım diyen insanlardan pek çoğu şu anda böyledir. “Kitaba inanıyoruz” diyorlar, ama kitaptan haberleri yok. Peygamberimiz var diyorlar, ama ne yazık ki peygamberden haberleri yoktur. Kitaplarından ve peygamberlerinden habersiz bir Müslümanlık yaşadıklarını zannediyorlar.

Buna göre Kitap karşısında ikinci bir grubunun varlığını an-lıyoruz. Ama bunu demeden önce burada bir yanlışımızı söyleyelim: Maalesef Müslümanların şöyle bir yanlışı olmuş: Sanki Kur’an’da anlatılan mü'min, muttaki, muvahhid, sabırlı, mücahid, cihad edici, namaz kılıcı insanlar sanki biziz. Bunlardan söz ederken Kur’an garanti bizi anlatıyor. Halbuki yıllar yılı şunu da öğretmişlerdi Müslümanlara: Cennetlik olmayı kim garanti görürse dinden çıkar. Nerden bildin onun sen olduğunu? Nerden bildin kesinlikle oraya lâyık olduğunu? dememiz gerektiğini biliyoruz. Bunu da bildiğimiz halde, yine de Kur’-an’da anlatılan her güzel sıfatın sahibinin kendimiz olduğunu zannetmişiz. Ondan sonra da Kur’an’da nerede kâfir, putperest, fâsık, facir, münâfık, müşrik anlatıldı mı da hep başkaları zannedilmiş, hep karşıdakiler zannedilmiş, hep başkalarının üzerine atılmış. Oysa, acaba bu anlatılanlar ben miyim? Bu sıfatlar bende var mı? Acaba bu âyet beni mi anlatıyor? demek zorundayız.

Hz. Ömer efendimiz, Aşere-i Mübeşşere’den olduğu halde “acaba burada anlatılan münâfık ben miyim,” diyor ve uykularını kaybediyordu. “Acaba Rasûlullah’ın haber verdiği münâfıkların içinde ben de var mıyım,” diye için için muhasebesini yapıyordu. Elbette bir insan olarak, bir mü'min olarak öyle düşünecekti ve zorlanacaktı, zorlayacaktı kendini.

Şimdi bu manada kendimize bir bakalım: Kur’an karşısında olunca, Kur’an kendisine Kur’an arz edilince Kur’an’la karşı karşıya gelince insanlar iki gruba ayrılıyor:

1. Bakara sûresinde muttakîler, burada da bilenler, aklı olanlar... Yâni Kur’an’ı dinleyenler, Kur’an’ı işitenler, Kur’an’la uyarılanlar. Kur’-an’ın uyarısı karşısında uyarılanlar, Kur’an’la yol bulanlar, yollarını Kur’an’la bulanlar, Kur’an’la kendilerine çeki düzen verenler, Kur’an’la hareket edenler. Yaptıklarını ve yapmadıklarını Kur’an’dan alanlar. Kur’an kaynaklı, Kur’an endeksli bir hayat yaşayanlar.

2. İkinci grup insan ise kendilerine Kur’an arz edilince, Kur’an’la karşı karşıya gelince, Kur’an’ı duydukları zaman, Kur’an karşısında:

"Küfredenlere (hakkı örtbas edenlere) gelince uyarsan da uyarmasan da müsavîdir onlar için. Onlar iman etmezler."

(Bakara 6)

Burada anlatıldığı şekliyle söylersek, işitmeyenler, kulak verip dinlemeye yanaşmayanlar, Kur'an'la henüz tanışmayanlar. Kur'an'ı ellerine almayanlar, Kur'an'dan haberdar olmayanlar, yâni Kur'an ha var ha yok fak etmez diyenler, dünyada Kur'an diye bir kitap ha var ha yok fark etmez yaşayanlar, Kitaplarının içinde Fussilet diye bir sûre ha varmış, ha yokmuş fark etmez diyenler, Kur'an'ın uyarısı karşısında nötr davrananlar, Kur'an'la diyalog kurma gereği duymayan, onu anlama, tanıma lüzumu duymayan, Kur'an'sız yaşayan, Kitaplarından habersiz yaşayan, Kitaplarından habersiz kendilerine hayat programı yapmaya çalışan, Kitaplarından yüz çevirip onu duymak, dinlemek istemeyen, Kitaplarının anlattığı müjde ve uyarılar istikâmetinde bir hayat programı takip etmeyen insanlar.

Şimdi kendimize bir bakalım: Kur'an bizi uyarınca, yâni biz Kur'-an'la karşı karşıya gelince, Kur'an'ın mesajı bize ulaşınca, eğer Kur'-an bizi ha uyarmış, ha uyarmamış, böyle bir sûre Kur'an'da ha varmış ha yokmuş, bizim için denkse, müsaviyse, o zaman Allah korusun biz de bu ikinci gurubun içindeyiz demektir.

Bakın bu ikinci grupta olan, Kur'an'ın uyarısı, bu Kur'an âyetleri karşısında kimi insanlar derler ki:

5. "Onlar: "Ey Muhammed! Senin bizi dâvet ettiğin şeye karşı kalplerimiz kapalıdır. Kulaklarımızda da bir ağırlık vardır. Seninle bizim aramızda anlaşmamıza engel bir de perde vardır. Sen istediğini yap, çünkü biz de istediğimizi yapıyoruz" dediler."

Allah'ın Resûlüne: "Ey Muhammed! Bu senin bizi dâvet ettiğin mesaja karşı bizim kalplerimiz kapalıdır" diyorlar. Birkaç manası vardır bunun:

1. Bu adamlar ya, "ey peygamber! Senin bize getirdiğin bu kitabın dâvetinin bizim kalplerimize ulaşması mümkün değildir, sanki bizim kalplerimiz izole edilmiş, senin söylediklerin girmiyor. Biz senin dediklerini, okuduklarını anlayamıyoruz," diyorlardı. Yâni, "aramızda engel var, aramızda örtü var. Bizi kendi halimize bırak, senin getirdiğin bu kitapla bizim aramızda uçurumlar var. Bizim şu anda yaşadığımız hayat senin getirdiğin bu mesajı dinlememize engeldir. Zevklerimiz, hedeflerimiz, sosyal hayatımız, meslek hayatımız, ekonomi anlayışımız, siyasal yapılanmamız, kılık-kıyafet ve hukuk anlayışımız se-ni dinlememize engel oluyor. Senin bizim şu anda yaşadığımız ve alıştığımız hayatımıza ters düşen mesajına kesinlikle kulak vermeyeceğiz. Sen bildiğin gibi

yaşa, ama bizi de kendi halimize bırak, biz de bildiğimiz gibi yaşayalım," diyorlardı.

2. "Ey Muhammed! Senin getirdiğin bu kitap, bu mesaj seninle bizim aramızda tefrika çıkardı. Bundan sonra, senin böyle bir mesajı getirmenden sonra artık seninle birleşmemiz asla mümkün değildir. Buna kesinlikle imkân kalmamıştır!" diyorlardı.

3. "Ey peygamber! Senin bizimle, bizim de seninle herhangi bir ilgimiz, alâkamız yoktur! Biz ayrı, sen ayrı dünyaların insanlarıyız. Senin düşüncen, senin anlayışın, senin hayatın ayrı, bizimkiler ayrı," diyorlardı. "Sen nasıl kendi yolunu, kendi dâvânı takip ediyor, kendi yolundan vazgeçmiyorsan, biz de kendi yolumuzdan, kendi dâvâmızdan vazgeçmeyeceğiz," diyorlardı. "Sen nasıl bizi ve hayatımızı, bizi ve düşüncelerimizi, bizi ve hayat programımızı reddediyorsan, bilesin ki biz de sana muhalefetten, senin yolunu kesmeye çalışmaktan vazgeçmeyeceğiz, bu uğurda elimizden gelen her şeyi yapacağız," diyor-lardı.

Rabbimiz, Bakara sûresinde de münâfık Yahudilerin aynı şeyi söylediklerini anlatır:

"Ey Muhammed! Bizim kalplerimizde kılıf vardır."
(Bakara 88)

Burada da Yahudilerin aynı şeyi söyledikleri anlatılır. "Bizim kalplerimiz kılıflıdır, kalplerimiz örtülüdür bizim. Biz anlamıyoruz! An-layamıyoruz senin ne dediğini. Bizi neye çağırdığını, bize nasıl bir me-saj ulaştırdığını, bizi nasıl bir hayata çağırdığını anlamıyoruz, anla-yamıyoruz," diyorlar. Yahudiler, dinlemek istemiyor, anlamak istemi-yor, duymak ve görmek istemiyorlardı. Kalplerinin kılıflı olduğunu söyleyerek hem peygamberle alay ediyorlar, hem de kendilerini çok alçak bir hayata indirgemek istiyorlardı. "Kalbimizde kılıf var, kalbimiz örtülüdür bizim," diyorlardı. Bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz:

1. Ellerinde kitapları olduğunu söylemeye çalışıyorlardı. Yâni, "ey Muhammed! Bizim amel edecek, okuyacak, bilgilenecek elimizde kitabımız var. Bizler elimizdeki bu kitabımız sayesinde kesin bilgiye, doğru bilgiye sahibiz. Bunun için başkasına ihtiyacımız yoktur. Bizim elimizde bu Tevrat'ımız olduğu sürece seninkine ihtiyacımız yoktur," demeye çalışıyorlardı.

2. "Kalplerimiz kılıflıdır, kalplerimiz kapalıdır. Yâni senin çağırdığın düşünceye, senin dâvet ettiğin ilkeleri anlamaya, dinlemeye ihtiyacımız yoktur," demek istiyorlardı. İbni Abbas'ın ifadesiyle, zaten bizim kalplerimiz bilgi ile

doludur. Kalplerimiz bilgi küpü haline gelmiştir. Kalplerimiz bilgi ile dolmuştur. Ona yeni bir dâvâ nüfuz edemez. Yeni bir dâvete, yeni bir kitaba, yeni bir bilgilenmeye icabet edemez kalplerimiz. Yâni o kadar bilgi ile dolu ki kalplerimizde bir damla bile bir şey alacak yer yoktur. Kendi bilgilerini, kendi anlayışlarını, kendi düşüncelerini yeterli görüyorlar ve Kur'an'a ihtiyacımız yoktur," diyorlardı.

Günümüzde kendi bilgilerini, düşüncelerini, metotlarını, kitaplarını yeterli görüp, "bizim Allah'ın Kuranına ihtiyacımız yoktur, bizim hadis kitaplarını okumaya ihtiyacımız yoktur," diyen kimi müslümanlar gibi. Ellerindeki kitaplara, efendilerinin, liderlerinin, üstatlarının, siyasilerinin, yazar-çizerlerinin kitaplarına güvenerek, onlara yönelerek Allah'ın kitabına ihtiyaçlarının olmadığını söyleyen mü'minler gibi.

3. Bir de bu yeni dinin sorumluluklarından kendilerini kurtarabilmek için, belki de kendilerini aptal yerine, ahmak yerine koyuyorlardı. "Biz gerçekten senin ne demek istediğini, bu Kur'an'ın ne demek istediğini anlayamıyoruz," diyorlar ve bunu anlayabilecek, kavrayabilecek zekâya, anlayışa, kavrayışa sahip olmadıklarını söylüyorlardı. Böyle bir sorumluluktan kurtulabilmek için kendilerini aptal ye-rine, geri zekâlı yerine koyuyorlardı. Şimdi de öyle mi? Allah korusun Müslümanlardan kimileri: "Ben ha! Yâni bu kitabı okuyacak, bu kitabı anlayacak ve çocuklarıma anlatacağım ha! Biz kim, bu kitabı anlamak kim! Biz kim, Rasulullah'ın hadislerini anlamak kim! Onu ancak büyük zatlar anlar," diyerek Kitabı ellerine bile almaktan çekinenler de aynen ° diyen Yahudiler gibi mi diyorlar? Allah korusun, bu şekilde Allah'a iftira ediyorlar.

Halbuki Allah, "sizin güç yetiremeyeceğiniz bir şey emretmedim," diyor. Bunlarsa: "Hâşâ ya Rabbi! Sen bizim anlayamayacağımız, kavrayamayacağımız bir kitap göndererek bizi onunla sorumlu tutmuşsun," diyerek Allah'a iftira ediyorlar. Çok parası olup da kendisinden bir şey istemeye gelenlere karşı kendilerini sorumluluktan kurtarabilmek için kendilerini fakir göstermeye çalışanlar da öyle değil mi? "Haydi şuraya yardım et!" denince: "Ben ha! Ben yardım edeceğim ha! Nasıl yapalım kardeşim? Elimizde avucumuzda bir şey yok ki yardım etsek!" diyerek kendilerini sorumluluktan kurtarabilmek için fakir göstermeye çalışan insanlar da böyledir. Veya, "kardeşim sen de çocuklarına bu âyet ve hadisleri duyurmak zorundasın," denince, kendisini güya sorumluluktan kurtarabilmek için: "Ben ha! Yahu ben ne biliyorum ki anlatayım? Benim bilgim ne ki anlatayım?" diyerek sanki kendilerinin ağızsız, dilsiz ve beyinsiz olduklarını söylemeye çalışanlar da galiba bunun gibidir.

Ağzı var adamın, ama sanki yok. Paradan söz etmeye gelince ağzı var, ama Kur'an anlatmaya gelince sanki ağzı yok. Veya peynirin küflüsünü, turşunun modelini bilmeye, balın güzelini tanımaya gelince ağız var, ama çocuklarına hadis anlatmaya gelince sanki ağzı yok. Bunlar da öyle diyorlardı: "Biz kim bunu anlamak kim! Bizim meclislerimizde okuduğumuz, elimizden düşürmediğimiz, gerekli bilgilenmeyi sağlayabildiğimiz kendi kitaplarımız var. Biz onları okur, onlardan bilgileniriz, başkasına ihtiyacımız yoktur. Ayrıca Kur'an okumaya da gerek kalmamıştır," diyenler de aynı şeyi mi söylüyorlar? Allah korusun.

Evet, kâfirler ve Yahudiler diyorlardı ki, "kalplerimiz doludur, kalplerimiz kılıflıdır. Bizim buna ihtiyacımız yoktur. Biz imanımızda, yolumuzda, dâvâmızda, geleneklerimizde öylesine sabit bir inançtayız ki, hayatımızdan öylesine memnunuz ki, bunun aksine söylenecek hiçbir şeyden etkilenemeyeceğiz." Tıpkı bugün hayatlarından memnun görünüp, "bizim ne kitaba, ne de sünnete ihtiyacımız yoktur" tavrını sürdüren, hayatlarını sorgulamaktan kaçan kimi müslümanlar gibi.

Hattâ kimileri talebelerine, müritlerine, kendilerini dinleyenlere sıkı sıkıya tembih ediyorlar: "Sakın bu adamların kitaplarını okumayın! Sakın şu şu kişilerin konuşmalarını dinlemeyin!" Ne olur ne olmaz, belki dinlerler de kalplerinin kılıfları parçalanıverir. Kalplerine yerleştirdiğimiz tıkaçlar açılıverir de onlar da öyle düşünmeye başlayıverirler diye, kendi cemaatlerine tembihte bulunuyorlar. "Sakın o adamların derslerini dinlemeyin. Sakın bu adamların kitaplarını okumayın. Sakın Kur'an-sünnet dinlemeyin, sakın tefsir okumayın. Çünkü sizler onları anlayamazsınız," diyorlar.

Vahiy karşısında nötr davranan, Peygamber karşısında bu tavrı sergileyen bu insanlara Bakara sûresinde Allah diyor ki: "Hayır hayır, aksine onların kalpleri kılıflı filân değil, onlar kalplerini kendileri kılıflamışlar, kendileri kılıflatmışlar." Kitap, peygamber, peygamberin mesajı karşısında kendilerini büyük gören, müstekbir gören, mallarına, makamlarına, cemaatlarına, sosyal ve ekonomik güçlerine güvenerek peygamberi güçsüz ve zayıf gören insanlardır onlar. Tıpkı bugünküler gibi.

"Kalplerimizde izole vardır. Seninle bizim aramızda perdeler vardır ve de kulaklarımızda da ağırlık vardır, tıkaç vardır." Nasıl bir tıkaç? "Hani namazda gözü olmayanın, ezanda kulağı olmaz" diye bir söz vardır değil mi? İşte öyle bir şey. Hani şimdi aklı namazda olmayan insanlar ezanı hiç duyarlar mı? Duymazlar değil mi? Meselâ cemaatta gözü olmayan bizler,ezanı duyabiliyor muyuz? Ezan okunup bittiği halde haberimiz bile olmuyor değil mi? İşte bunların kulakları da böyleymiş. Yâni gözleri imanda, akılları amelde olmadığı için duymu-yorlarmış adamlar.

Aslında duyuyorlar, ama duyduklarıyla kalplerinin irtibat kurmasını istemediklerinde duymuyor, duyduklarıyla ilgi kumru-yor, duyduklarının gereğini yapmıyorlar.

6. "Ey Muhammed! De ki: "Ben sadece sizin gibi bir insanım, ancak bana İlâhınızın tek bir İlâh olduğu vahy ediliyor. Artık hep O'na yönelin ve ondan bağışlanma dileyin."

"Ben sizlerden farklı birisi değilim. Ben de sizin gibi bir kulum, bir beşerim. Bu dinin, bu kitabın sahibi ben değilim. Bu konuda sizi zorlayamam. Sizin kalplerinize nüfuz edip zorla bu mesajı size empoze edemem. Benim böyle bir yetkim de, sorumluluğum da yoktur. Ancak bu mesajı dinlemek ve kabullenmek isteyenlere ulaştırabilirim ben. Benim sizden farklı bir tek yönüm var: O da sizin de, benim de Rabbim olan Allah tarafından bana vahyin gelmesidir. Rabbim sizin de, benim de hayatımıza karışmayı murad etmiş, bu konuda da beni odak nokta seçmiş ve bana kendi bilgisinden vahiy göndermektedir. Onunla hayatımızı düzenleyelim diye bana kitap gönderiyor.

Rabbim bana gönderdiği o mesajında diyor ki, sizin İlâhınız bir tek İlâhtır. Rabbim bana vahy ediyor ve bildiriyor ki kendisinden başka İlâh yoktur. Kulluk edilmeye, sözü dinlenmeye lâyık tek İlâh O'dur. O'ndan başkalarını İlâh bilmeyin. O'ndan başkalarına kulluk yapmayın. Sığınılacak tek varlık O'dur. Kendisine dua edilecek tek varlık O'dur, O'ndan başkalarına sığınmayın. Sözü dinlenecek tek varlık O'dur, O'ndan başkalarının koyduğu kanunlara ve kurallara itaat etmeyin. Hayatınızda sadece O'nu memnun etmeye çalışın, yalnız O'nun çektiği yere gidin, yalnız O'nun programını icra edin.

O'na doğrulun, O'na yönelmek isteyin. O'nun için kıyamı dileyin. O'na doğru kulluğa niyet edip doğrulun. Ama O'na, O'nun istediği ve O'nun lâyık olduğu biçimde tam kulluk yapamayacağınıza göre de O'na istiğfar edin. "Ya Rabbi ben bu kadarını becerdim. Sen bu yaptıklarımı tam kabul ediver! Kusurlarımı, eksiklerimi görmeyiver, ciddiye alma ya Rabbi!" diye O'na istiğfarda bulunun ki, O sizin kusurlarınızı görmesin, eksiklerinizi tam kabul buyursun."

7. "Veyl olsun o müşriklere ki onlar zekâtı vermezler ve âhireti de inkâr ederler."

Vay o müşriklerin haline! Veyl olsun onlara ki, onlar mallarına Allah'ın karışacağını kabul etmiyorlar. Mallarında Allah'ın söz sahibi olduğunu bilmiyorlar ve bunu iman haline getirmeye de yanaşmıyor-lar. Mallarının sahibi olan Allah'ın zekât emrini yerine getirmek iste-miyorlar. Malla ilişkilerini o mallarının da, kendilerinin de sahibi olan Allah'ın istediği gibi ayarlamaya yanaşmıyorlar.

Ya da buradaki zekât, şu bildiğimiz zekât olabileceği gibi, tezkiye, tezekkî anlamına bir zekât da olabilir. Yâni onlar tevhidi anlamak ve kabul etmek sûretiyle hayatlarını temizlemeye yanaşmıyorlar. Sadece Allah'a kulluk yapmak sûretiyle itikatlarını temizlemeye yönelmi-yorlar. Tâğutlara, âdetlere, modaya ve Allah'tan başkalarına kulluk iplerini koparıp yalnız Allah'a kulluk ipini bırakmak sûretiyle boyunlarını ve nefislerini temizlemeye yanaşmıyorlar. Kalplerinde Allah'tan başka mabutları söküp atarak kalplerini temizlemeye yanaşmıyorlar. Anlıyo-ruz ki, buradaki zekât imandır, şirkten arınmaktır. Mânâ, bu adamlar Allah'a, Allah'ın istediği biçimde iman ederek şirkten arınmak istemi-yorlar demek olacaktır.

8. "Şüphesiz ki iman edip salih ameller işleyenler için bitmez tükenmez bir mükafat vardır."

Ama Allah'a Allah'ın istediği biçimde iman edip de bu imanlarını amele dönüştürenler, imanlarını gündeme getirme savaşı verenler, imanlarının hayatlarında görüntülenmesinden yana olanlara gelince, işte onlar için gayr-ı memnun bir ecir vardır. Bu gayr-ı memnun ecir ifadesinin bir kaç anlamı vardır:

1. Sonsuz, bitmeyen, tükenmeyen bir ecir, bir ücret, bir karşılık vardır onlar için.

2. Ya da baş kakıntısı olmayan bir ücret, baş kakıntısı olmayan bir ecir vardır onlar için. Yâni dünyadakilerin verdiği ücret gibi, "haydi haydi! Hak etmediniz ama yine de size bunları veriyorum" demeyecek Allah da, "işte bunları siz hak ettiniz, amellerinizle hak ettiğiniz mükafat işte budur," diyecektir.

3. Bir üçüncü manası da, memnuniyetin de ötesinde bir ecirdir. Yâni, "yeter ya Rabbi! Ben ne yapacağım bu kadar nîmeti!" dedikçe, Allah'ın daha fazlasını vereceği bir ecir, bir ücret var onlar için.

9. "De ki: "Siz yeryüzünü iki günde yaratanı gerçekten inkâr edip duracak mısınız? Bir de ona eşler koşuyorsunuz ha? O, bütün âlemlerin Rabbidir."

O Allah ki, yeryüzünü iki günde yaratmıştır. Yâni gökler de, yer de O'na teslim olmuşlar, O'na boyun bükmüşlerken, yeryüzünün bir parçası olan sizler O'na şirk koşuyorsunuz öyle mi? Allah, sizin de, sizin semânızın da, arzınızın da ve tüm âlemlerin de Rabbi iken, tüm âlemler O'na boyun büküp teslim olmuşken, siz kendinize O'ndan başka Rabbler bulmaya çalışacaksınız öyle mi? Şu üstünde gezdiğiniz, yaşadığınız yeryüzünün sahibi ve yaratıcısı siz değilsiniz Allah'tır. Şu

anda sahip olduğunuz ve istifade ettiğiniz her şeyin sahibi ve yaratıcısı Allah'tır. O zaman sizler şu anda kimin arzında yaşıyor ve kime kulluk yapmaya çalışıyorsunuz bunu hiç düşünmez misiniz? Kimin ekmeğini yiyip de kimin kılıcını sallıyorsunuz? Hiç aklınız yok mu sizin?

Yeryüzünü yaratan Allah'tır. Unutmayın ki, İlâh olanın, Rabb olanın yaratıcı olması gerekir. Hani şu sizin Allah'a denk tutmaya çalıştıklarınız, Allah'a ortak yapmaya çalıştıklarınız bir şey yaratmışlar mı? Sizi yaratan, sizin şu anda hizmetinize sunulmuş bulunan her şeyi yaratan Allah sizin Rabbiniz, sizin İlâhınız iken, sizin kendisine kulluk yapmanız gereken, boyunlarınızdaki ipin ucu elinde olması gereken, hayat programınızı sadece O'ndan, O'nun kitabından almanız gereken Rabbiniz iken, nasıl oluyor da O'nu bırakıp da hiçbir şey yaratmayan, sizin yaratılışınızda en ufak bir katkısı olmayan, kendilerini bile yaratmamış olan, kendileri de Allah tarafından yaratılmış olan bir kısım varlıkları Allah'a ortak koşmaya kalkışıyorsunuz? Nasıl oluyor da onları dinliyor, onlara itaat ediyor, onların hayat programlarına tâbi oluyor, onlara teşekkür ederek, onlara kulluk yaparak Rabbinize karşı nankörlük yapıyorsunuz? Ne hakkınız var buna? Nereden aldınız bu yetkiyi?

Rabbinizin tek Rabb oluşuna sayısız delillerden, sayısız âyetlerden sadece iki tanesi, semâ ve arz âyetidir. Bu iki âyeti yaratan Allah olduğu gibi, şu anda onların düzenli bir biçimde varlıklarını ve fonksiyonlarını yürüten de Allah'tır. Eğer böyle olmasaydı düzen bozulur ve sizin hayatınız altüst olurdu. Yâni bu arz ve semânın düzenli bir biçimde hareket etmesi, ikisinin de bir sisteme boyun eğdiğini gösterir. Yaratıldıkları günden beri bu iki varlık Rablerinin emrine teslimken, Rablerinin emrine boyun bükmüşken, ey insanlar, söylesenize siz kime teslimsiniz? Siz kimin arzularına boyun büküyorsunuz? Hayat programınızı kimden alıyorsunuz? Kime kulluk ediyorsunuz?

Evet, arz ve semâ, Allah'a boyun bükmüş Allah'ın iki âyetidir. Üstelik bunu anlayabilmek için uzun uzun araştırmalara da gerek yoktur. İnsanların istifadesine sunulmuş bu iki âyeti her an müşahede etmektesiniz. O kadar ki, kör, sağır, dilsiz biri bile bu iki âyeti görmez-likten gelemez. Bu iş elbette tesadüfî olamaz. Bu muazzam düzen ne tesadüfe, ne kör tabiat kuvvetlerine, ne de kendilerini bile yaratmaktan aciz olan, "egemenlik bizimdir," diyen yeryüzü tanrıçalarına verilemez. Bu düzeni kuran başkası değil, sizin Rabbinizdir. O'ndan başka da kulluk yapılmaya lâyık İlâh yoktur. Bunu hiç bir zaman hatırınızdan çıkarmayın, diyor Rabbimiz.

Ama ne gariptir ki, insanlardan kimileri Allah'ın bu tür âyetlerinin üzerini örttükleri, işaret levhâlârını kamufle ettikleri, Allah'ın âyetlerinden habersiz yaşadıkları için, haktan, hakikatten, hidâyetten, dosdoğru yoldan yüz çeviriyorlar. Allah'tan yüz çevirip başkalarına yöneliyorlar. Allah'a kulluk yapmaları, Allah'ı razı etmeleri gerekirken, başkalarına kulluk etmeye, başkalarını razı etmeye çalışıyorlar. Hayat programlarını hayatın sahibi olan Allah'tan almaları gerekirken, başkalarının hayat programlarını alıp uygulamaya yöneliyorlar. Öyleyse ey peygamberim! Kavminin bu şekilde senden ve senin getirdiğin mesajdan yüz çevirmelerine üzülme! Unutma ki, bu tavır sadece sana karşı bir tavır değildir. Senden önceki peygamberlere de aynı tavırlar sergilenmişti.

Dikkat ederseniz, âyet-i kerîmede arzın iki günde yaratıldığı vurgulanmaktadır. Bu iki gün, şu bizim bildiğimiz yirmi dört saatlik iki gün değildir. Çünkü bu bizim bildiğimiz gün, yaratılıştan sonra ihdas edilmiştir. Rabbimizin burada sözünü ettiği iki gün ise, yaratılış öncesi, gün de, güneş de arzda yokkenki iki gündür ve miktarını sadece Allah'ın bildiği iki gündür diyoruz. Yâni mahiyetini bilemeyeceğimiz yaratılış günüdür. Çünkü şu bizim bildiğimiz gün, güneşin günüdür, bir de meselâ öteki gezegenlerin günü vardır ki, bunu bizim bilmemiz mümkün değildir.

Rabbimizin sözünü ettiği bu iki gün, yaratılışta yeryüzünün ve orada var edilenlerin geçirdikleri merhaleler de olabilir. Yeryüzü pek çok merhalelerden geçirilerek bu hale getirilmiştir. "Bu hale gelebilmesi için iki milyon yıl geçmesi lâzımdır," diyenler vardır. Birinci manasına göre Allah, yeryüzünü, mahiyetini, miktarını bilemediğimiz iki günde yarattı. İkinci bir anlama göre de, belki Allah yeryüzünü yine miktarını bilemeyeceğimiz iki merhalede yarattı, olacaktır.

Bu merhaleden birincisi Enbiyâ sûresinde, ikinci merhale de Ra'd sûresinde anlatılmıştır. Enbiyâ sûresindeki âyet şöyledir:

"İnkâr edenler görmüyorlar mı ki gökler ve yer bitişikti de, biz onları ayırdık."

(Enbiyâ 30)

İşte birinci merhale, yeryüzünün gökten koparıldığı bu merhale, ikinci merhale de Ra'd sûresinin üçüncü âyetinde anlatılan arzın med edilmesidir, denilmiştir. Yâni yeryüzü kabuğunun döşendiği ve oluşturulduğu merhaledir. Allah en iyisini bilir.

Bir de bu âyet-i kerîme, yeryüzü denen varlığın, iki gün içinde bulunduğu anlamına da gelebilmektedir. Yâni Allah yeryüzü denen varlığı sürekli iki gün

içinde bulunan, iki gün gibi bir zaman içinde dönüp dolaşan kılmıştır. İşte şu anda ve yaratıldığı andan beri yeryüzü, sürekli bu iki zaman içinde, yâni gece ve gündüz içinde deveran edip durmaktadır.

10. "O, yerin üstünde sabit dağlar yarattı. Orada bereketler meydana getirdi. Orada araştırıp soranlar için rızıkları tam dört günde belli bir seviyede takdir edip düzene koydu."

Allah, yerin üstünde sabit dağlar yaratmıştır. Hem onda, üstünde baskılar yaptı Allah. Çiviler, kazıklar yaptı dağları. Kur'an'ın başka yerlerinde, Rabbimizin yeryüzünü bu dağlarla dengelediği anlatılır. Yâni Rabbimiz semâda, fezâda boşlukta dönüp duran dünyanın dengesini sağlamak için dağları böyle kazıklar olarak çakıvermiştir. İşte bunu yapan Allah'tır. Bu dünyanızı böyle boşlukta tutan Allah'tır. Bu konuda işleyen kanunların tamamının arkasında işleyen el, Rabbinizin elidir.

Sonra onda bereketler meydana getirdi. Yeryüzünde hayra ve hayata vesile olacak sular, madenler, hava ve diğer elementler gibi hiç bitip tükenmeyen bereketler yarattı. Onda rızıklarını da takdir buyurdu. Rabbimiz, binlerce yıldır üzerinde hayat sürenler, insanlar ve diğer varlıklar için bitip tükenmeyen bereketler, bitmez tükenmez rı-zıklar yarattı. Rabbimiz, orada tüm canlıların üzerinde hayatlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan bütün ihtiyaçlarını yaratmıştır.

Âyet-i kerîmede geçen rızık ifadesi, sadece mideye inenler anlamına gelmemektedir. Yediğimiz, giydiğimiz, kullandığımız her şey rızıktır. İşte bunlar bitmeyen, tükenmeyen bir rızkın, bir bereketin ifadesidir ki, bütün bunları dört günde yarattığını anlatıyor Rabbimiz. Bütün bunlar dört günde yaratılmış, dört günde takdir edilmiştir. Bakın âyet-i kerîmede:
"Orada araştırıp soranlar için rızıkları tam dört günde belli bir seviyede takdir edip düzene koydu."

Buyurulmaktadır. Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun bir kaç ma-nası vardır:

1. Arayıp soranlara, yâni acaba bunlar ne kadar zamanda yaratılmıştır? diye merak edip araştıranlara ne az, ne çok tam dört günde Allah bütün bu rızıkları yaratmıştır, diye cevap veriliyor.

2. Ya da buradaki dört gün, önceki âyette de ifade ettiğimiz gibi dört gün değil de dört merhaledir. Önceki âyette anlatılan arzın yaratılması iki merhale,

sonra burada anlatılan dağlar ve madenlerin yaratılması bir merhale, sonra bitkiler ve hayvanların yaratılması da bir merhale, böylece tamamı dört merhale olabilir.

3. Ya da burada âyet-i kerîmede geçen kelimesini eğer hal olarak kabul edecek olursak, o zaman tüm bunları dört mevsim olarak takdir ettik anlamına gelebilir. Çünkü biz biliyoruz ki, yeryüzünün tüm bereketleri, tüm rızıkları ve ürünleri işte bu dört mevsim içinde oluşmaktadır. Öyleyse âyetteki ifadesini, rızık arayıp soranlar olarak anlamak zorunda kalacağız. Rızık arayıp soranların aradıkları rızkı bulmaları, rızka ulaşmaları işte bu dört mevsim içinde olabilmektedir.

Kimileri buradaki ifadesini şöyle anlamaya çalışmışlardır: Rızkı biz rızka muhtaç olanlara eşit bir şekilde takdir ettik, şeklinde anlayarak komünizme ruhsat çıkarmaya çalışmışlar. Allah herkes için eşit bir şekilde gıda yaratmıştır, rızık yaratmıştır. Dolayısıyla herkese işte karne ile eşit bir şekilde rızık dağıtılmalıdır, bunu sağlayacak bir devlet kurulmalıdır, diyorlar.

Özel mülkiyetin söz konusu olduğu toplumlarda, bu eşitliğin sağlanması mümkün değildir, demeye çalışıyorlar. Halbuki bu adamlar bu sözünün içinde sadece insanlar değil tüm mahlukâtın kastedildiğini unutuyorlar. Peki şimdi buna göre, Allah mahlukâtın tamamı için eşit miktarda rızık takdir etmiştir, diyebilir miyiz? Var mı böyle bir eşitlik? Yok, değil mi? Peki hani Allah hem böyle diyor hem de başka türlü yapıyor mu diyeceğiz o zaman? Yâni dediğiyle yaptığı birbirine uymuyor mu diyeceğiz Allah'ın? Ya da acaba bu komünistler çevrelerindeki koyun, keçi, inek, at, kedi, köpek gibi hayvanlara kendi yediklerinin aynısını mı yedirebiliyorlar? Bunu yapmadıklarına, yapamadıklarına göre âyeti çarpıtmalarının anlamı da yoktur. Demek ki burada anlatılan rızıklarda eşitlik değil, o rızıklara ulaşma mevsimlerinde eşitliktir.

Bu iki âyeti birlikte düşünerek A'râf sûresindeki âyeti hatırlı-yoruz, orada da Allah diyordu ki:

"Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratandır."
(A'râf 54)

Böylece zaten altı gün ediyor. Yâni yeryüzü iki günde yaratılırken, bu dört günde yaratılan rızıklar da yaratılmaya başlanmıştı. Onun içindir ki, arzın yaratılmasıyla birlikte rızıkların da yaratılması dört gündür. Bundan sonra gelecek âyette de Rabbimiz, semâları da iki günde yarattığını anlatacak, böylece altı gün demek olacaktır.

Ya da bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz: İlerde gelecek âyette semâvâtın iki günde yaratıldığı konusu anlatılırken, yeryüzü de bu yaratılışın içindedir. Böylece semâ ve arz iki günde, yeryüzündeki rızıklar da dört günde yaratılmış ve böylece altı günde yaratılmıştır.

Allahu Teâlâ bu kâinatın yaratılmasından, yeryüzünün var edil-mesinden yâni başlangıcından sonuna kadar, kıyâmetin kopmasına kadar gelip geçecek tüm varlıkları yaratmıştır. Yarattığı bu varlıkların varlıklarını sürdürebilmeleri için muhtaç oldukları tüm ihtiyaçlarını temin etmiş, her türlü imkânı hazırlamıştır. Öyle bir Allah ki, kâinatta var ettiği ne kadar varlık var? Kaç çeşit varlık var? Bu varlıklar nerede ve nasıl bir hayat içinde? Hayatlarını sürdürebilmek için neye ihtiyaçları var? Nasıl bir hayat yaşamalıdırlar? Bunların hepsini bilen bir Allah'tır O. Allah'tan başka bunu kimsenin bilmesi de mümkün değildir. Tüm bu varlıkları nasıl yaratmaya güç yetirmişse, onları nasıl belli bir düzene koymuşsa, elbette bu varlıkların hayatlarını sürdürebilmeleri için her canlının hayat programını da bilen bir Allah'tır.

Âyette bize deniyor ki, "ey insanlar! Bütün bunları bilen bir Allah, bütün bunları beceren bir Allah sizin hayatınızı bilmez mi? Bütün bunları bilen ve bilgisi tam olan bir Allah, sizin nasıl bir hayat yaşayacağınızı, sizin nasıl bir hayat programı takip edeceğinizi bilmez mi? Sizin hukukunuzu, sizin ekonominizi, sizin kılık-kıyafetinizi, sizin eğitiminizi bilmez mi? Neden Rabbinizin sizin adınıza gönderdiği hayat programından yüz çevirip başkalarının kanunlarına yöneliyor, başkalarına kulluk yapmaya çalışıyorsunuz? Neden bu konuda Rabbinize itimat etmeyip de O'na bir kısım ortaklar bulup onların arzularını gerçekleştirmeye çalışıyorsunuz? Hiç aklınız ermiyor mu sizin? Yaratıcı olmayan ve üstelik kendileri de kendi kendilerini bile yaratmamış olan bu varlıklar hiç Allah'a denk olur mu? Düşünmüyor musunuz?"

Yerin oluşumunu ve yaratılışını anlattıktan sonra, Rabbimiz şimdi de Rabbliğine delil olarak bakın şöyle buyuruyor:

11. "Sonra duman halinde bulunan gökyüzüne yöneldi. Ona ve yeryüzüne: "İsteyerek veya istemeyerek buyruğuma gelin!" dedi. Her ikisi de: "İsteyerek geldik!" dediler."

Sonra Allah, semâya doğru doğruldu, yöneldi. Yâni ilgisini göğe yöneltti, gökyüzünü ele aldı, gökyüzünü murad etti, gökyüzünü irade buyurdu gibi anlamlara gelmektedir bu. Yâni iradesini gökyüzüne doğru yöneltti. Duman halinde bulunan, gaz kütlesi durumunda olan semâya ve arza, ikisine birden buyurdu ki:

"İkiniz de ister istemez gelin! Tav'an, yahut kerhen ikiniz birden Benim emrime boyun bükün! İkiniz birden Bana teslim olarak vücuda gelin. İkiniz birden benim arzuma uyarak yoktan var olun!" buyurdu. Onlar da: "Emredersin ya Rabbi! İsteyerek geldik, isteyerek senin emrine boyun büküp var olduk!" dediler. Aslında burada her ikisinin de Allah'a teslim oldukları anlatılıyor. Burada anlatılan konu, gökyüzünün de, yeryüzünün de Allah'ın emirlerine boyun bükmeleridir. Yaratılışta Allah'ı dinlemeleri ve Allah'ın iradesine boyun büküp teslim olmalarıdır. "Gökyüzünü ve yeryüzünü ben yarattım. Ben istediğim için bunlar var oldular. Ben var ettim bunları. Ben yarattığım için bunlar var oldular."

Ama Rabbimiz bunu bize bir diyalogla anlatıyor. Rabbimiz onları karşısına almış ve konuşuyor gibi anlatıyor. Aslında, semânın da yeryüzünün de ona itiraz etmeleri mümkün değildir. Her ikisi de iradesiz varlıklardır. Her ikisinin de boyunlarındaki ipin ucu doğuştan Allah'ın elindedir ve onlar asla Rabblerine isyan da edemezler. Hal böyleyken, Rabbimiz bunu bize sanki aralarında geçmiş bir konuşma şeklinde anlatıyor. Tıpkı Bakara'daki Adem'in yaratılışını meleklerle bir diyalog biçiminde anlattığı gibi. "İsteyerek ve istemeyerek" sözünün manasını da şöyle anlamaya çalışıyoruz: Bu ifade aslında Allah'ın yaratışına dikkat çekmedir. Yâni Allah bir şeyi yaratmak istediği zaman, ona "ol" der, o da hemen oluverir. O'na karşı koymak, O'nun emrinin dışına çıkmak kesinlikle mümkün değildir.

Peki bu altı günden ne anlayacağız? Allah'ın böylece dilediğini anlayacağız. Yâni Allah altı günde yaratmayı dilemiştir. Meselâ Adem'e ve nesline yaratılın, buyurmuştur ama bakıyoruz bu emir hâlâ devam etmektedir. Yâni bu yaratılma işi kıyâmete kadar devam edecektir. Neden? Allah öyle istemiş de ondan. İşte ikinci olarak bundan şunu anlıyoruz ki, Rabbimizin bu yaratma işi devam etmektedir ve kıyâmete kadar da devam edecektir.

Aslında biliyoruz ki gökyüzünün yaratılması yeryüzünün yaratılmasından öncedir. Ama buradaki sıralama, zaman açısından bir sıralama değil, yerin yaratılmasının beyânından sonra gökyüzünün yaratılmasını anlatan bir sıralamadır. Yâni bu sonralık, yaratılış sonralığı önceliği değil, konunun beyanının önceliği sonrasıdır diyoruz. Yıllar yılı hangisinin önce hangisinin sonra yaratıldığı tartışılmış. Rabbimiz bazan gökyüzünü, bazan da yeryüzünü önce zikreder. Ancak bunun sebebi anlayabildiğimiz kadarıyla şudur: Rabbimiz, insanın kulluğuyla alâkalı olarak yeryüzü ve nîmetlerine dikkat çekmek istediği zaman yeryüzünü önce zikretmiş, kendi kuvvet ve kudretine dikkat çekmeyi murad buyurduğu zaman da gökyüzünü önce zikretmiştir. Ama bunun hiç önemi yoktur. Önemli olan ikisinin de Allah tarafından yaratılmış olmalarıdır. Anlatılmak istenen de budur işte.

Dünyamızın ve gökyüzünün yaratılışı anlatılırken diğer gezegenlerin yaratılışından hiç söz edilmemiştir. Zira onları bizim anlamamız mümkün değildir.

12. "Böylece Allah onları iki günde yedi gök olmak üzere yerine koydu. Her göğe kendi işini bildirdi. Biz en yakın göğü kandillerle süsledik ve koruduk. İşte bu çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın takdiridir."

Gökleri de iki gün olarak takdir edilen bir zaman içinde yedi gök olarak yoktan var etti Allah. Böylece göklerin ve yerin yaratılışı altı günde tamamlanmış oldu. Allah böyle takdir buyurduğu için böyle oldu. Rabbimiz dileseydi, göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir süre içinde de yaratırdı. Rabbimiz, yedi gök halinde onları yerine koydu ve her bir semâya istediğini vahy etti. Her bir semânın işlevini ona vah-yetti, yahut her bir semâda o semânın muhtaç olduğu melekleri ve kendisinden başka hiç kimsenin bilemeyeceği şeyleri tertip buyurdu. Her semânın meleklerine, orada cereyan edecek olayları deruhte emrini telkin buyurdu.

Sonra diyor ki Rabbimiz: "Dünya semâsını da, yâni denî semâyı, alçak semâyı, dünyanın semâsını, dünyadan görülebilen semâyı da yıldızlarla süsledik ve onu koruduk." Neden? Bozulmaktan, yıkılmaktan koruduk. Kıyâmete kadar bozulmayacak o semâ. Ya da şeytanlardan koruduk o semâyı. İşte bu Azîz ve Alîm olan, mutlak bilgi sahibi, mutlak güç ve kuvvet sahibi olan Allah'ın takdiridir. Bunu Azîz ve Alîm olan Allah'tan başka kim yapabilir? Allah semâyı bina etmiş, binasından sonra da bu binanın devamını sağlamış, kıyâmete kadar onu bozulmaktan korumuştur.

13. "Eğer onlar, yine yüz çevirirlerse de ki: "Ben sizi Âd ve Semûd'un başına gelen yıldırıma benzer bir yıldırıma karşı uyardım."

Bunu anladıktan sonra, bu açıklamalardan sonra da eğer yüz çevirmeye devam edecek olurlarsa, kendilerinden çok daha güçlü olan semâvât ve arz bile isteyerek Allah'a kulluk ederlerken, hepsi de Rabblerine teslim olmuşlarken, bunlar yine de Allah'tan yüz çevirmeye devam edecek olurlarsa, onlara de ki Peygamberim; "Ben sizi, sizin şu andaki tavırlarınıza benzeyen tavırlar sergileyen Âd ve Semûd'un başına gelen kasırgaya benzer bir kasırgayla uyarıyorum. Ki:

14. "Onlara, "Allah'tan başkalarına kulluk etmeyin," diye önlerinden ve arkalarından peygamberler geldiği zaman: "Eğer Rabbimiz dileseydi, mutlaka melekler indirirdi. Biz sizin tebliğle gönderildiğiniz şeylere inanmayız" dediler."

Onlara önlerinden ve arkalarından, babalarından, çocuklarından Allah'tan başkalarına kulluk etmeyin diyen peygamberler gelmişti de, onlar bu Allah elçileriyle dalga geçmişlerdi. Önlerinden ve arkalarından peygamberler gelmişti. Bunun manası, kendilerine Rabbimiz art arda, peş peşe peygamberler göndermişti.

Peygamberleri onlara dini her yönüyle anlatmıştı. Ya da onların hidâyeti kabul etmeleri ve Allah'a kulluk yapmaları için peygamberler her yöntemi, her usulü denemişlerdi. Onlara bu işin ilerisini, geçmişini, geleceğini her şeyini anlatmışlardı. Kendi kavimlerine, yakın toplumlara olsun peygamberler göndermişti Allah. Kendilerine ve kendilerinden önceki toplumlara, Allah'ın peygamberler gönderdiğini, göndereceğini biliyordu bu toplumlar.

Ya da onların ülkelerine komşu olan kasabalarda bulunanlara, Cenâb-ı Hak tek ve ortağı olmayan Allah'a kulluk edin, diyerek elçiler göndermişti. Onlar çevrelerinde yaşayan Allah düşmanlarına azaplar göndererek Rabblerinin ne yaptığını, nasıl helak ettiğini görmüşlerdi. Yine onlar çevrelerindeki toplumlara, Allah'a dost olan kavimlere Allah'ın gönderdiği lütufları da görmüşler ve bilmişlerdi. Yâni onlar Rabblerinin dostlarına da, düşmanlarına da işleyen yasalarını görmüşler, Rabblerinin gücüne, kudretine şahit olmuşlardı. Buna rağ-men, bu kadar tecrübelerine rağmen bu Âd ve Semûd kavimleri iman yolunu değil de inkâr yolunu tercih etmişlerdi. Kulluk yolunu değil, isyan yolunu tercih etmişlerdi. Allah'ın kendilerine gönderdiği elçilerine karşı: "Eğer Rabbimiz dileseydi bize elçi olarak meleklerini gönderirdi. Biz sizin tebliğ ettiğiniz şeylerin tamamını reddediyoruz," demişlerdi.

15. "Âd kavmine gelince onlar yeryüzünde büyüklük tasladılar ve: "Bizden daha kuvvetli kim vardır?" dediler. Onlar kendilerini yaratan Allah'ın kendilerinden daha kuvvetli olduğunu görmediler mi? Onlar bizim âyetlerimizi bile bile inkâr ediyorlardı."

İşte Âd kavmi, yeryüzünde büyüklük tasladı, müstekbir davrandı. Allah'ın elçisi Hud'a (a.s) ve beraberindeki Müslümanlara karşı haksız yere büyüklük tasladılar. Allah'ın elçisi Hud (a.s), kendilerini Allah'ın azabıyla korkutunca da dediler ki: "Ey Hud! Şunu kesinlikle bilesin ki, bizden daha kuvvetli hiç kimse yoktur. Yeryüzünde hiç kimse bizi alt edemez. Bizimle kim baş edebilir? Kim bizimle boy ölçüşebilir? Hiç kimse bize azap gönderemez. Kimse bizim huzurumuzu boza-maz. Bizler şu anda sahip olduğumuz güç ve kuvvetle, şu anda zirvedeki medeniyetimiz, uzun boylarımız, güçlü pazularımızla her şeyi bertaraf ederiz. Bize bir azap gelse bile, biz onu savuşturma gücüne sahibiz." Uzun boylarına, güçlü pazularına, mevcut medeniyetlerine güvenerek Allah'a ve Allah elçilerine kafa tutmaya kalkıştılar. Ama kendilerini yaratan, bu güçleri kendilerine veren Allah'tan gafil oldular. Allah'ın kendilerinden daha güçlü olduğunu hesap edemediler.

Bunlar, kendilerini yaratanın, kendilerinden daha güçlü olduğunu göremediler, bilemediler. Kime karşı geldiklerinin, kiminle savaşa tutuştuklarının

farkında değillerdi. Onun için Allah'ın âyetleriyle, Allah'ın sistemiyle alay ediyorlardı:

16. "Bu yüzden biz de onlara dünya hayatında rezillik azabını tattırmak için o uğursuz günlerde dondurucu bir kasırga gönderdik. Âhiret azabı ise elbette daha çok rezil edicidir. Onlara yardım da edilmeyecektir."

Allah onlara öyle bir kasırga gönderdi ki, yakıp kavurucu çok sıcak bir rüzgar, yahut dondurucu soğuklukta bir fırtına, veya kulakları bile sağır edecek, kulakları bile patlatacak şiddette müthiş ses çıkaran bir rüzgar gönderdi ve dünyada rezillik azabını tattırıverdi Allah.

Hâkka sûresinde anlatıldığı gibi:

"Allah o fırtınayı üzerlerine yedi gece sekiz gündüz mûsâllat etmişti, de öyle ki, o kavmi içi boş hurma kütükleri gibi orada yerlere serilmiş olarak görürdün."

(Hâkka 7)

Rabbimiz onların üzerlerine sarsar denen şiddetli, çok soğuk bir fırtına, yahut taş yağdıran, azgın, atiye bir fırtına gönderdi de, taş taş üstünde kalmadı. Her şeyi büküp büküp atıverdi. Allah o kahredici, helâk edici, mahvedici rüzgarı bu kavmin üzerine yedi gün sekiz gece mûsâllat kıldı, emretti de, sürekli o rüzgar esip durdu onların üzerine. Yâni salladı durdu orayı. Her şeyi birbirine vurdu, her şeyi birbirine kattı, hepsi mahvoldular, hepsi tuş oldular. Öyle ki, sanki orada insan yaşamamıştı. Sanki içi boş hurma kütükleri, hurma kovanları gibi yirmi otuz metre boyundaki insanlar yerlere yıkılıvermişlerdi. Güçleri, kuvvetleri, kolları, pazuları, imkânları, fırsatları, malları, mülkleri, medeniyetleri, evleri, köşkleri hiçbir işe yaramamıştı.

Zâriyât sûresinde anlatıldığına göre bu rüzgar:

"Üzerinden geçtiği hiçbir şeyi bırakmıyor, her şeyi kül gibi eritip yok ediyordu."

(Zâriyât 42)

Hattâ Ahkâf sûresinde anlatıldığına göre bunlar:

"O azabın yayılarak vadilerine doğru yöneldiğini gördüklerinde: "Bu yaygın bulut bize yağmur yağdıracaktır," dediler. Hud: "Hayır, o, acele beklediğiniz şeydir; can yakıcı azap veren bir rüzgardır; Rabbinin buyruğu ile

her şeyi helâk eder," dedi. Bunun üzerine evlerinin harabelerinden başka bir şey görünmez oldu. Biz suçlu bir kavmi işte böylece cezalandırırız."
(Ahkâf 24, 25)

Evet, Âd kavminin cezası böyle oldu. Dünyayı cennetleştirme cinnetine kapılmış, dünyada ebedî kalacaklarmış gibi plan-program yapmış olan bu toplumun cezası böyle oldu. Bu ceza, onların büyüklenmeleri, müstekbirce davranmaları sebebiyle gelmiştir. Allah'ın kitabına ve peygamberlerine karşı eyvallahsız davranmaları sebebiyle gelmiştir. Kendi güçlerine, kuvvetlerine, medeniyetlerine, kendi yasalarına, kendi kanunlarına güvenerek Allah yasalarına karşı müstek-birce ve ihtiyaçsızca davrandıkları için, Allah onlara bu azabı gönderiyordu. Semûd kavmine gelince:

17,18. "Semûd kavmine gelince, biz onlara doğru yolu gösterdik. Fakat onlar körlüğü doğru yola tercih ettiler. Bunun üzerine kazandıkları kötülük yüzünden alçaltıcı azabın yıldırımı onları çarpıverdi. Biz iman edenleri ve kötülükten sakınanları ise kurardık."

Semûd kavmi de kendilerinden önceki toplumların yok edilişlerini görmüşlerdi. Nuh kavminin suyla, Âd kavminin de dondurucu bir fırtınayla helâk edildiklerini görmüşlerdi. Gördükleri, bildikleri bu tecrübelerden dolayı, aynı âkıbete uğramamak için yüksek kayaları, kayalıkları yontarak yüksek yüksek barınaklar yapmışlardı. Ama Allah, bir sesle, bir sayhayla onları yok ediverdi.

Semûd kavmine de peygamberleri Salih (a.s) vasıtasıyla, Allah hidâyeti, kulluğu, doğru yolu göstermişti. Sanki Rabbimiz suç bizim değil, biz onlara gereken hidâyeti gösterdik, onlara doğru yolu, hakkı, kulluğu, hidâyeti gösterdik, diyor. Yâni Rabbimiz, durup dururken biz onları helâk etmedik, onlar helâki hak ettiler de onun için helâk ettim, diyor. Allah onlara hidâyeti, basireti, basiret yollarını göstermiştir. Ama onlar körlüğü basirete, körlüğü hidâyete tercih ettiler. Onlar küfrü imana, sapıklığı hidâyete tercih ettiler.

Bu tercihlerinin tabii bir sonucu olarak Salih'e (a.s) ve onunla beraber iman edenlere dediler ki: "Biz sizin inandığınızı inkâr ettik. Biz sizin iman edip kutsadığınız her şeyi inkâr ediyoruz." Bu inkârlarını, küfürlerini açığa çıkarmak için de Allah'ın bir mûcize olarak Salih'e (a.s) verdiği deveyi öldürdüler. Hûd sûresinin 65. âyetinde anlatıldığına göre, devenin öldürülmesinden sonra Salih (a.s) onlara üç gün mühlet tanıdı. Üç gün daha yurtlarında istediklerini yapabileceklerini söyledi. Çünkü bu süre içinde Allah'ın azabı gelip onları yakalamıştı.

Azabın geleceği gece, onlar da Hz. Salih'e (a.s) saldırmayı ve onu öldürmeyi planlıyorlardı. Ama Allah onları da başlarına gelen bir sayhayla, bir yıldırımla, bir racfeyle helâk ediverdi. Allah bir sarstı ki, yerlerini, yurtlarını, o kıyâmet kopsa da yıkılmaz zannettikleri binalarını yerle bir ediverdi. Allah'la ve Allah'ın âyetleriyle savaşa tutuşan bir toplum daha yok olup giderken, Rabbimiz onların içinden inananları da kurtardık, diyor.

19,20. "O gün Allah'ın düşmanları cehennem ateşine sürülmek üzere hep bir araya toplanırlar. Nihâyet oraya vardıkları zaman kulakları, gözleri ve derileri yaptıkları şeyler hakkında onların aleyhinde şahitlik ederler."

Burada ateşe sürülecekleri değil de, Cenâb-ı Hakkın huzurunda hesap-kitap dönemi toplanacakları kastedilmektedir. Hesapları görülmek üzere onlar Rabblerinin huzurunda toplanacaklardır. Ancak eninde sonunda bu hesaplaşmanın arkasından nasıl olsa cehenneme, ateşe sürüleceklerdir ki, işte burada işin sonu anlatılmaktadır.

Buradaki bu insanların bir araya toplanmalarını A'râf sûre-sindeki âyet-i kerîmeden şöyle anlıyoruz:

"Allah buyuracak ki: "Cinlerden ve insanlardan sizden önce geçmiş ümmetlerle birlikte ateşe girin." Her bir ümmet girişinde kardeşini (Kendi benzerini) lânetler. Nitekim hepsi birbiri ardınca orada toplanınca, en sonra gelenler en önde gelenler için: "Rabbimiz, işte bunlar bizi saptırdı; öyleyse ateşten kat kat artırılmış bir azap ver," diyecekler. (Allah da:) "Hepsi için kat kattır. Ancak siz bilmezsiniz" diyecek."
(A'râf 38)

Âyetlerden anlıyoruz ki, tüm nesiller toplanacak ve tüm nesillerin hesabı bir anda görülecektir. Çünkü bir şahsın veya bir neslin yaptıkları, sadece kendi şahısları veya kendi dönemleriyle sınırlı değildir. Kişinin veya kişilerin yaptıkları, onların ölümünden sonra da devam eder ve nesiller boyu iz bırakıp tesirleri devam eder. Bu yüzden onlar hakkında karar vermek için birbirlerine olan bu tesirleri ortaya dökülsün diye, birbirlerine şahitlik yapsınlar diye tüm nesiller bir araya toplanacaklardır. Ayrı ayrı her nesil için, her kuşak için işledikleri günâhlardan dolayı iki kat ceza vardır. Çünkü birinci ceza kendilerinin işlediklerinden ötürü, ikinci ceza da kendilerinden sonraki nesillerin kendilerini örnek alarak günâh işlemiş olmalarından dolayıdır. Bundan dolayı selef olanlar, yâni öncekiler, kendi yaptıkları günâhlardan dolayı sorumlu olacakları gibi, sonrakilere kötü örnek olmalarından dolayı da sorumlu olacaklardır.

Allah'ın Resûlü hadislerinde bu hususu şöyle anlatır:

"Müslümanlıkta iyi bir çığır açan kimseye, açtığı bu çığırın sevabı verileceği gibi, o yolda gidenlerin sevabı da verilir. Bununla beraber onların sevabı eksilmez. Müslümanlıkta kötü bir çığır açan kimseye de açtığı çığırın günâhı yükletildiği gibi, o yoldan gidenlerin günâhı da onlarınki eksilmeksizin ona yüklenecektir."
(Müslim)

Meselâ birisi zinanın, zina evinin ilk bâniliğini yapar, zina adına ilk çığırı açar, futbol sahâlârının yollarını, sinemanın, fâizin, içkinin, kumarın yollarını gösterir, bu konuda ilk çığırı açarsa, kıyâmete kadar o yoldan gidecek tüm zinacıların, tüm fâizcilerin, içkicilerin günâhları, onlarınkiler eksilmeksizin bu ilk çığır açan kişiye yüklenecektir. Fâizin, içkinin tanıtımını yapanlar da aynen bunun gibidir. Barı, pavyonu evin içine taşıma adına video ve televizyon teminine yardımcı olanlar da, onu seyredenlerin günâhlarının bir mislini yükleneceklerdir.

Hattâ yeryüzünde ilk adam öldürme çığırını açtığı için Hz. Adem'in oğlu Kâbil, kıyâmete kadar adam öldürenlerin günâhlarının bir mislini sırtına yüklenecektir. Çünkü yeryüzünde kıtalin ilk çığırını açan kimse odur.

Kim de iyi bir çığır açmışsa, kıyâmete kadar o yoldan giden insanların sevaplarının bir misli onun defterine yazılacaktır. İnsanların Müslümanlaşması, insanların İslâm'a, Kur'an ve sünnete yönelmeleri adına kim bir çığır açar, kim bir adım atarsa, bilelim ki onlarda meydana gelen değişimlerin sevaplarının bir misli, o kişinin defterine yazılacaktır.

İnsanlar hangi yolda çığır açmışlarsa, o çığırdan gidenlerin sevap ya da günâhları onları ilgilendirmektedir.

Demek ki insanın yaptıkları sadece kendisiyle sınırlı kalmamaktadır. Kafasında ve vücudunda taşıdığı virüsü, kendisi dışında çocuklarına ve daha sonraki nesillere de aktarmaktadır. Dolayısıyla bu eyleme adâlet gereği ceza ya da mükafatın takdiri de, ancak gelecek nesillere intikali ve yaptığı tesirlerle hükme bağlanabilecektir. Meselâ bir savaş başlatıp döneminde milyonlarca insanın ölümüne sebep olmuş bir adam düşünün. Hattâ bununla da sınırlı kalmayıp, arkasından asırlarca milyonların hayatını kötü yönde etkileyen bir kişi düşünün. Bu dünyada böyle birisini kim cezalandırabilir? Bu adamın cezalandırılabilmesi, bu

adama verilebilecek cezanın takdir edilebilmesi için, elbette onun bu mirasından kıyâmete kadar etkilenmiş tüm insanların toplanmaları gerekmektedir. İşte:

"Toplanıp birikmeleri için öncekiler sonrakiler gelinceye kadar orada tutulur."

Meryem sûresinde de bu husus şöyle anlatılır:

"Muttakîleri o gün Rahmân'ın huzuruna konsoloslar gibi getiririz. Ama suçluları ise suya götürür gibi cehenneme süreriz."
(Meryem 85,86)

Hesap-kitap için oraya geldikleri zaman kulakları, gözleri ve derileri yaptıkları şeyler hakkında onların aleyhinde şahitlikte bulunurlar. Kendi organları kendileri hakkında şahitlikte bulunur.

Hadis-i şerifte anlatıldığına göre kişinin ağzı mühürlenecek ve sonra uzuvlarına, "Konuş" denecek. Uzuvları da dünyada yapıp ettiklerinin tamamını sayıp dökmeye başlayacak. "Ya Rabbi! Benimle filân zaman şunu yaptı, benimle bunu etti," diyerek her şeyi ortaya dökecekler. Sonra kişi konuşmak için serbest bırakılacak. O zaman da şöyle diyecek: "Canınız cehenneme! Lânet olsun size! Ben sizi savunuyordum! Ben sizin kurtuluşunuz için mücâdele veriyordum! Halbuki siz benim işimi zorlaştırdınız! Beni rezil rüsva ettiniz!" diyecek. Bu konuda pek çok hadis vardır. Azaları kendisi aleyhinde şahitlik yapmaya başlayınca:

21. "Onlar derilerine: "Niçin aleyhimize şahitlik ettiniz?" derler. Derileri de: "Bizi her şeyi konuşturan Allah konuşturdu, sizi ilk defa yaratan O'dur ve siz yine ona döndürülüyorsunuz" derler."

Adamlar kendi aleyhlerinde konuşarak yaptıklarını sayıp döken azalarını ayıplayacaklar. "Yazıklar olsun size! Yuh olsun size! Biz sizin için uğraşırken, niçin aleyhimizde bunları sayıp döktünüz? Niçin aleyhimizde şahitlik ettiniz?" diyecekler.

O zaman onların uzuvları diyecekler ki: "İş bizim elimizde değildir. Bizi, her şeyi konuşturan Allah konuşturuyor. Her şeyi konuşturan Allah bize konuşun," diyor. "Sizi yoktan var eden, var etmeye güç yetiren, sizi ve sizin gibileri konuşturan, size konuşma istidadı veren Allah bizi konuşturuyor. Sizi yoktan var etmeye güç yetiren, sizi konuşturmaya ve her şeyi konuşturmaya güç yetiren bir Allah'ın bizi de konuşturmasında şaşılacak ne var ki? Bizi Allah konuşturuyor.

Allah konuşun diyor bize. Elbette bizim Rabbimiz O'dur. O'na karşı konul-maz. O'na galip gelinmez ve zaten siz O'na döndürülüyorsunuz," diyecekler.

Her şeyi konuşturur Allah. Bakın Zilzâl sûresinde de arzın konuşacağı anlatılıyor:

"O gün insan "buna ne oluyor?" dediği zaman; işte o gün yer, Rabbinin kendisine vahy etmesiyle kendi haberlerini anlatır."

(Zilzâl 3,4,5)

Yâni insanoğlu kendi üstünde ne yapmışsa, yeryüzü de onu anlatacak, haber verecektir. Çünkü Allah ona da bunu vahy etmiş ve anlatmasını emretmiştir.

22,23. "Siz kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin aleyhinizde şahitlik edeceklerinden korkarak kötülükten sakınmıyordunuz. Yaptıklarınızdan bir çoğunu Allah'ın bilemeyeceğini zannediyordunuz. İşte Rabbiniz hakkında beslediğiniz bu zannınız sizi helâk etti de, zarara uğrayanlardan oldunuz."

"Ey insanlar! Sizler dünyada iken Rabbiniz hakkında kötü zan içindeydiniz. Bu yapıp ettiklerinizden Allah'ın haberdar olmadığını, kimsenin sizi görmediğini zannediyordunuz. Yaptıklarınızın gizli kalacağına inanıyordunuz. Azalarınızın aleyhinizde şahitlik etmeyeceğini düşünüyor ve cesurca günâhlar işliyordunuz. Dünyada o çirkin işleri yaparken bu şahitleri hiç hesaba katmıyordunuz. Bu yaptıklarınızı azalarınızdan gizleme gereği duymuyordunuz. Çünkü bu azalarınızın aleyhinizde şahitlik yapacaklarını hiç ummuyordunuz.

Sizler dünyada günâhların peşine düşerken rezil oluruz korkusuyla köşe bucak kaçıyor, tenhâları tercih ediyordunuz. Ama kendi uzuvlarınızı hiç hesaba katmıyordunuz. Bu yaptıklarınızı onlardan gizleme gereği duymuyordunuz. Bir de esasen Rabbiniz konusunda da çok kötü bir zan taşıyordunuz. Sizi her an kontrol eden, yaptığınız her şeyden her an haberdar olan Rabbinizin yaptıklarınızdan gafil olduğunu zannediyordunuz. İşte Rabbiniz hakkındaki bu kötü zannınız sizi helâke sürükledi de, zarara uğrayanlardan oldunuz." Küfrün temeli işte buna dayanmaktadır. Kâfir, Allah'ı tanımadığı için kâfir olmaktadır. Tabiat dedikleri, toplum dedikleri hep Allah'tır aslında. Ama bir türlü adını koyamıyorlar ve olmayan şeye inandıklarını iddia etmeye çalışıyorlar.

24. "Şimdi eğer dayanabilirlerse onların yeri ateştir. Yok eğer hoşnutluğa dönmek isterlerse bile artık onlar hoşnut edileceklerden değildirler."

Ne müthiş bir tehdit, ne kötü bir istihza değil mi? Haydi sabredebilirlerse sabretsinler bakalım! Haydi tahammülleri varsa cehenneme tahammül etsinler! Bir sabır, ama kurtuluşa götüren bir sabır değil, ateşe, azaba, cehenneme götüren bir

sabır. Biz de böyle ateş tabloları çizmek zorundayız insanların karşısında. Ateşten koltuklar, ateşten evler, ateşten barınaklar, ateşten yiyecekler, içecekler canlandırmak ve şöyle demek zorundayız: "Ey insanlar! Haydi söyleyin bakalım. Sizler buna dayanabilir misiniz? Dayanabilecek misiniz buna?" Bakara sûresinde Rabbimiz şöyle buyurur:

"Bunlar ateşe karşı ne kadar da sabırlılar?"

(Bakara 175)

"Bu kâfirler, bu Allah tanımazlar, bu Allah'ın kendilerini göremediğini zannederek Allah'a savaş açmış insanlar, Allah'ın kendileri adına gönderdiği hayat programına, Allah'ın kitabına rağmen kendilerine hayat programı yapmaya çalışanlar cehenneme, ateşe, azaba karşı ne kadar da cesurlar," diyordu Rabbimiz. Evet artık sabredebilirlerse bu adamlar ateşe sabretsinler. Artık onlar hoş tutulmazlar. Hoşnutluk isteseler de artık onlar hoşnut edilmezler, onlar için hoşnutluk yoktur. Tüm kapılar üzerlerine kapatılmış, dertleri dinlenilmeyecek, halleri, hatırları sorulmayacaktır. Artık onlar dönmek isteseler bile dönemeyeceklerdir.

"Artık onlar muğtebinden olamayacaklardır."

Bunun bir kaç manası vardır. Birincisi, onlar dünyaya geri dönmek isteyecekler, ama kesinlikle dünyaya geri döndürülmeyeceklerdir. Allah'ın Resûlü bir hadislerinde şöyle buyurur:

"Öldükten sonra geriye döndürülecek yoktur."

Bunun bir başka manası da, bu adamlar cehennemden kurtulmak isteyecekler, ama onlar için kesinlikle ateşten kaçıp kurtulma imkânı olmayacaktır. Ya da bu adamlar pişmanlık duyup tüm yaptıklarından tövbe etmeye çalışacaklar ama kesinlikle bunların tövbeleri kabul edilmeyecektir.

Mü'min sûresi de bu hususu şöyle anlatıyordu:

"Onlar şöyle derler: "Rabbimiz! Bizi bedbahtlığımız yenmişti. Sapık bir millet olmuştuk. Rabbimiz! Bizi buradan çıkar, tekrar günâha dönersek doğrusu zulmetmiş oluruz."

(Mü'minûn 106,108)

25. "Biz onlara bir takım arkadaşlar mûsâllat ettik de, onlar kendilerine önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini güzel gösterdiler. Böylece

kendilerinden önce gelip geçmiş cin ve insan toplulukları hakkındaki azap sözü onlar için de hak oldu. Doğrusu onların hepsi de kendilerine yazık etmişlerdir.”

Allah bu kâfirlere kötü arkadaşlar mûsâllat ettiğini anlatıyor. Rabbimiz iyi insanlara iyi arkadaşlar, kötü insanlara da kötü arkadaşlar nasip ettiğini anlatıyor. Kötü insanlara iyi arkadaşlar, iyi insanlara da kötü arkadaşlar nasip etmek, Rabbimizin sünnetine aykırıdır. Bir insan ne kadar sapar, ne kadar günâhlara ve pisliklere batarsa, o kadar çok kötü arkadaş edinecektir. Hattâ âyetin ifadesine bakılırsa, şeytanlar böyle insanların ayrılmaz arkadaşları oluverir. Hani halk arasında, “bu adam çok iyi biridir, ama arkadaşları onu mahvetmiştir,” diye bir söz vardır. Âyet-i kerîmeye göre bu söz yanlıştır. Çünkü adam kendisi bozuldukça bozuk arkadaşlara meyletmekte ve onları bulmaktadır. “Pislik pisliği çeker,” denir ya, işte adam kendisi pislikten hoşlanmaya başladıkça, çevresinde pislikler toplanmaya başlayacaktır.

Âyet-i kerîmede onların buldukları bu kötü arkadaşların onlara geçmiş ve geleceklerini güzel gösterdikleri anlatılmaktadır. Yâni bu arkadaşlar onlara, “sizin geçmişiniz güzeldir, geçmişinizin güzel olduğu gibi geleceğiniz de güzeldir. Geçmişiniz gibi geleceğiniz de parlaktır. Sizin gibisi bulunmaz,” diyerek onları batırdıkça batırırlar. “Bu dünyada size nasıl nîmetler verilmişse öbür tarafta da aynı nîmetler size verilecektir. Bu dünyada nîmetlerden mahrum olanlar, öbür tarafta da bunlardan mahrum olacak ve cehenneme gidecektir,” derler.

Bu arkadaşları onlara vesveseler verir, yaptıkları amelleri kendilerine güzel gösterirler. Allah’a, Allah’ın âyetlerine, Allah’ın sistemine, Allah’ın elçilerine karşı savaş açmaları konusunda onları teşvik ederler. En’âm sûresinde Rabbimiz şöyle buyurur:

“Muhakkak ki şeytanlar dostlarına vahy ederler ki sizinle mücâdele etsinler.”

(En’âm 121)

Bu arkadaşların en büyüğü şeytanlardır. Kendilerini saptırmak için çırpınan şeytanlar kendilerine o kadar yaklaşırlar ki, kabuğun yumurtayı sarması gibi onları sarmış ve onlara yapışmış, başlarına dolanmışlardır. Öyleyse bizler arkadaşlarımızı iyi insanlardan seçelim ve Allah için birbirimizin bozukluklarını tasvip eder bir tavır sergilemekten ziyâde, birbirimizi uyaralım inşallah. Birbirimizin bozuk düzen ve İslâm dışı tavırlarını yalayıp yutmayalım, onları kabulden yana olmayalım, birbirimizi uyarıp birbirimize merhamet edelim inşallah.

Bunlara azap sözü hak oldu. Bu azap sözü de Sâd sûresinde anlatılır:

"Allah: "Doğrudur; işte ben hakikati söylüyorum, sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım," dedi."
(Sâd 84,85)

26. "İnkar edenler: "Bu Kur'an'ı dinlemeyin, okunurken gürültü yapın, belki üstün gelirsiniz," dediler."

Kâfirler diyorlar ki, "sakın ha şu Kur'an'ı dinlemeyin. Onun hakkında yaygaralar yapın. Islıklar çalarak, gürültüler çıkararak hem kendinizi, hem de insanları bu kitabı dinlemekten alıkoyun. Böylece belki ona karşı galip gelirsiniz." Kâfirler bu konudaki yasayı çok iyi biliyorlardı. Kur'an'ı duymayan insanları, Kur'an bilgisinden mahrum kalmış insanları, Kitaplarından habersiz yaşayan insanları kontrolleri altında tutmanın kolaylığını biliyorlardı. Onun için ısrarla Allah'ın kitabını duymamaya, duyurmamaya çalışıyorlardı. Allah'ın kitabını, Allah'ın âyetlerini kamufle etmeye, örtmeye ve gündemden düşürmeye çalışıyorlardı.

Kesin olarak biliyorlardı ki, insanlar kendi fıtratlarına seslenen Rabblerinden gelen kitaplarını duydukları, kitaplarıyla tanıştıkları, Allah'ın talimatlarına, Allah'ın kanunlarına muttali oldukları zaman kesinlikle kendilerininkine değer vermeyecekler, kendilerine kul köle olmayacaklardı. Bu yasayı çok iyi bilen kâfirler şöyle diyorlardı: "Şimdi bu insanlar eğer Allah âyetlerini duyarlarsa o zaman bizimkilere mi uyacaklar, yoksa Allah'ınkilere mi? Bizi mi dinleyecekler, yoksa Allah'ı mı? Böyle bir kaosu yaşamaktansa, en iyisi biz bunlara Allah'ınkileri duyurmayalım."

"Gürültü yapın, müzik çalın, lağviyyat adına, lehviyyat adına bir şeyler gündeme getirin, gündemi değiştirin. Ekonomi deyin, kazanma deyin, harcama, kalkınma, seçim, geçim deyin ve bu Müslümanların Kur'an'la meşgul olmalarını engelleyin. Ya da piyasaya farklı kitaplar çıkarın, farklı liderler ve önderler çıkarın ki, müslümanlar Kur'an'a git-mesinler, peygamberleriyle tanışmasınlar," diyorlardı. Bu konuda yasayı bilen kâfirler gerçekten de pek çokları konusunda muvaffak oluyorlardı. Allah'ın kulları farklı gündemler, farklı kitaplar, farklı önderler peşinde koşarlarken, kitaplarını tanıma imkânı bulamayacak, peygamberleriyle ilgilenme zamanı bulamayacaklardı.

Bakın En'âm sûresinde de bu husus şöyle anlatılır:
"Onlar hem kendileri Kur'an'dan uzaklaşırlar hem de insanları ondan uzaklaştırırlar. Böylece kendi kendilerini mahvederler de farkına varamazlar."
(En'âm 26)

Hem Kur’an’a masal diyorlar, hem de insanları, kölelerini, çocuklarını men ediyorlar o kitaptan. “Aman duymayın, dinlemeyin,” diyerek insanları ondan uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Dinlemiyorlar, din-letmiyorlardı. Gürültü çıkararak engellemeye çalışıyorlar, el çırpmayla, müzikle engellemeye çalışıyorlardı. Bakıyoruz, bugün de zalimler insanları Allah’ın kitabından, Allah’ın dininden alıkoymak istiyorlar. Din eğitimini yasaklamaya çalışıyorlar. Allah’ın kullarının Allah kitabını duymalarına engel olmaya çalışıyorlar. “Aman bu insanlar dinle tanışmasınlar! Aman bu insanlar Kur’an’la, kitaplarıyla tanışmasınlar!” diye insanlarla kitapları arasına engeller koyuyorlar. O gün de, bugün de din düşmanlarının yaptıkları şey budur. Bakın Rabbimiz Al-i İmran sûresinde bu hususu şöyle anlatır:

“De ki: “Ey kitap ehli! Allah sizin yaptıklarını görüp dururken Allah’ın âyetlerini niçin örtbas etmeye çalışıyorsunuz?” De ki: “Ey kitap ehli! Sizler doğru olduğuna şahitken niçin dini eğri büğrü göstermeye çalışarak mü’-inleri dinlerinden çevirmeye çalışıyorsunuz?”

(Al-i İmrân 98,99)

Diyor ki Rabbimiz: “Ey ehl-i kitap! Ey Yahudi ve Hıristiyanlar! Ne oluyor size! Nereden alıyorsunuz bu gücü? Kafa çalıştırıyor, şeytanlık yapıyor ve Allah’ın âyetlerini örtmeye, örtbas etmeye çalışıyorsunuz. Allah kullarına, Allah’ın âyetlerini duyurmamaya çalışıyorsunuz. Neden Allah’ın kullarını Allah yolundan saptırmaya çalışıyorsunuz? Neden Allah’ın dinini eğri büğrü göstermek sûretiyle insanları dinden uzaklaştırmaya çalışıyorsunuz?”

Dünün kitap ehli de aynı şeyi yapıyordu. Bugünün ehl-i kitapları da kendilerinin bu dinin mensubu olduklarını söyleyen, ama dinle, diyânetle en küçük bir alâkaları bulunmayan zalimler de, “aman bu insanlar dinleriyle tanışmasınlar, kitaplarıyla buluşmasınlar,” diye ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Bütün propaganda imkânlarını kullanıyorlar. Dün de, bugün de bu tür insanların yaptıkları şey şudur:

1. Önce insanların dine girmemeleri için, insanların kitaplarıyla tanışmamaları için engeller koyuyorlar. Her taraftan kapatıyorlar o yolu. Din eğitimini yasaklıyor, insanların kitap, sünnet duyma yollarını kapatıyorlar. Böylece insanlara dini duyurmayarak Allah yolundan alıkoymaya çalışıyorlar. İnsanları kitaplarından uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Veya kendileri dinden habersiz kimi zavallı hoca efendiler de Allah’ın kulları kitap ve sünnete yönelmesinler diye, sanki ısrarla kitap ve sünneti gündeme getirmeyerek, ölmüş bir takım salih kişileri öne sürerek, onların anma törenlerini düzenleyerek insanların dikkatlerini o noktaya çekmeye çalışmaktadırlar.

2. Buna rağmen, bütün bu engellemelere ve aleyhte propagandalara rağmen, yine de insanlar bu barikatları aşarak dine girmeye, kitaplarıyla tanışmaya muvaffak olmuşlarsa, bu sefer de bu adamlar dinde eğrilik büğrülük meydana getirirler. Yâni o insanların önüne öyle bozuk bir din sunarlar ki, bu dinin İslâm'la uzak ve yakından bir ilgisi yoktur. Yâni böyle hayata karışmayan, ya da hayatın bazı bölümlerine karışan, ama öteki bölümlerine karışmayan bir din oluştururlar. Sadece törenlerde hatırlanan, onun dışında hayatta hiç bir geçerliliği olmayan bir din sunarlar. Ders kitaplarına koyarlar ve "işte din budur" diye insanlara bunu sunarlar. Böylece derler ki: "Kardeşim din mi istiyorsunuz? Dinle tanışmak mı istiyorsunuz? Din dersi programı mı istiyorsunuz? Din dersi kitabı mı arıyorsunuz? Alın size," derler ve böylece insanların dinlerini bozarlar. Böylece insanlar İslam'la uzak ve yakından ilgisi olmayan bu dini din zannedip ona sarılırlar ve din yaşıyoruz diye bid'atlerin peşinde bir ömür tüketirler.

Hem "bu din masaldır, bu kitap masaldır," derler, hem de ondan ödleri kopmaktadır. Hem kendileri ondan uzaklaşırlar hem de insanları ondan uzaklaştırmaya çalışırlar.

Bir de bu âyet, Rasûlullah'ın amcalarını, akrabalarını anlatır denmiştir. O zaman âyetin manası şöyle olacaktır: Onlar kendileri hem Kur'an'dan uzaklaşırlar, hem de insanları ondan, yâni peygamberden uzaklaştırırlar. Yâni o Rasulullah'ın amcaları hem insanları peygambere ilişmekten, peygamberi insanlardan, ona sahip çıkarak insanların ona zulmetmesinden koruyorlar, hem de kendileri ona inanıp gereken alâkayı göstermiyorlardı. Peygamberimizin amcaları bir yandan peygambere sahip çıkarken öbür yandan kendileri Kur'an'a da, Peygamberlere de inanmıyorlardı.

Allah korusun, sanki âyet bizi anlatıyor. Yâni bugün bir yandan sözde Kur'an'a sahip çıkan, diliyle Kur'ancı kesilen, her zaman ve zeminde Kur'an'ı müdafaa eden, ama öbür yandan kendileri savundukları kitaptan habersiz bir hayat yaşayan müslümanlar gibi. Çok garip değil mi? Rasulullah'ın amcaları da böyleydi. Hem peygambere sahip çıkıyorlar, insanlara karşı onu müdafaa ediyorlar, hem de beri taraftan onun getirdiği kitaptan uzak duruyorlardı.

27,28. "Biz mutlaka inkâr edenlere şiddetli bir azap tattıracağız. Onlara yaptıkları amellerin en kötüsünün cezasını vereceğiz. İşte Allah'ın düşmanlarının cezası ateştir. Âyetlerimizi bile bile inkâr etmelerinin cezası olarak, onlar için orada ebedî içinde kalacakları cehennem yurdu vardır."

İşte böyle Allah'ın âyetlerinin susturulmasına, Allah'ın âyetlerini örterek, örtbas ederek Allah kullarının gündemlerinden düşürmeye, gözlerden, kulaklardan, saklanmasına çalışan kimselerin cezası ateştir. Bu eylemin sonucu cehennemdir. Hem öyle bir cehennem ki, uğrayacakları, görüp geçecekleri bir ateş değil, içinden hiç çıkmamacasına, hiç kurtulmamacasına kalacakları bir ateştir. Orası onların yeri ve yurdudur. Allah'ın kullarının gündemlerini değiştirmeye ve Allah'ın âyetlerini duyurmamaya çalışan insanların durağı, barınağı cehennemdir.

Bunu bazen bilenler yapar. Yâni Allah'ın âyetlerini bildikleri, kitap bilgisine, peygamber bilgisine sahip oldukları, Allah kendilerini bu bilgiyle nîmetlendirdiği halde, bildikleri bu bilgileri Allah kullarına anlatmaz, duyurmazlar. Allah korusun bunların sonu cehennemdir. Bunların kafalarındaki, kalplerindeki anlatmadıkları Kur'an âyetleri ateşe dönüşecek ve sonunda kendi ateşlerini dünyadan götüren insanlar durumuna düşeceklerdir onlar.

Bazen da bu gizleme işini resmî otorite yapar. Okumaya, okutmaya, duyurmaya yasak koyarlar. Ya da öyle resmen yasaklıyoruz demezler ama öyle bir program yaparlar ki, o programdan geçen insanlar Kur'an'ın kokusunu bile alamazlar. Güya, "işte okutuyoruz, işte izin veriyoruz, işte din dersleri koyduk," derler ama koydukları programda insanlar beş âyet bile öğrenemezler, beş hadis bile tanıyamazlar.

Allah diyor ki, "onlara yaptıklarının en kötüsü ile ceza vereceğiz." Amellerinin en kötüsü ile cezalandıracağız onları. Nasıl anlayacağız bunu? Allah en iyisini bilir, bu kâfirlerin, bu zalimlerin hayatlarında bazen işledikleri güzel ve faydalı işler de olabilir. Ama onların yaptıkları amellerin en kötüsüyle, en çirkiniyle tüm amellerini çarpıvereceğiz, diyor Rabbimiz. Mü'minler için de böyle bir rahmet var biliyoruz. Mü'minlerin de tüm amelleri en iyi, en güzel, en ihlâslı yaptıkları bir amelle çarpılıverecektir. Yâni bütün amelleri o en güzel amelle çarpılıverecek ve tüm amelleri o en güzel amel gibi kabul ediliverecektir. Ne büyük bir rahmet değil mi? Kâfirler için de, mü'minler için de katsayı böyle farklı olacaktır. Mü'minler en güzel amelleri karşılığında mükafat alırlarken, kâfirler de en kötü amelleriyle cezalandırılacaklardır.

29. "İnkâr edenler: "Ey bizim Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan bizi doğru yoldan saptıranları bize göster de, onları ayaklarımızın altına alalım, böylece cehennemin en altında kalanlardan olsunlar," diyeceklerdir."

O gün insanlar azabı boylayınca, cehenneme yuvarlanınca şöyle diyeceklerdir: "Ya Rabbi! Ne olur, şu bizim hayatımızı bozanları, bizim senin kitabınla diyaloglarımızı kesenleri, senin âyetlerinle aramıza girerek âyetlerini

yasaklayanları, bize bozuk düzen programlar yaparak, "işte din budur" diyerek bizi senin kitabından alıkoyanları, senin kitabınla tanışmamıza engel olanları, kendi kanunlarını, kendi talimatlarını senin âyetlerinin önüne geçirerek bizi senin kitabına gitmekten alıkoyanları, bizim gündemlerimizi değiştirerek senin kitabına ulaşma imkânlarımızı öldürenleri, başka kitaplar, başka önderler ihdas ederek senin kitabını ve peygamberinin sünnetini kamufle etmeye çalışanları bize bir göster. Göster ki onları ayaklarımızın altına alalım, göster ki onları ezelim. Onları aşağıların aşağısı yapalım. Ya da onları cehennemin en esfeline yuvarlayalım."

Kendilerine Allah'ın âyetlerini anlatmayan, kendilerini Allah'ın kitabıyla tanıştırmayan babalarını, kocalarını, hocalarını, üstatlarını, komşularını, liderlerini arayacaklar. Ne için arayacaklar onları? Onları ayaklarının altına almak için. Kendilerine kötü çığırlar açan, kendilerine kötü miraslar bırakan ve böylece kendilerinin şirke düşüp cehenneme yuvarlanmalarına sebep olan öncülerini, önderlerini arayacak insanlar. Cehenneme yuvarlanmak üzere gittikleri o kötü çığırı, o kötü yolu açıp kendilerine miras bırakanları arayacaklar. Öyleyse, aman ha çocuklarımıza bıraktığımız mirasımıza, onlar için açıp geriye bıraktığımız çığırlarımıza çok dikkat edelim. Aman ha din budur diye çocuklarımıza çok kötü miraslar bırakıp da, yol budur diye onlara İslâm dışı yollar, İslâm dışı usuller, hayat programı bırakıp ta, çocuklarımız da din buymuş diye, hayat programı böyle olurmuş diye o dini, o hayatı yaşayıp ta yarın bizi o ortamda aramasınlar. Sakın onların saptırıcısı olarak ayaklarının altına almak için arananlardan olmayalım. Çoluk-çocuğumuza güzel bir din, güzel bir yol bırakmaya çalışalım.

Onlar, öncekilerden kendilerini saptıranları arayacaklar. Halbuki dünyadayken alçaklar bunlara ağam, paşam diyorlardı. "Kurtar bizi baba! Kurtar bizi!" diyorlardı. "Her şeyimizi sana borçluyuz! Sen olmasaydın biz olmazdık! Liderim! Şeyhim! Efendim! Şevketlim, biz senin dediğinden çıkmayız! Atam izindeyiz!" diyorlardı. Yâni onlar ne kadar alçaksa, berikiler de o kadar alçaklık yapıyorlardı dünyada. Bakın Bakara sûresinde bunların durumları şöyle anlatılır:

"O zalimler azabı gördükleri zaman derler ki, güç kuvvet bütünüyle Allah'ındır."
(Bakara 166)

Artık yeryüzü tanrılarında güç kuvvet kalmadığını anlarlar. Hocalarda, hacılarda, efendilerde, şarkıcılarda, futbolcularda güç kuvvet kalmamıştır. Tüm varlıklarıyla alkışladığı kimselerde güç kuvvet kalmamıştır. Bütün güç ve kuvvet Allah'ındır.

"Bütünüyle azabın şiddetlisi de Allah'a aittir."

Allah, azabı çok şiddetli olandır.

"O zaman küfür öncüleri azabı görerek kendilerine tâbi olanlardan kurtulmaya çalışacaklardır."

Bu dünyada kendilerine tâbi olunanlar, hacılar, hocalar, ağalar, beyler, paşalar, liderler, kendilerine tâbi olup kendilerini takip eden kimselerden kaçacaklar. Bakacaklar ki iş pek iyi değil, hesap-kitap pahalıya mal olacak, hemen onlardan kaçacaklar, teberri edecekler, "biz sizden uzağız," diyecekler. Ne zaman olacak bu iş? Azabı, ateşi gördükleri, artık ne onların, ne de kendilerinin bu ateşten kaçıp kurtulmalarının mümkün olmadığını anladıkları zaman.

"Ve aralarındaki bütün bağlar da kesiliverecek."

Aralarındaki bütün ipler de kopuverecek. Makam, mevki, para, pul, rüşvet, şan, şöhret, protokol gibi aralarındaki bütün bağlar kopuverecek. Halbuki bu dünyada neler yapmamışlardı ki birbirlerine. "Sen olmazsan biz olmayız!" demişlerdi. "Bütün hayatımızı size borçluyuz! Siz bizim kurtarıcımız, her şeyimizsiniz!" demişlerdi. "Başarımı karıma borçluyum!" diyordu adam, ama orada karısından kaçacak. "Liderime borçluyum," demişti, orada liderinden kaçacak. Hocasına borçluydu, hocasından kaçacak, efendisine borçluydu, efendisinden kaçacak. Dün birbirlerinin salyalarını beraber içtikleri, dün birbirlerinin günâhlarına yardımcı oldukları gibi, bugün de günâhlarını beraber yüklenemeyecekler. Anladılar ki, işler değişmiştir. Anladılar ki, artık işler dünyadaki gibi değildir. İşte durumun değiştiğini anlayan bu insanlar, "en iyisi ben bundan, ben bunlardan kaçıp gizleneyim," diyecekler. Dünyada insanları Allah'a kulluğa değil de, başka şeylere kulluğa çağıran, insanları saptıran önder takımı insanlardan kaçacaklar. Uyanlarla uyulanların, sevenlerle sevilenlerin birbirlerinden kaçış manzaraları…

Bu sapık liderlere aldanıp onların peşlerine takılan zavallı insanların pişmanlıkları, kin ve nefretleri açığa çıkıyor. Bu sefer de:

"Tâbi olanlar: "Ah! Keşke bizim için dünyaya tekrar bir dönüş olsaydı da, şu anda onların bizden kurtulup uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsaydık!" diyeceklerdir."

(Bakara 167)

Tâbi olanlar, onların arkasından gidenler, bu dünyada birilerini bilinçsizce, şuursuzca taklit edip, onların götürdüğü bir hayata evet diyen zavallı insanlar da

diyecekler ki: "Şu anda sizin bizden kaçtığınız gibi ah biz de sizden kaçsak! Ah keşke bir dünyaya dönebilseydik de, sizin bizden kaçtığınız gibi biz de sizden kaçabilseydik!" İşte müslüman bu olayı burada yaşar ve burada aklını başına alır. "Ben kime kul olacağım, ve kimin yolunu takip edeceğim? Eğer yarın şu karşımdaki kimseden kaçacaksam, şimdiden kaçmalıyım," der ve şimdiden kaçar ondan. Ama kiminle beraber cennete doğru gidecekse, işte onun ortağı odur, onun dostu odur ve onunla beraber olmaya çalışır. Ama bilinçsizce onu taklit ederek, hevâ ve hevesine tabi olarak değil. Hiçbir delili olmadan, birilerine tâbi olup Allah severmiş gibi onları seven kişiler, yarın korkunç bir durumla karşı karşıya kaldıkları zaman birbirlerinden kaçacaklarsa, bu kaçışın hiçbir faydası olmayacaktır. İnsanlar birbirlerinden kaçacaklar ama:

"İşte böylece Allah onlara amellerini bir pişmanlık olarak gösterecektir."

"Eyvah, keşke yaşamasaydım böyle bir hayatı! Niye ben böyle şuursuzca bir hayat yaşamışım! Kitap varken, ona ulaşma imkânım varken, Resul varken, örnek varken niye ben başka başka hayat yaşamışım!" diyecek. Yaşadığı hayattan, yaptıklarından hasret duyacak. Yapması gerekirken yapmadıklarına, yapmaması gerekirken yaptıklarına pişman olacak.

"Ve onlar hiçbir zaman da ateşten çıkamayacaklardır."

A'râf sûresinde bunların kavgaları da anlatılır. "Ya Rabbi bunlara bizim kat kat azabımızı ver! Zira bizi bunlar saptırdı," diyecekler. Onlar da diyecekler ki, "zaten siz bize değil, kendi hevâ ve hevesinize tâbi idiniz." Gerçekten de bakıyoruz meselâ politik hayatta bunun aynısını görüyoruz. "Ey anam! Ey babam! Kurtar bizi baba!" filân diyor-ar. Adamın işi bitti veya parti bitti mi, zaten bu bilmem neyin nesi di-lar. Dün, ağam, paşam dedikleri kimselerle menfaat hesapları bitince düşman kesiliveriyorlar.

Basit menfaat hesapları işte. Bakanlık, dekanlık, müdürlük hesapları. Tüm bu hesaplarla dün birbirlerine fevkalâde bağlanan insanlar, bugün birbirlerinin baş düşmanı oluyorlar. Neden? Çünkü menfaatleri, menfaat bağları bitmiştir. Zaten onları bir araya getiren de menfaatleri, menfaat bağlarıydı.

Biz sizi takip ettiğimiz için bu hale geldik diyenlere, ötekiler de diyecekler ki: "Zaten siz bizi takip etmiyordunuz. Siz kendi menfaatlerinizi takip ediyordunuz. Allah'ın dinini bırakıp da dünyanın peşinde koşan insanlardan hangi biri menfaatlerini takip etmiyor? Herkes keyfini, herkes menfaatini takip ediyor bugün. Yarın, "ya Rabbi bunlar bizi saptırdılar" demelerinin ne anlamı olacaktır? Halbuki ne şeytanın, ne de kâfirlerin hiçbir güç ve kuvveti yoktur. Yâni bir müslüman gerçekten Allah'a kulluğa yöneldiği zaman, hiçbir güç ve kuvvet onu bundan

uzaklaştıramaz. Yeter ki müslüman samimiyetle müslüman olmaya karar versin; o takdirde ona kimsenin yapabileceği bir şey yoktur.

İnkâr edenlerin durumlarını anlattıktan sonra, Rabbimiz hemen sözü mü'minlere çeviriyor. Mesânî olan kitabımız bizi böyle boğuk bir havada, bunalmış bir atmosferde fazla tutmayarak hemen sözü mü'minlere çeviriveriyor:

30,31. "Rabbimiz Allah'tır" deyip sonra da doğrulukta devam edenlere gelince, onların üzerine melekler iner ve derler ki: "Korkmayın, üzülmeyin, size vaadedilen cennetle sevinin! Biz dünya hayatında da, âhirette de sizin dostlarınızız. Cennette sizin için canınızın çektiği ve istediğiniz her şey vardır."

Biz sadece kendisini dinler ve sadece kendisinin çektiği yere gideriz dediğimiz Rabbimiz, kendisine kulluk ettiğimiz, bizim hayat programımızı kendisinden, kendi kitabından aldığımız ve hayatımızı kendisi adına yaşadığımız, hatırını her şeyin hatırından üstün tuttuğumuz ve sadece kendisi önünde eğildiğimiz Rabbimiz Allah'tır deyip de sonra da dosdoğru yolda yürüyenler. Bunu sadece sözde bırakmayarak, o Rabbin kendileri için belirlediği sırat-ı müstakimde olanlar. Rabblerine verdikleri bu ikrarda sebat edenler, bu ikrarı sadece sözde bırakmayıp hayatlarını bu ikrara, bu imana bina edenler. Bu imanı kendileri için hayat programı yapan, yâni sözleriyle kavilleriyle dosdoğru yolda oldukları ve Rabblerinin emirlerine teslim oldukları gibi, amellerinde ve fiillerinde de dosdoğru yolda Allah'ın kitabı istikâmetinde bir hayat yaşayanlara gelince, onların üzerlerine Allah'ın melekleri iner.

Bu dosdoğru olma ifadesini böyle anlamaya çalışıyoruz. Allah'ın Resûlü bir hadislerinde şöyle buyurur:

"Beni Hud ve kardeşleri ihtiyarlattı."

Rasulullah ihtiyarlamışsa, başındaki saçları ağarmışsa onu Hud ve kardeşleri ihtiyarlatmıştır. Alimler bu konuda der ki, "Allah'ın Resûlünü ihtiyarlatan Hud sûresinin 12. âyeti ve ahavatından maksat da Şûrâ sûresinin 15. âyetidir."

Hud sûresinde Rasulullah Efendimize hitaben Rabbimiz buyurur ki:

"Ey Muhammed! Sen, beraberindeki tevbe edenlerle birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol! Aşırı gitmeyin, doğrusu Allah yaptıklarınızı görmektedir."
(Hud 112)

Şûrâ sûresindeki âyette de şöyle buyurulur:

“Ey Muhammed! Bundan ötürü sen birliğe çağır ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol; Onların hevâ ve heveslerine uyma ve şöyle söyle: “Ben Allah’ın indirdiği kitaba inandım ve aranızda adâletle hükmetmekle emrolundum. Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim işlediklerimiz bize sizin işledikleriniz de sizedir. Bizimle sizin aranızda tartışılacak bir şey yoktur. Allah hepimizi bir araya toplar, dönüş O’nadır.”

(Şûrâ 15)

İşte Allah’ın Resûlünün sakallarının ve saçlarının ağarmasına sebep olan âyetler bunlardı. Her iki âyette de ona diyordu ki Rabbi-miz: "Ey Resûlüm! Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!" Allah senden nasıl olmanı istiyorsa öylece ol! Allah senden nasıl bir kulluk istiyorsa öylece Rabbine kulluk yap! Yamulmadan, inhiraf etmeden, eğrilmeden, kaçamak yapmadan, yan çizmeden Rabbinin emirlerini yerine getir!”

Birisine: “Şu camı al, bunu havanda döv ve bana geri getir. Ama öyle döveceksin ki un gibi olacak ve saat beşte onu senden isterim,” desem; “anladık da yâni şeker gibi olsa olmaz mı?” “Hayır, un gibi olacak.” “Tamam da, bunu sana saat altıda getirsem? Bugün çok işim vardı, yarın getirsem?” “Hayır, saat beşte demişsem beşte isterim.” Hiç tolerans yok yâni. İşte Allah, peygamberinden böyle bir teslimiyet, böyle emr olunduğu gibi bir dosdoğru oluş istiyor. Ama bu peygamber için zor değildi. Zira Allah’ın Resûlünde hiç eksiklik yoktu. O, bunu yerine getirme konusunda kesinlikle yorulmamıştır.

Kur’an’ın beyanıyla biliyoruz ki vahyin gelişi Allah’ın Resûlünü yoruyordu. Âyetlerle karşı karşıya gelişi onu sarsıyordu. Zira o mütekelliminden dinliyordu onu. Allah’ın Resûlü, Kur’an âyetlerini bizzat o âyetlerin mütekellimi olan Allah’tan dinliyor, bizzat ondan ahz ediyordu. Nitekim bir defasında bir sahâbenin dizindeyken vahiy gelmişti de, o sahâbe dizinin felç olduğunu sanmış, “kemiklerim eridi zannettim,” demiştir. Yine Kusva isimli devesinin üzerindeyken bir defasında toptan En’âm sûresi nâzil olmuştu da, devenin ayakları kuma gömülüvermişti. Yine Ayşe annemiz (ra) ve diğer sahâbenin rivâyetlerine göre, kış gününde vahiy gelirken Allah’ın Resûlü’nün mübarek yüzlerinde buram buram ter görünürdü.

Vahyin gelişi peygamberimizi yoruyordu, ama bütün vahiy, bütün âyetler için geçerliydi. Halbuki burada onu asıl ihtiyarlatan bölüm şuydu:

"Peygamberim! Sen beraberindeki tevbe edenlerle beraber emrolunduğun gibi dosdoğru ol!"

Yâni, "sen dosdoğru ol! Ama seninle beraber olanları da, sana tâbi olanları da kendin gibi dosdoğru hale getir! Seninle birlik olanlar da aynen senin gibi dosdoğru olsun!" ifadesiydi onu ihtiyarlatan. Allah Resûlü'nün kendisi zaten dosdoğruydu, ama kendine tâbi olanları da aynen kendisi gibi dosdoğru yapma derdi var ya, işte Allah Resûlü'nün belini büken dert buydu. Onu ihtiyarlatıp saçlarını ağartan endişe buydu işte. Sadece kendisinin doğruluğu istenseydi iş kolaydı, ama beraberindekileri de dosdoğru hale getirilmesi isteniyordu ondan.

Yanındakileri dosdoğru hale getirme derdi, Allah Resulü'nün bile belini bükerken, onun mübarek saçını sakalını ağartırken biz ne yapacağız? Ya bizim beraberimizdekiler? Ya bizim çevremizdekiler? Ya bizim hanımlarımız? Ya bizim analarımız, babalarımız, çocuklarımız? Ya bizim komşularımız? Ya bizim dükkanımızdakiler? Ya bizim raiyemiz? Biz de aynen Allah'ın Resûlü gibi onları da dosdoğru hale getirme derdiyle uykularımızı kaybedecek duruma gelebildik mi? Biz de bunun sorumluluğunu omuzlarımızda hissedebildik mi? Çevremizdekilerin dirilmeleri adına çareler aramaya koşabildik mi? Yoksa, "ne yapayım beceremiyorum," diyerek yan çizmeye mi kalkıştık? Yoksa onları diriltme konusunda bir kaç gün uğraştıktan sonra usanıp, "bunlar adam olmuyorlar" diye kırdık mı onları? Allah Resûlü onları kırabilirdi, ama bunu asla kullanmamış, bundan kaçınmıştı. Taif'ten dönüşünde, kan-revan içinde bile meleğin kendisine teklifi karşısında onun cevabını çok iyi biliyoruz. "Nesillerinden bir tek kişi bile iman edecekse ya Rabbi, onları helâk etme!" diyordu.

Öyleyse biz de ana babalarını kaybettiklerimizin çocuklarını kazanmaya çalışalım. Mü'minleri müminleştirmede, kâfirleri İslâmlaştırmada Allah Resûlü ne kadar harisse biz de öyle olmaya çalışalım inşallah. Allah Resûlü'nün belini büken sorumluluğu biz de üzerimizde hissedelim. Çoluk-çocuğumuzu, hanımlarımızı, komşularımızı, arkadaşlarımızı İslâmlaştırma derdi bizim de belimizi büksün. Hem kendimiz dosdoğru olmaya, hem de çevremizdekileri dosdoğru hale getirmeye çalışalım. En büyük derdimiz, en birinci işimiz bu olsun inşallah.

"Rabbim Allah deyip de dosdoğru olmaya çalışanlar var ya." Buradaki dosdoğru olma, bize Fâtiha'yı hatırlatır. Orada dosdoğru yol Kur'andı. O halde "Rabbim Allah" deyip de Kuran yolunda olanlar, iman ve cihad üzere olanlar var ya. Birisi imanı, ötekisi de cihadı anlatır. "Rabbim Allah" sözü hayatın iman yönünü, dosdoğru olma sözü de hayatın cihad yönünü anlatır. Zaten hayat iman ve cihaddân ibarettir. Hayat imandan ve bu imanın yaşanması adına cehd-ü gayretten

ibarettir. Yâni inanan ve inancını yaşama savaşı verenler var ya, işte melekler bunların üzerine inerler.

Bu meleklerin ne için indiklerini belirtmeden önce, önceki âyete ilişkin söylersek, hani Rabbimiz kâfirler için şeytanları arkadaş kıldığını söylüyordu ya, işte mü'minler için de meleklerin dost olduğunu anlatıyor.

Bakın melekler ne için iniyorlarmış? Melekler o mü'minlere derler ki: "Ey mü'minler! Korkmayın! Üzülmeyin! Size vaadedilen cennetle sevinin! Rabbinizin mükafatlarıyla sevinip coşun! Bizler dünya hayatında da âhirette de sizin dostlarınızız. Yâni biz melekler siz mü'minlerin veliyy'ül emirleriniz. İşlerinizi üstlenen, sizlere yardım eden, sizler adına iş yapan, sizleri koruyan, muhafaza eden varlıklarız."

Peki acaba ne zaman inerler bu melekler? Ya da ne zaman bu müjdeyle gelecek melekler? Kimileri, bu melekler ölüm anında mü'minlerin yanına inecek ve bu müjdeyi verecektir, demiştir. Ölüm anında mü'minlerin yanı başlarına gelecekler ve diyecekler ki: "Ey mü'minler! Biz sizin dünyadayken dostlarınızdık! Sizi koruyor ve Allah'ın izniyle sizi hakta tutmaya, doğrultmaya çalışıyorduk! Sakın korkup üzülmeyin! Aynı şekilde bundan sonra da sizinle beraber olacağız! Kabirde de, âhirette de sizinle beraber olacağız. Sizi kolayca sırattan geçirip, cennete ulaştıracağız ve orada canlarınızın çektiği her şey vardır," diye müjdelerler.

Kimileri, mezardayken mü'minlerin yanına gelecekler, onları orada yalnız bırakmayacaklar, bir dediklerini iki etmeyecekler demiştir. Rasûlullah'ın bir hadisinden anlıyoruz ki, kabirde iki melek mü'-minin yanına gelir, onu hoş bir edayla karşılarlar ve: "Sakın üzülme! Allah'ın sana vaadettiği cennetle sevin!" derler. Böylece Allah o mü'-minin korkusunu emniyete, üzüntüsünü de sevince çevirir, onun gözünü, gönlünü aydın eder," buyurulmaktadır. Kimileri, mü'minlerin yeniden dirilmeleri anında bu melekler gelip, bu müjdeyi verecek, demiştir.

Allah'ın melekleri onlara gelir ve gidecekleri yer konusunda hiç korkmamalarını söylerler. Tüm kötülüklerin sona erdiğini, tüm sıkıntıların, tüm meşakkatlerin bittiğini ve bundan sonra sonsuz hayırların başladığını haber verirler. "Arkada bıraktıklarınız konusunda da üzülmeyin, biz onları koruyacak halefler bıraktık," derler. Kimileri de hem ölüm anında, hem mezardayken, hem de dirilme anında melekler gelecek, demiştir. Ama âyetin ifadesinin mutlak oluşuna bakılırsa, dünyada her an meleklerin mü'minlere geldiğini anlıyoruz. Sürekli gelirler ve derler ki: "Korkmayın ey müslümanlar! Mahzun da olmayın! Ne geçmişiniz konusunda, ne de geleceğiniz hususunda endişe etmeyin! Sizler Allah yolunda olduktan,

hayatınızı Allah için yaşadıktan sonra, sırat-ı müstakimde olduktan sonra geçmişiniz konusunda da, geleceğiniz konusunda da, kabir konusunda da hiçbir endişeniz olmasın! Vaad olunduğunuz cennetle sevinip coşun!”

Peki niçin sevinip coşacakmışız? Neymiş o cennet? Ya da ne varmış o cennette? Bakın melekler diyor ki: "O cennette sizin canınızın çektiği her şey vardır." Yâni ne arzu ederseniz hepsi vardır orada. Neyin gelmesini isterseniz, o mutlaka size getirilecektir. Yâni cennette acaba şu da var mı, bu da var mı? diye sormaya gerek yoktur. Çünkü orada ne arzu etmişseniz hepsi vardır, yok yoktur.

Meleklerin dünyada mü'minlere gelişini bizzat gözle görememek, onların mü'minlere kendilerine yardım ve kendilerini teyit için gelmedikleri anlamına gelmez. Zira şurası bir gerçektir ki, melekler hiçbir zaman doğrudan doğruya göze ve kulağa hitap ederek gelmezler. Kalplere nüfuz ederek, kalplere cesaret ve serinlik vererek gelirler. Bilhassa mü’minler kâfirlerle mücâdeleye tutuştuklarında: "Sizler asla yalnız değilsiniz! Bizler Allah’ın izniyle sizlerin dostlarınız ve yardımcılarınızız,” diyerek gelirler. Tabi mü'minlere farklı, kâfirlere farklı gelirler. Mü'minlere yardım ve zafer, kâfirlere de hezimeti tattırmak ve de cehennemdeki makamlarını haber vermek için gelirler.

32. “Bunlar çok bağışlayıcı ve çok merhametli olan Allah tarafından bir ağırlamadır.”"

“Rabbimiz Allah’tır” dedikten sonra bu sözlerinde sebat edenler, hayatlarında başka Rabbler aramaya kalkışmayanlar, başka Rabblerin hayat programlarına yönelmeyenler, kelime-i şehadeti söyleyip onu bozmayanlar, şehadetlerini nakzetmeyenler, ona bir şey karıştırmayıp şirke düşmeyenler, tevhid üzere sebat edip bir hayat yaşayanlar için, işte bu Allah’tan bir ikramdır, Allah’tan bir mükafattır, Allah’tan bir konuk ve ağırlamadır. Tabi cenneti düşünürken, oradaki nîmet sofralarını hayal ederken, bunu asla unutmayacağız. Bu sofra, bu mükafat, Allah’ın şanına uygun bir sofra, Allah’ın şanına lâyık bir mükafat olacaktır. O, bizim soframıza veya bir devlet başkanının sofrasına hiç benzemez.

33. “Allah’a dâvet eden, salih amel işleyen ve: “Ben gerçekten Müslümanlardanım” diyen kimseden daha güzel sözlü kim olabilir?”

Rabbimiz, bundan önceki âyetinde mü'minlere İslâm’ı kabul ettikten sonra, “Rabbim Allah” dedikten sonra bu konuda sebat göstermelerini, döneklik yapmamalarını öğütlemişti. Dosdoğru olmalarını, sırat-ı müstakimde yürümelerini, Allah adına bir hayat yaşamalarını ve böylece hem meleklerin dostluğuna,

yardımına, hem de kendi hoş-nutluğuna ulaşmalarını tavsiye etmişti. Burada bir kademe daha ilerde, bir derece daha yüksekte bir amel isteniyor mü'minlerden. Salih olmakla birlikte aynı zamanda muslih olmaları da isteniyor mü'min-lerden. "Ben gerçekten Müslümanlardanım, ben Allah'a teslim olanlardanım," diyerek bu imanını, bu teslimiyetini açığa vurmasını, kimliğini dışa taşımasını, taşırmasını istiyor Rabbimiz. Yâni imanını dışa yansıtarak Allah kullarını kendi imanına, kendi yoluna, kendi teslimiyetine çağırmasını istiyor.

Allah'a dâvet edenden daha güzel sözlü kim vardır? Yeryüzünde en güzel söz, insanları Allah yoluna dâvet eden kişinin sözüdür. Kendisi Allah'a Allah'ın istediği biçimde inanan ve insanları inandığı Allah'a imana çağıran, insanları kendisinin kulluk yaptığı Allah'a kulluğa çağıran insandan daha güzel sözlü kim vardır? Evet, dâvetlerin en güzeli, Allah adına Allah'a yapılan dâvettir.

Âyetten anlıyoruz ki, Allah'a yapılan dâvet kuru bir laftan ibaret olmamalıdır. Dâvetçinin, dâvet ettiği şeye bizzat kendisinin iman etmesi gerekmektedir. Yâni dâvetinin kendi hayatında eserinin görülmesi gerekmektedir. İnsanları çağırdığı şeyi bizzat kendisinin yaşaması ve salih amel sahibi olması gerekmektedir. Dâvet ettiği şeyle kendi hayatı ayrı ayrı vadilerde olmamalıdır. Dâvet ettiği şeye kendi hayatı bizzat şahit olmalıdır.

Bir de bu dâvetini sadece Allah rızası için yapmalıdır. Birilerine rağmen, birilerine binaen değil, sadece Allah'a rağmen yapmalıdır. O zaman muhataplarının onu dinlememeleri, karşısındakilerin kendisini alaya almaları onu hiç ırgalamayacaktır. Muhataplarının tavırlarından etkilenerek dâvetini bırakması, bıkıp usanması kesinlikle söz konusu olmayacaktır. Çünkü o bu işi Allah için yapmaktadır ve Allah her zaman için onun bu katlandıklarını görmektedir, ona her zaman için lâyıktır Allah.

Dâvetçi, müslüman olmalıdır. Allah'a teslim olmalıdır. İradesini Allah'a teslim etmeli ve yaptıklarını sadece O'nun hatırına yapmalıdır. Bir de muhataplarının zihinlerinde herhangi bir kuşkuya mahal bırakmamak için de: "Ben müslümanım! Benim adım, benim kimliğim müs-lümandır! Ben sizi sadece Allah'a çağırıyorum! Bunun dışında herhangi bir şeye çağırmaktan ona sığınırım," demelidir.

Evet insanlara güzel söz söyleyin denmiş, sadece mü'minlere değil. Tüm insanlara güzel söz söylemek zorundayız. İnsanları cennete götürücü söz söylemek zorundayız.

Öyleyse kişinin elinden ve dilinden sadır olan şeyler insanları dâru's -selâma, saâdet yurduna götürüyorsa, konuştuğu ve yaptığı şeyler müslümanları dâru's -selâma, yani cennete götürüyorsa işte bu mü'min en hayırlı mü'mindir. Yoksa insanların dünyadaki saâdetlerini sağlamak değildir sadece burada anlatılan.

Yine Allah'ın Resûlü buyurur: ***"Tayyib bir söz de sadakadır."*** Kelime-i Tayyib de sadakadır. Tayyib söz selamdır. Selam almak ver-mek tayyib sözdür. Allah'ı zikretmek tayyib sözdür. Hak söz söylemek, vahyin sözcülüğünü yapmak tayyib sözdür. İyiliği emredip kötülükten men etmek tayyib sözdür. Toplumun ihtiyaç sahipleri lehine idareciler nezdinde meşru iltimaslarda bulunmak tayyib sözdür. İhtiyacı olan müslümanlara onların ihtiyaçları istikâmetinde nasihat etmek, yol göstermek tayyib sözdür. İnsanlara kitap ve sünneti duyurmak, doğruyu göstermek, cennet yolunu tarif etmek tayyib sözdür. İnsanları sevindirmek, müjdelemek, korkutmak, kalplerini tevhid ettirmek, aralarını bulmak tayyib sözdür. Hasılı kişinin dilini vahyin, Allah ve Resûlünün sözcülüğünde kullanması tayyib sözdür.

Evet bir de insanlara güzel söz söyleyin, çünkü tayyib söz de sadakadır diyor Allah'ın Resûlü. Arkadaşlar unutmayalım ki güzel söz insanların hoşuna giden söz demek değildir. Allah'ın hoşuna giden söz güzeldir. Hani Allah'ın Resulü bir hadislerinde bunu şöyle anlatıyordu:

"Gerçek müslüman müslümanların elinden ve dilinden sâlim olduğu, selamette kaldığı kimsedir."

Müslümanların elinden ve dilinden mutazarrır olmadığı kimse en faziletli mü'mindir buyurur Allah'ın Resulü. Ama bu demek değildir ki Emri bil'maruf yapmayan, haddi uygulamayan, insanları cezalandırmayan kişidir. güzel sözlü kişi. Halbuki bu yukarda sayılanlar insanları her zaman rahatsız edecektir. O halde insanları nelerin rahatsız edeceğini bilmek zorundayız. Ya da insanları rahat ya da rahatsız etmenin ne demek olduğunu bilmek zorundayız. Arkadaşlar gerçek rahat dünya rahatı değildir. İslâm rahat ve saâdet kaynağıdır. İslâm kişiye ebedi saâdet kazandırmak, kişiyi dâr'us -selâma götürmek için gelmiştir. Gerçek rahat ve gerçek saâdet de selamet ve rahat yurdu olan âhiretteki saâdettir.

Tabii buradaki insanlara güzel söz söylemeyi iyilikle emretmek ve kötülükten men etmek şeklinde anlamışlar. Mü'minlerden kendileri salih olmakla birlikte aynı zaman da muslıh olmaları da isteniyor mü'-minlerden. Ben gerçekten müslümanlardanım, ben Allah'a teslim olanlardanım diyerek bu imanını bu teslimiyetini açığa vurmasını, kimliğini dışa taşımasını, taşırmasını istiyor

Rabbimiz. Yani imanını dışa yansıtarak Allah kullarını kendi imanına, kendi yoluna, kendi teslimiyetine çağırmasını istiyor.

Evet Allah'a dâvet edenden daha güzel sözlü kim vardır? Yeryüzünde en güzel söz insanları Allah yoluna davet eden kişinin sözüdür. Kendisi Allah'a Allah'ın istediği biçimde inanan ve insanları inandığı Allah'a imana çağıran, insanları kendisinin kulluk yaptığı Allah'a kulluğa çağıran insandan daha güzel sözlü kim vardır? Evet dâvetlerin en güzeli Allah adına Allah'a yapılan dâvettir.

Âyetten anlıyoruz ki Allah'a yapılan dâvet kuru bir laftan ibaret olmamalıdır. Dâvetçi dâvet ettiği şeye bizzat kendisinin iman etmesi gerekmektedir. Yani davetinin kendi hayatında eserinin görülmesi ge-rekmektedir. İnsanları çağırdığı şeyi bizzat kendisi yaşaması ve salih amel sahibi olması gerekmektedir. Yani dâvet ettiği şeyle kendi hayatı ayrı ayrı vâdilerde olmamalıdır. Davet ettiği şeye kendi hayatı bizzat şahit olmalıdır bir.

Bir de bu dâvetini sadece Allah rızası için yapmalıdır. Birilerine rağmen, birilerine binaen değil sadece Allah'a rağmen yapmalıdır. O zaman muhataplarının onu dinlememeleri karşısındakilerin kendisini alaya almaları onu hiç ırgalamayacaktır. Muhataplarının tavırlarından etkilenerek dâvetini bırakması, bıkıp usanması kesinlikle söz konusu olmayacaktır. Çünkü o bu işi Allah için yapmaktadır ve Allah her zaman için onun bu katlandıklarını görmektedir ve ona her zaman için lâyıktır Allah.

Bir de biliyoruz ki:

"Sözlerin en güzeli kelâmullah'tır."

Öyleyse en çok konuşacağımız şey Allah'ın kelamı olsun. Zira sözlerin en güzeli, kelamların en cennete götürücü olanı Allah'ın âyetleridir. Evet konuşma diyorlar, az konuş diyorlar. Mümkün olduğunca sus diyorlar. Ama bakın Allah'ın Resûlü de diyor ki tayyib ne kadar çok olursa olsun mutlaka onu konuşun ki hakkınızda sakada olsun diyor. Söyleyebildiğiniz kadar hak söz söyleyin ki Rabbinizi zikretmiş ve çevrenizi de düzeltmiş olasınız diyor. Öyleyse Rasûlullah efendimizin Kelime-i Tayyib diye isimlendirdiği Kur'an ve sünnette anlatılan şeyleri sürekli konuşacağız, sürekli çevremize duyurmaya devam edeceğiz ve müslümanların gündemlerini bununla oluşturma kavgası vereceğiz.

34. "Hem iyilik de bir değildir kötülük de. Kötülüğü en güzel bir şekilde sav. O zaman seninle kendisi arasında bir düşmanlık olan kişinin, sanki samimi bir dost gibi olduğunu görürsün."

Ey mü'minler! Şu anda kötülük ve kötüler, kötülük taraftarları, size karşı çok güçlü, çok kalabalık görünüyor. Siz iyilik taraftarları da bu kötüler karşısında kendinizi çok zayıf ve güçsüz hissedebilirsiniz. Ama bilesiniz ki, kötülükle iyilik asla bir olmaz. Kötülük taraftarlarıyla iyilik taraftarları asla bir olmaz. Unutmayın ki, kötülük fıtraten zayıftır. Kötülük ne kadar güçlü görünürse görünsün yıkılmaya, yok olmaya mahkumdur. Çünkü insan fıtratı kötülüğü asla sevmez. Kötülük, asla taban tutmaz. Kötülük taraftarları hangi devirde olursa olsun, ne kadar da çok olurlarsa olsunlar asla vicdanlarda kabul görmeyecektir. Kötüler, sadece iyilerin vicdanlarında değil, kendi kendilerine de aslında kötü ve zalim olduklarının farkındadırlar ve sürekli bunun ezikliği içinde bulunmaktadırlar.

Onlar sadece başkalarının gözünde değil, aslında kendi vicdanlarında, kendi fıtratlarında yok olması gereken varlıklardır. Bunun aksine iyilik taraftarları, İslâm ve müslümanlar zâhiren zayıf da olsalar, güçsüz de olsalar sonunda onlar mutlaka insanlar arasında kabul görecek ve galip geleceklerdir. Çünkü fıtrat bunu gerektirmektedir. İslâm mutlaka eninde sonunda vicdanlarda kabul görecektir. Bu, yeryüzünde Allah'ın fıtrat yasasıdır ve bunun değişmesi de kesinlikle mümkün değildir. İyilik, İslâm yeryüzünde hiç savunucuları olmasa da kendi başına kalpleri fetheden bir güçtür.

Öyleyse ey peygamberim! Ey peygamber yolunun yolcuları! Sizler iyilikten yana olun! Sizler, size kötülük yapmadan yana olanlara iyilikten, aftan yana olun! Size kötülük yapan kimselere karşı kötülük yapma imkânına sahip olduğunuz halde kötülük yapmayın! Kötülük yapana, kötülükle mukabelede bulunmamak ihsandır. Hattâ kötülük yapanlara karşı kötülükle mukabelede bulunmadığınız gibi, üstelik onlara iyilikte bulunmanız mesajınızın gönüllere nüfuzunu sağlayacaktır. Sizin bu ihsanınız karşısında en zalim insanlar, en katı kalpliler bile eriyecek ve sonunda size düşmanlık besleyen insanların size sıcak bir dost olduğunu göreceksiniz. Dün sizi yok etmek isteyen zalimlerin, yarın sizin dâvânıza gönül verdiğini göreceksiniz. Böyle gözü dönmüş, gemi azıya almış, size kötülük yapmak isteyen birine karşı o anda söylenecek güzel bir söz, tatlı bir tebessüm, sakin bir konuşmanın, o anda birdenbire ortamı değiştiriverdiği, kötülük yapmak isteyenin bile utanarak bu kötülükten vazgeçtiği çok görülmüştür. Öyleyse daha büyük kötülüklere fırsat vermemek, daha büyük felâketleri tevlit etmemek için, kötülük karşısında kötülüğü değil, kötülük karşısında iyiliği tercih etmeliyiz. Tüm kötülükleri iyilikle savuşturmak zorundayız.

Size küfreden birine küfretmemeniz bir iyiliktir, ama ona küfretmemekle birlikte, onun yaptığını yapmamakla birlikte bir de ona karşı duada bulunmanız en büyük iyiliktir. İşte böyle kötülüğü iyilikle savuşturun. Ama bu gerçekten zordur. Bu gerçekten nefislere zor, insanlara ağır gelir. Lâkin:

35. "Bu olgunluğa ancak sabredenler kavuşturulur, buna ancak hayırdan büyük bir pay sahibi olanlar kavuşturulur."

Bu gerçekten zordur. Kötülüğe karşı iyilik yapmak her kişinin kârı değildir. Bu, ancak sabreden erlerin kârıdır. Bu, ancak sabır erlerine bir vergidir. Yâni kendi nefsinden çok dâvâsını düşünen, insanların Allah dâvâsına gönül vermelerini şahsından ön planda tutan, dâvâsının gönüllerde ma'kes bulması ve muzaffer olması uğruna her şeyini fedâ edecek kadar sabreden kişiler ancak bu duruma ulaşabilir. Tabi bu arada kişinin nefsi devreye girerken, iyiliğin, İslâm'ın zaferine asla tahammülü olmayan şeytan da devreye girecektir.

36. "Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa hemen Allah'a sığın. Çünkü O her şeyi işitir ve bilir."

Eğer bu konuda şeytandan sana bir dürtü, bir kamçı, bir teşvik gelecek olursa, hemen ondan Allah'a sığın, diyor Rabbimiz. Hak ve bâtıl karşı karşıya gelince, hak karşısında bâtılın yok olmasını istemeyen şeytan, hemen devreye girecektir. Çünkü bâtıl taraftarları, kâfirler, alabildiğine Müslümanları yok edebilmek için işkenceye, hakarete, alaylamalara başvurarak Müslümanlara her türlü kötülüğü reva görürlerken, müslümanların Rabblerinin kendilerinden istediği şekilde onların kötülüklerine karşılık güçleri yettiği halde, onlara kötülükle mukabele etmeyip, onlara iyilikte bulunmaya çalışmaları, şeytanı kahreden bir durumdur. Bu durum karşısında şeytan kahrolur. Çünkü Rabbimizin âyetinde ifade buyurduğu üzere, bu, şeytanın savunduğu bâtılın yıkılmasını ve İslâm'ın da dev adımlarla gönüllere nüfuz edip hakkın galip gelmesini sağlayacak bir durumdur.

Tüm insanlar nezdinde kötülük taraftarları da iyilik taraftarları da anlaşılacaktır. Kötülük sadece küfür taraftarlarına, bâtıl taraftarlarına, iyilik de hakkı savunanlara mahsus olunca, bâtılın savunulabilecek bir yönü kalmayacaktır. Bâtıl bütün çirkinliğiyle sırıtacaktır. İşte bu noktada şeytan ister ki hak taraftarlarından da, Müslümanlardan da kötülük yapan birileri bulunsun ve: "Bakın efendim! Görüyorsunuz ki hata bir taraftan değil, her iki taraftan da hata vardır," diyebilsin, bâtılı savunabilecek bir imkân elde edebilsin. İşte görüyoruz, bugün yeryüzünün herhangi bir yerinde mü'minler kendilerine yapılan çok büyük haksızlığa karşılık çok küçük bir karşılık verseler bile, şeytan, hak karşısında çok

önemli bir propaganda malzemesi bulmuş oluyor ve bunu çok iyi kullanıyor. Meselâ Çeçenistan'da Müslümanların ülkeleri gasp edilir, binlerce müslüman öldürülür. Üç yüz bin insan öldürülür kimsenin sesi çıkmaz. Ama bu Müslümanlardan bir yiğit çıkıp, bir operasyonla üç-beş kâfiri öldürünce, kıyâmeti koparırlar. Binlerce mâsum insanı öldürenler terörist olmazken, bir gemi operasyonunu gerçekleştiren ve de sonunda bir tek insanın burnunu bile kanatmamaya dikkat eden bir müslüman çok rahat terörist ilân edilir.

Şeytan, bâtıl karşısında hakkın çok iyi bir konumda olmasını asla istemez. Bâtılın kötülükleri karşısında şeytan, hak taraftarlarını dürtükleyip teşvik eder. "Bak bu adamlar size şunu şunu yaptı, siz de onlara karşı şunu şunu yapmalısınız. Size kötülük yapanlara karşı siz de karşılık vermelisiniz. Değilse size korkak diyecekler, itibarınız sarsılacak," diyerek Müslümanları da karşılık vermeye teşvik eder. Tâ ki müslüman da karşısındakinin durumuna düşsün, karşısındakinden bir farkı kalmasın. Tâ ki hakla bâtıl eşit hale gelsin. Tâ ki bir kere küfreden müslümana karşı, karşı taraftaki bin kere küfretme imkânı elde etmiş olsun.

İşte böyle şeytandan bir dürtü ile karşı karşıya kaldığınız zaman, hemen Allah'a sığının. Şeytanın vartalarına düşmemeye çalışın. Şunu asla hatırınızdan çıkarmayın ki, Allah her şeyi işiten ve bilendir. Mü'min, her şeyi Allah için yapar. Kendisine kötülük yapmak isteyen insana iyilik yaparken, mü'min o anda Rabbinin kendisini gördüğünü, işittiğini bilir ve O'nun hatırına bunu yapar. Allah hatırına buna katlanmayı becerir. Her an Allah kontrolünde bulunma şuuru ve Allah'a lâyık iş yapma duygusu mü'mini bu noktaya ulaştırır. Bunu yaparken mü'minin kalbi son derece rahattır. Zira o bilir ki, kötülük yapanın yaptığı kötülüğü de, onun kötülüğüne karşı kendi yaptığı iyiliği de Allah görmektedir ve işitmektedir.

37. "Gece ile gündüz ve güneş ile ay Allah'ın kudretinin delillerindendir. Güneşe ve aya secde etmeyin. Eğer sadece Allah'a kulluk yapmak istiyorsanız, onları yaratan Allah'a secde edin."

Gece, gündüz, ay, güneş, bunlar Allah'ın âyetleridir, Allah'ın yaratıklarıdır. Bunlar Allah'ın varlığına, ulûhiyet ve rubûbiyetine deliller, alâmetler, işaretler, âyetler ve nişanelerdir. Öyleyse ey insanlar! Bu yaratılmışlara değil de yaratana secde edin! Bu varlıklara değil de, onları yaratan Allah'a secde edin! Zira bunların hepsi Allah'ın kullarıdır. Ay da, güneş de, arz da, semâ da, diğer tüm varlıklar da Allah'a boyun bükmüş, Rabblerinin emirlerine teslim olmuş varlıklardır. Güneşin, ayın, gecenin, gündüzün şu anda Allah'ın kendilerine çizdiği hayat programının dışına çıkmadan, Allah'ın kendileri için takdir buyurduğu yörünge istikâmetinde hareket etmeleri, bu yörünge istikâmetinde görevlerini ve fonksiyonlarını icra

etmeleri, hepsinin de Rab-lerinin koyduğu sisteme boyun büktüklerini, hepsinin de Rabblerine kul olduklarını göstermektedir.

Sizden milyarlarca kere daha büyük olan bu varlıklar bile Rab-lerine boyun bükmüşken, siz kime boyun büküyorsunuz? Sizden milyarlarca kere daha büyük olan bu varlıklar Rabblerinin emirlerine teslim olmuşlarken, siz kimin emirlerine, siz kimin kanunlarına teslim oluyorsunuz? Tüm bu varlıklar hayat programlarını Allah'tan alırlarken, Rabblerinin kendileri için çizdiği yörünge istikâmetinde hareket ederlerken, sizler hayat programlarınızı kimlerden almaya çalışıyorsunuz? Kimin hayat programına teslim oluyorsunuz? Siz kime kulluk etmeye, kime secde etmeye çalışıyorsunuz? Tüm bu varlıklar Allah'a kulluk ederek, Allah'a secde ederek O'nun emirlerine boyun bükerken, sizler bu varlıkların kulluk yaptıkları Allah'ı bırakıp da bu varlıkların kendilerine mi secde etmeye çalışıyorsunuz? Bu varlıkların hepsi de Allah'ı en büyük olarak tanırlarken, Allah karşısında hiçliklerini itiraf edip dururlarken, hepsi de Allah'a kul olduklarını itiraf edip dururlarken, şimdi sizler bunların kulluk yaptıkları Allah'ı bırakıp da, kendileri kul olan bu varlıklara mı kulluk yapmaya çalışıyorsunuz? Yaratıcıyı bırakıp da, yaratılmışlara mı kulluk yapmaya çalışıyorsunuz? Allah'ı bırakıp da, Allah'ın kullarına kulluk yapmaya çalışan, Allah'ı bırakıp da kendilerini bile yaratmaktan aciz olan Allah kullarının kanunlarına itaat eden, onların programlarını uygulamaya çalışan, onların arzu ve istekleri önünde secde etmeye çalışan müşriklerin ne kadar mantıksız olduklarını, ne kadar akılsız olduklarını anlatıyor Rabbimiz. Bunlar Hem Allah'a secde ettiklerini, hem Allah'a kulluk ettiklerini iddia ediyorlar, hem de güneşe, aya, yıldızlara, putlara, liderlere, insanlara, kurumlara kulluk ettiklerini söylüyorlardı.

"Onu bırakıp da putlardan dost edinenler: "Onlara, bizi Allah'a yaklaştırsın diye kulluk ediyoruz" derler."
(Zümer 3)

"Biz Allah'a kulluk ediyoruz, ama eğer bunlara da secde ediyor ve bunların arzularını da yerine getirmeye çalışıyorsak, bunların kanunlarını da uygulamaya, bunların hayat programlarını da gerçekleştirmeye çalışıyorsak, bu bizim onlara da secde ettiğimiz, onlara da kulluk yaptığımız anlamına gelmez. Biz ancak bunları aracı kabul ediyor, bunları vesile kabul ediyoruz. Bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye bunlara secde ediyoruz," diyorlardı.

Bunların bu iddialarına karşılık Rabbimiz buyurur ki: "Ey kullarım! Eğer Bana kulluk iddianızda samimiyseniz, gerçekten sadece Bana kulluk ettiğinizi iddia ediyorsanız, o zaman Benden başkalarına secdeyi bırakın. Gerçekten Bana kulluk

yaptığınızı, Bana iman ettiğinizi iddia ediyorsanız, o zaman Benden başkalarının hayat programlarını uygulamaktan, başkalarının kanunlarına ve arzularına itaatten vazgeçin. Benden başkalarının önünde eğilmekten vaz geçin ve sadece Bana secde edin, sadece Benim emirlerimi uygulayın. Yok öyle değil de, hem Bana inandığınızı iddia eder, hem de Benden başkalarına secde etmeye kalkışırsanız, yâni hem Beni, hem de başkalarını memnun etmeye çalışır, hem Benim kanunlarımı uygulamaya çalışır, hem de başkalarının kanunlarını uygulamaya çalışırsanız, işte bu şirktir ve o zaman siz kesinlikle Bana kulluk yapmıyorsunuz, Bana secde etmiyorsunuz demektir."

Çünkü bilesiniz ki Allah kesinlikle kendisine bu şekilde yapılan bir kulluğu kabul etmiyor. Zira O, kendisine şirk koşulmaya kesinlikle razı değildir. O'nun ortakları yoktur, yardımcıları yoktur, vezirleri, yetkilileri, oğulları, kızları, hanımları yoktur. Allah, tüm varlıklardan yüz çevirip sadece kendisine kulluk yapan kullarının kulluğunu kabul etmektedir. Sadece kendisi önünde secde eden, başka hiçbir varlık önünde secde etmeyen, sadece kendisinin kanunlarına itaat eden, başka hiç kimsenin kanunlarına itaat etmeyen, sadece kendisinin hayat programını uygulayan, başkalarının hayat programlarını uygulamaya yanaşmayan ve sadece kendisini razı etmeye çalışan, başkalarını razı etme gereği duymayan kullarının kulluklarını kabul edecek, ötekilerin kulluklarını asla kabul etmeyecektir.

Burada âyetin hangi bölümünde secde edileceği konusunda ihtilâf vardır. Âyetin önceki bölümündeki secde kelimesinden sonra mı, yoksa ikinci bölümdeki secde kelimesinden sonra mı olduğu konusunda farklı görüşler vardır.

38. "Eğer onlar büyüklük taslarlarsa bilsinler ki, Rabbinin yanındaki melekler gece gündüz onu tesbih ederler ve hiç usanmazlar."

Eğer onlar Rabblerine kulluk yapma konusunda, Rabblerinin hayat programını uygulama konusunda ve sadece Rabblerine secde etmeleri konusunda gururlanıp, kibirlenip büyüklük taslayacak, Rablerinin hayat programını uygulamaya yanaşmayacak olurlarsa, bilsinler ki Rabbinin yanında gece-gündüz hiç usanmadan, hiç yorulmadan Rabblerini tesbih edenler vardır.

Bunların melek olduğu söylenmiştir. Melekler bıkmadan usanmadan her an Allah'ı tesbih ederler. Hem de sizden de, sizin dünyanızdan da milyarlarca kere daha büyük meleklerdir bunlar. Bakın bundan önceki sûrede Rabbimiz şöyle buyurmuştu:

"O gün Rabbinin arşını onların üzerinde sekiz melek yüklenir."

(Hâkka 17)

Dikkat ediyor musunuz? Arşı taşıyan sekiz melekten söz ediyor Rabbimiz. Kimileri de bugün bu arşı yüklenen meleklerin sayılarının dört olup, kıyâmet günü bu sayıya dört daha ilâve edilip sekiz olacaklarını söylemiştir. Arşın taşıyıcısı olan bu melekler ve bir de arşın etrafındaki meleklerden söz ediliyor. Demek ki bir de o arşın etrafında melekler varmış. Zümer sûresinde bu meleklerden söz edilir. Bunların sayılarını ancak Allah bilir. İşte gerek bu arşı taşıyanlara, gerekse arşın etrafında bulunan meleklere, Allah'a en yakın anlamına "Kerubiy-yûn" ya da "Mukarrabûn melekler" denir. İşte bu meleklerin iki görevinden söz ediyor Rabbimiz.

Birincisi,

"Rablerini hamd ile tesbih ediyorlar ve ona iman ediyorlar."

Bu melekler Rabblerini tesbih ediyorlar. Yâni bu melekler Allah'ın Müslümanlardan istediği bir görevi yerine getiriyorlar, "Sübha-nallah" diyorlar. "Ya Rabbi seni tesbih ederiz!" diyorlar. "Ya Rabbi sen seni nasıl tanıttıysan seni öylece kabul ediyoruz! Sen, kendini hangi sıfatlarla muttasıf olarak bildirmişsen, hangi sıfatlardan münezzeh olarak anlatmışsan, sana öylece iman ediyoruz! Ya Rabbi, seni, senin sıfatlarınla tanıyor, sana lâyık olmayan, sana yakışmayan noksan sıfatlardan tenzih ederiz," diyorlar. "Seni, sıfatların konusunda tam ve mükemmel kabul ediyoruz. Sana ait olan sıfatları asla başkalarına vermeyiz, senin sıfatlarını parçalamayız. Senin sıfatlarından bazılarını senden başkalarına dağıtarak sana şirk koşmayız," diyorlar. "Ya Rabbi üstünlük sendedir, güç-kuvvet sendedir, ceberût, azamet sendedir, kulluk, itaat, ibadet sanadır" diyorlar. "Senden başkalarını dinlemeyiz. Senden başkalarına ibadet ve itaat etmeyiz," diyorlar. İşte tesbih budur. Dikkat ederseniz tesbihin üç boyutunu demeye çalıştım.

1. Tesbih, Allah'ı Allah'ın haber verdiği sıfatlarıyla muttasıf bilmektir. Allah kendisini Bakara'da, Al-i İmran'da, Nisâ'da nasıl anlatmışsa, hangi sıfatlarla muttasıf olarak bildirmişse işte öylece Allah'a inanmaktır. Öyle bir Allah'a inanacağız ki, O mükemmeldir. O'n-da zaaf, unutma yoktur. O'nda hata, cehalet yoktur. İşte Allah'a böylece Allah'ın istediği biçimde iman, tesbih demektir. O'nu mükemmel tanırken, tüm noksan sıfatlardan da tenzih edeceğiz. O'nu bu şekildeki sıfatlarıyla tanıdıkça da, "sübhanallah!" diyeceğiz.

Burada pek çoğumuzun içine düştüğü bir yanlışa işaret etmek isterim: Allah'ı, kitabında kendisini bize tanıttığı şekilde tanımadan, O'nu, O'nda olanlarla

tanımadan veya O'nda olmayanları O'nda bilerek, her dakika yüz bin de "sübhanallah" desek, bunun hiçbir faydası yoktur. Yani, Allah kitabını, peygamberini, hukukunu, ekonomiyi nasıl tanıtmışsa, Allah'ın tanıttığı gibi bileceğiz, sonra da bunları bildikçe, "sübhanallah" diyeceğiz. "Sübhanallah! Ya Rabbi sen ne büyüksün! Sübhanallah! Ya Rabbi sen ne mükerremsin ki, böyle muazzam bir yasa koymuşsun. Sübhanallah! Ya Rabbi sen ne büyüksün ki bu kadar muazzam bir hukuk yasası belirlemişsin. Sübhanallah! Ya Rabbi sen ne yücesin ki bu kadar mükemmel bir ekonomik yasa belirlemişsin," diyeceğiz. Yoksa bunları tanımadan "sübhanallah" demenin bir kıymeti yoktur.

Meselâ rızık konusunda Allah'a tümüyle güvenmeyip de ikinci üçüncü derecedeki Rezzaklarının korkusundan ötürü, bir kısım görevlerini yapmaktan çekinen kişinin, günde yüz bin defa da "ya Rezzak" demesinin hiçbir kıymeti yoktur. Veya ilimde Allah'a tam olarak güvenmeyip, yerde O'nun eksikliğini tamamlamak üzere bir takım gayb biliciler aramaya kalkışan bir adamın, milyon kere "ya Alîm demesinin" bir kıymeti yoktur.

Rubûbiyette Allah'a güvenmeyip, yerde Allah'ın bu eksiğini tamamlamak üzere bir kısım kanun koyucular arayan, bir kısım program yapıcılar arayan ve bunların kanunlarını da kanun bilen bir insan, günde milyon kere de "ya Rabb" diye zikretse, boştur bu.

Şifa konusunda Allah'a güvenmeyip, Allah'ı Şâfi bilmeyip yerde bir kısım şifa dağıtıcılar arayan kişinin, "ya Şâfi" diye Allah'ı zikretmesi boştur. Öldürmede, diriltmede, ruh vermede Allah'a güvenmeyen birinin ya Muhyî, ya Mümîd diyerek zikretmesi boştur. Allah'ı Azîz bilmeyip, izzeti Allah'ta değil de malda, mülkte, makamda, mansıpta arayan birinin "ya Azîz" demesi boştur.

Mağfirette, afta, tevbede Allah'ı ikinci plana atarak bir kısım aracılara sığınmaya çalışan birinin "ya Tevvab" demesi boştur. Kendi kendisini kontrol etmede, murakabe etmede Allah'ı ikinci plana atarak bir kısım aracıları etkin ve yetkin bilen birisinin "ya Hafız" demesi, "ya Müheymin" demesi boştur.

Öyleyse Allah'ı, Allah'ın kendisini tanıttığı şekilde tanıyacak ve sonra da "sübhanallah" diyeceğiz. İşte bu müşrikler, Allah'la birlikte başkalarına da secde edenler, Allah'ın kanunlarına itaat etmekle birlikte başkalarının kanunlarını da uygulamaya çalışanlar kendilerince bir Allah'a inanıyorlar, kendilerince bir secde, tesbih anlayışı geliştiriyor ve sonunda da kendilerinin mü'min olduklarını ve cennete gideceklerini sanıyorlarsa, aldanıyorlar demektir. İşte böyle bildiğimiz,

tanıdığımız bir Allah'ın yeryüzünde oğlu, hanımı, temsilcileri, yetkilileri yoktur, kimseye böyle bir yetki vermemiştir, buna ihtiyacı da yoktur.

Evet, Allah katında hiç usanmadan, hiç yorulmadan Allah'ı tesbih eden kullar vardır. Bunlar Allah'ın melekleridir ki, onlar göz açıp yumacak kadar zaman bile gaflet etmeden Rabblerini tesbih ederler.

Bunların, yeryüzündeki Allah'ın tevhid ehli kulları olduğu söylenmiştir. Yine burada kastedilenlerin, Allah'a Allah'ın istediği biçimde iman etmiş, Rabblerini, Rabblerinin isimlerini, sıfatlarını, Rabblerinin kendilerine gönderdiği kitabından tanımış ve O'na aynen o şekilde iman etmiş ve sadece Rabblerinin huzurunda eğilen, sadece Rable-rinin arzularını uygulayan, sadece Rabblerini razı etmeye çalışan ve hiç bıkıp usanmadan Rabblerini tesbih eden, Rabblerine kulluk yapan gerçek Müslümanlar olduğu belirtilmiştir. Sonra yine semâ, arz, ay, güneş, yıldızlar, dağlar, taşlar, bulutlar gibi bildiğimiz bilmediğimiz tüm varlıklar, Allah'ın kendileri için çizdiği hayat programlarını icrâ etmek sûretiyle Allah'a kulluk etmektedirler, Allah'ı tesbih etmektedirler. Hem de hiç bıkmadan, hiç usanmadan, bir saniye bile fevt etmeden Rabblerine boyun bükmektedirler.

Allah'a boyun bükmüş, Allah'ı tesbih eden tüm bu varlıklar yanında yeryüzünde kendilerini bir şey zannedip de Allah'a kulluğa yanaşmayan, Allah'tan başkalarının kanunlarını uygulamaya çalışan, Allah'tan başkalarını razı etmeye çalışan şu üç beş kâfirin ne önemi olabilir ki? Siz ey kâfirler! Rabbinize kulluk etmezseniz etmeyin! Bu Allah'ın şanına bir şey getirmez! Çünkü kâinatta tüm varlıklar O'nun kulu kölesi olmuşken, sizin başkalarına kulluk yapmanızın ne önemi olacak ki?

Bakın çok ötelere gitmeye gerek yoktur. Sizin şu anda iç içe olduğunuz, birbirinize çok yakın olduğunuz, sizin şu üstünde gezip dolaştığınız, tıpkı bir karınca gibi üstünde mesken tuttuğunuz, Allah'ın kendisine çizdiği hayat programını yerine getirmesinin gereği olarak şu anda sizi nîmetleriyle besleyen şu kupkuru toprak bile Allah'a kulluk etmektedir, diyerek Rabbimiz bir kulluk örneği daha anlatacak. Sanki bu öncekileri anlayamadıysanız, çok yakınınızdan bir başka varlığın kulluğunu tanıtayım size dercesine, Rabbimiz bundan sonraki âyet-i kerîmesinde bir kulluk örneği daha verecek:

39. "Senin yeryüzünü boynu bükük, kupkuru görmen de Allah'ın kudretinin delillerindendir. Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman titreşir ve kabarır. Şüphesiz ki ona hayat veren Allah, mutlaka ölüleri de diriltir. Doğrusu O'nun her şeye gücü yeter."

Yeryüzünü böyle boynu bükük zelûl görmeniz de Allah'ın âyetlerindendir, Allah'ın kudret delillerindendir. Yeryüzü tıpkı bir koyun, bir deve gibi uysal kılınmıştır, size boyun eğdirilmiştir. Sizler şu anda onun omuzlarında gezip dolaşıyor, onun bitirdiklerinden yiyip içiyorsunuz. Ama bilesiniz ki o yeryüzünün zelûl, uysal ve sizin arzularınıza boyun büküp âmâde oluşu, kendiliğinden değildir, sizden de değildir. Onu bu hale getiren sizin Rabbinizdir. Onu sizin emrinize âmâde kılan Rabbinizdir. Eğer şu anda o yeryüzü, o arz, o toprak size itaat ediyorsa, bu Bizim ona çizdiğimiz, belirlediğimiz program gereğidir. Yeryüzü de Bizim kendisine belirlediğimiz yörünge gereği Bize kulluk yapmaktadır. Eğer öyle olmayıp da yeryüzü kendi keyfine göre hareket etseydi, sizin defterinizi çoktan dürmüştü.

Bu ifade bir yandan yeryüzünün de, toprağın da huşû içinde Allah'a teslim olduğunu, Allah'a boyun büküp kulluk yaptığını, Allah'ın kendisi için belirlediği hayat programını icra ettiğini anlatırken, diğer taraftan Rabblerine secde ederek yüzlerini, alınlarını toprağa sürmeyi zillet kabul eden müstekbirlerin, kibirlilerin de sonunda o toprağa düşeceklerini, o toprağa yuvarlanacaklarını anlatıyor.

Rabbimiz buyurur ki: Görürsün ki, toprak kupkurudur. Hiçbir hayat emaresi yoktur. Meselâ bir çöl, bir buzul veya birkaç metre don bir yer düşünün. Biz, rahmetimizle o kupkuru toprağa gökten suyu indirdiğimiz zaman o toprağın titrediğini, kabardığını, toprağın canlanıp hayat için harekete geçtiğini görürsün. Şüphe yok ki ona hayat veren, onu böylece ölü iken dirilten Allah, elbette ölüleri de işte böylece diriltir. İndirdiği yağmurla ölü toprağı dirilten Allah, aynen bunun gibi indirdiği vahiyle de ölü kalpleri diriltir. İndirdiği vahiyle, Rabbimiz ölülerden diriler çıkarır, kâfirlerden mü'minler oluşturur. Şüphesiz ki o her şeye kâdirdir. Yâni iradesini her neye tevcih buyurmuşsa, o anında vücuda geliverir.

40. "Âyetlerimiz hakkında doğruluktan ayrılıp inkâra sapanlar bize gizli kalmazlar. O halde ateşe atılacak olan mı daha hayırlıdır, yoksa kıyâmet günü güven içinde gelecek olan mı? İstediğinizi yapın, şüphesiz ki Allah yaptığınız her şeyi görmektedir."

Âyetlerimizi tahrif etmek, inkâr etmek, yalanlamak sûretiyle onlarla savaşa tutuşanlar, âyetlerimizi örtmeye, gündemden düşürmeye, kullarımızın gözlerinden, kulaklarından saklamaya, gizlemeye çalışanlar var ya, onların yaptıkları Bize gizli değildir. Biz onların yaptıklarının tamamını görmekteyiz.

Âyet-i Kerîmede ***"İlhad"*** İfadesi kullanılmaktadır. İlhad; inat demektir. Allah'ın âyetlerini görmeme, Allah'ın âyetleriyle tanışmama, Allah'ın âyetleriyle

yüz yüze gelmeme konusunda inat edenler, Allah'ın kitabındaki âyetlerini okumama, onlara yönelmeme, kitapla diyalog kurmama, kitaba karşı ilgisiz kalma konusunda inat edenler, ona karşı ilhad içinde olanlardır.

Yine ilhad; âyetleri değiştirmek, âyetleri konuldukları, vaz' edildikleri anlamların ötesinde berisinde anlamlara sündürmek ve başka yerlere koymak anlamlarına gelmektedir. Yâni âyetlerin manalarını tahrif etmek, Allah'ın dediklerine demedi, demediklerine dedi diyerek Allah'ın âyetlerine kendi istedikleri manaları yüklemek, Allah'ın âyetlerini kendi hevâ ve heveslerine malzeme yapmaya çalışmaktır.

Bunun yanında ilhad, inhiraf anlamınadır. Âyetlerin sahih anlamlarından inhiraf ederek, âyetlerin gerçek anlamlarıyla hiçbir ilgisi olmayan manaları âyetlere yüklemek de ilhaddır.

İlhadın diğer bir anlamı da, mezara koymak demektir. Yâni bir şeyi doğruluktan eğriliğe götürmek, eğip bükmek demektir. İşte âyetlerimiz konusunda böyle davrananlar, kesinlikle Bizden kaçıp kurtulamazlar, bizden gizlenemezler.

O halde söyleyin şimdi, baş aşağı ateşe, cehenneme atılacak olan mı daha hayırlıdır, yoksa kıyâmet günü güven içinde emniyet içinde gelecek olan mı? Hangisi hayırlıdır bunların? Yaptıklarından ötürü cehenneme yuvarlanacak olan mı, yoksa emin olarak, emniyet ve güven içinde gelecek olan mı? Bir adam düşünün ki mü'min, yâni emin, emniyet içinde. Dünyada Allah'ın emanı altında bir hayat yaşamış, yaşarken, ölürken, kabirde, dirilişte, sıratı geçerken Allah'ın emniyeti altında, cehennem konusunda emin, cennete gitme konusunda emniyet altında. İşte mü'min olarak, yâni emniyetli olarak yaşayıp, emniyetli olarak gelen birisi mi daha hayırlıdır, yoksa cehenneme yuvarlanma konusunda hiçbir emniyeti bulunmayan kimse mi hayırlıdır?

Öyleyse dilediğinizi yapın. İşte size iki yol, işte size iki yaşam biçimi. Birisi müntesibini, yolcusunu sonunda cehenneme götürücü bir yol, ateşle buluşturucu bir hayat programı, diğeri de sahibini sonunda eman altında cennete ulaştırıcı bir yoldur. Biz size bu iki yolun ikisini de açıkladık, beyan ettik. Dilediğinizi yapın artık, bu konuda serbestsiniz. Rabbimiz, sonucuna siz kendiniz katlanmak şartıyla bunlardan dilediğinizi seçip o yolda yürüyebilirsiniz diyor.

41,42. "Kur'an kendilerine geldiğinde onu inkâr edenler, mutlaka cezalarını çekeceklerdir. O gerçekten çok değerli bir kitaptır. Ona ne önünden,

ne de arkasından bâtıl gelemez. O, hüküm ve hikmet sahibi, övülmeye lâyık olan Allah tarafından indirilmiştir.”

Zikir, zikra, sürekli hatırda canlı tutulması gereken, sürekli kendisiyle beraber olunması ve hayatın her bir kademesinde uygulanması gereken kitap demektir. İşte böyle Allah’ın kendilerine zikir olarak indirdiği kitabı örtenler, onunla diyaloglarını kesenler var ya, dendikten sonra bunun haberi zikredilmemiştir. Bunun sebebi, anlayabildiğimiz kadarıyla kitaplarına karşı böyle davranan kimselere verilecek cezanın, anlatılması mümkün olmayan, tasavvuru bile mümkün olmayan bir ceza olmasıdır. Yâni böyle kitapla ilgisiz yaşayan insanlara öyle bir ceza verilecek ki, bunun ifadesi bile mümkün değildir. Allah korusun, çok müthiş bir tehdittir bu.

Çünkü bu kitap aziz bir kitaptır. Azîz olan, alt edilmez, yenilmez, karşı gelinmez, itiraz edilmez, mutlak galip olan, önünde saygıy-la eğilinmesi gereken Allah’tan gelmiş aziz bir kitaptır. Kitabın gön-dericisi de Aziz’dir, kitabın kendisi de azizdir, kitabın müntesibi olan mü'minler de Allah aziz kıldığı için azizdirler. Yeryüzünde bu kitabı da, bu kitabın müntesiplerini de alt edecek hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Eğer izzet, şeref sahibi olmak istiyorsak, izzet ve şeref sahibi olan bu kitaptan haberdar olmak zorundayız. İnsanlar, bu şeref kaynağıyla ilgileri nisbetinde izzet ve şeref sahibidirler.

Ne önünden ne de ardından ona bâtıl yaklaşamaz. Bu kitap kesinlikle haktır. Ortaya koyduğu her şey haktır. Bu kitapla hareket edenler, bu kitabı kendilerine istinatgah yapanlar, bu kitabı tüm amellerinde ve kavillerinde hareket noktası kabul edenler, yâni bu kitapla beraber olanlar da kesinlikle bilelim ki haktadırlar, haklıdırlar ve hak yoldadırlar. Bu aynı zamanda bunun da tescilidir. Bir de hak, bu kitabın ortaya koyduğudur. İnsan hakları, kadın hakları, erkek hakları, işçi-işveren hakları vs. hangi hak gündeme gelirse gelsin, bilelim ki hak ancak bu kitabın belirlediği haktır. Bunun dışında hak da yoktur, haklı da yoktur.

Bu kitap hiçbir şekilde, hiçbir dönemde, hiçbir güç, otorite, kitap, sistem, delil tarafından asla iptal edilemez. Hiçbir sistem, hiçbir ideoloji asla onu iptal edemez, hiçbir şey onun yerine geçemez. Önceki âyetlerde ifade edildiği gibi, yâni sizler doğrudan, ya da dolaylı yollarla ona galip gelmek mi istiyorsunuz? Onu susturacağınızı mı zannediyorsunuz? Sizler onun yerine bir şeyler koyup ona galip gelebileceğinizi mi zannediyorsunuz? Bir kısım yaygaralar ileri sürmek sûretiyle, gürültüler çıkararak, insanların gündemlerini değiştirerek, kitabın âyetlerini örtbas etmeye çalışarak, ya da aman kitap duyulmasın diye bir kısım yasaklar koyarak, ilhadlar yaparak Allah’ın kitabına karşı galip gelebileceğinizi, onu Allah kullarının

gözünden, gönlünden saklayabileceğinizi mi zannediyorsunuz? Hayır hayır, boşuna uğraşmayın, bunu asla yapamayacaksınız. Çünkü bu kitap Azîz olan, Ha-mîd olan kâinatta tüm varlıkların kendisini hamd ettikleri, övdükleri, hayata hakim olan hikmet sahibi Allah'tan gelme aziz ve hikmet dolu bir kitaptır. Bu kitap azizdir ve karşısında olan her şeyi ezip geçecek ve yok edecek bir kitaptır.

Bu âyet aynı zamanda bu kitabın kıyâmete kadar korunacağının, ona önünden ve ardından hiçbir bâtılın yaklaşamayacağının beyanıdır.

Bir de bu kitabın Hakîm ve Hamîd bir Allah'tan gelmesinin beyanından anlıyoruz ki, Rabbimizi övmek, hamd etmek istiyorsak bu kitapla beraber olmak zorundayız. Kendimizin, kendi hayatımızın Allah tarafından övülmesini, hamde lâyık görülmesini istiyorsak, yine bu kitapla beraber olmak zorundayız. Hikmetli olmak, hikmetli söz söylemek, bilgin olmak istiyorsak, yine bu kitapla beraber olmak zorundayız. Tüm bunların yolu, bu kitapla beraber olmaktan geçmektedir.

43. "Ey Muhammed! Sana senden önceki peygamberlere söylenenden başka bir şey söylenmiyor. Şüphesiz ki senin Rabbin hem mağfiret sahibidir hem de acı verecek bir azap sahibidir."

Kitabının ve kendisinin Allah tarafından aziz olduğunu, hiç kimsenin kendisini alt edemeyeceğini beyandan sonra, burada da Rabbimiz Peygamberini ve peygamber yolunun yolcusu olan biz mü'-minleri teselli ediyor. "Ey peygamberim! Şu anda karşındaki muhatapların tarafından sana yapılan inkâr, ilhad, yalanlama ve alaylar, senden önceki peygamberlerime yapılanlardan başka bir şey değildir. Senden öncekilere de bunların aynısı yapılmıştı. Onlar bütün bu yalanlamalara karşı sabrettiler. Sonunda Allah onlara ve beraberlerindeki mü'minlere mağfiret ederken, düşmanlarının tamamını helâk etti.

Dolayısıyla şimdi sen de üzülme. Sen de senden öncekiler gibi sabret ve yoluna devam et. Sana düşeni yap ve gerisine karışma. Çünkü Allah mü'minlere karşı son derece merhametli, kâfirlere karşı da son derece şiddetli bir biçimde ceza vericidir. Sana düşeni yap ve gerisini Allah'a bırak. Tüm düşmanlarını Allah'a havale et. O, senin intikamını tüm düşmanlarından alıverecektir.

Şerefli Allah elçilerine yapılanları Rabbimiz gündeme getirdikçe, mü'minlerin kalpleri yatışıyor. Onların yalanlanmalarını, alaya alınmalarını gördükçe, bildikçe, bizler de bu tür tavırlar karşısında dayanma gücü buluyoruz.

44. "Eğer biz onu yabancı dilden bir Kur'an yapsaydık onlar mutlaka: "Bu kitabın âyetleri genişçe açıklanmalı değil miydi? Arap bir peygambere yabancı bir dil öyle mi!" derlerdi. Sen de ki: "O, iman edenler için bir hi-dâyet ve şifadır." İman etmeyenlerin kulaklarında ise bir ağırlık vardır. Kur'an onlara göre bir körlüktür. Sanki onlar uzak bir yerden çağrılıyorlar da duymuyorlar."

Rabbimiz, sûrenin 3. âyetinde Arapça bir Kur'an olarak bilenlere âyetlerinin açıklandığını anlatmıştı. 42. âyetinde de, tüm kâinattakilerin övdüğü Hamîd ve Hakîm olan Allah'tan gelme bir kitap olduğu vurgulanınca, müşrikler Peygamber Efendimize şöyle diyorlar: "Ey Muhammed! Bu senin getirdiğin kitapta bizi hayrete düşürecek, Allah'tan geldiği konusunda bizi imana dâvet edecek fevkalâde bir şey yoktur. Zaten senin ana dilin Arapça'dır. Sen zaten ana dilini bilen birisi olarak böyle bir kısım sözler söylüyorsun. Bu gâyet normal bir şeydir. Eğer böyle Arapça değil de, bilmediğin, meselâ Japonca, Çince, Hintçe gibi yabancı bir dilde bize fasih bir şeyler söyleseydin, o zaman bunun Allah'tan sana bir mûcize olduğunu kabul edebilirdik. Yâni bu kitap şu anda senin de, bizim de bildiğimiz ana dilimizde değil de, başka bir dilde olsaydı, o zaman bu harikulade bir şey olurdu ve senin Allah'ın elçisi olduğunu kabul ederdik."

Onların sadece inatlarından ve ilhadlarından kaynaklanan bu ifadelerine karşılık Rabbimiz buyurur ki: "Eğer biz onu yabancı dilde bir kitap yapsaydık, onlar bu defa da mutlaka şöyle diyeceklerdi: "Bu kitabın âyetleri geniş geniş açıklanmalı değil miydi? Arap bir peygambere, Arap bir topluma, acemi bir dilde bir kitap ha? Arab'a Arapça olmayan, acemi bir kitap; olacak şey mi bu?" Ne tuhaf şey? Arab'a yol göstermek için Arapça olmayan bir kitap gönderiliyor diyeceklerdi. Halbuki onu anlayabilsinler diye kendi dillerinde Arapça bir Kur'an yaptık.

Alçaklar bir yandan, "bizim bildiğimiz, anladığımız, konuştuğumuz bir dilde Kur'an getirdin, bunun fevkalâde hiçbir yönü yoktur," diyorlar, bir yandan da sûrenin başlarında 5. âyette ifade edildiği gibi: "Ey Muhammed! Bizim kalplerimiz senin bizi kendisine çağırdığın şeye kılıflıdır, örtülüdür, biz bunu anlayamıyoruz!" diyorlar. "Biz bu kitabı anlayamıyoruz, senin bize okuduğun bu âyetleri anlamaktan uzağız," diyorlar. Garip bir şey yâni! "Hem biz bunu anlayamıyoruz," diyorlar, hem de, "aman bu kitaba karşı yaygara yapın, gürültü çıkarın, müzik çalın, insanların gündemlerini değiştirin ki, bu kitabın âyetleri insanların kulaklarına girmesin. İnsanların gündemlerini değiştirip onları başka şeylerle meşgul edin ki, insanlar bu kitabı okuyacak, bu kitapla tanışacak vakit bulamasın," diyorlar.

Madem bu kitap anlaşılmayacak bir kitapsa, niye insanların ona yönelmelerinden korkuyorsunuz? Nasıl olsa anlamayacaklar, bırakın okusun onu

insanlar. Niye yasaklıyorsunuz? Niye gündem oluşturuyorsunuz onun aleyhinde? Adamlar bu işin farkındalar aslında da, onunla tanışan kölelerinin birer birer hürleşerek kendilerine kulluktan kopmalarına dayanamıyorlar. Galiba onun için istiyorlar bu yukarda istediklerini. Yâni, “keşke bu kitap herkesin anlayabileceği bir dilde, herkesin anlayabileceği biçimde tafsilatlı olarak âyetlerini anlatmasaydı, ya da toplumda sadece belli insanların anlayabileceği dilde bir kitap olsaydı da, bu kölelerimizi kontrol etme imkânımız olsaydı,” demeye çalışıyorlardı.

Bugün de bakıyoruz kimileri ısrarla sadece metinden okunması gerektiğini, meâl ya da tefsir okunmaması gerektiğini, muhtevanın gizlenmesi gerektiğini savunuyorlar. Galiba bunların endişeleri de budur. “Şimdi bu insanlar bu kitapla tanışırlar ve bu kitapta Allah’ın kendilerinden istediği hayatı anlarlarsa, o zaman bizim kendilerine sunduğumuz hayatı reddederler. Allah’ın kanunlarını tanırlarsa bizimkilere uymaktan vazgeçerler. İyisi mi, insanların bu kitapla tanışmalarını engelleyelim,” demeye çalışıyorlar. Bu milletin alfabesini değiştirerek bu milletin çocuklarının kitapla diyaloglarını kesmek isteyenlerin niyetleri de herhalde bundan başka bir şey değildi.

Onlar ve bunlar ne yaparlarsa yapsınlar, sen de ki Peygamberim, “bu Kur’an, iman edenlerin kalplerine bir hidâyet ve şifadır. Mü'minlerin kalplerine şifadır. Ama iman etmeyenlere gelince, onların kulaklarında bu kitaba karşı bir ağırlık vardır. Kur’an onlara göre bir körlüktür. Sanki Kur’an’ı dinlerken onlar uzak bir yerden çağrılıyorlar da duymuyorlarmış gibi bir durum sergiliyorlar.” Bakara sûresinde bu konu şöyle anlatılıyordu:

“Küfredenlerin durumu çağırma ve bağırmadan başka bir şey duymayan hayvanı çağıranın durumuna benzer.”
(Bakara 171)

Yâni bu insanlar çobanın nidasını, çağrısını duyan, ama onun kelimelerini anlamaksızın onun nidasına doğru giden sığır sürüleri gibidirler. Onlara bir şeyler anlatmak, nasihat etmek sığıra nasihat etmek gibidir.

Ya da burada bağıran, bu adamların kendileridir. Kendilerinin sesini işitmeyen, işitse de anlamayan birilerine bağırıp çağırmaktadırlar. Adam her gün bağırıyor işte: “Atam! Babam! Dedem! Anam! Ecdadım! Senin yolundan gidiyoruz! Senin izini takip ediyoruz! Senin yolundan, senin izinden ayrılmadığımızın ispatı olarak, bak şu anda huzurundayız! Huzurunu huzursuzlara bozdurmayacağız!” Bağırıyorlar, çağırıyorlar ama berikisi duymuyor, işitmiyor.

Birinci anlamıyla bu adamlar sözü, çobanın sesini duyarlar ama onun demek istediğini anlamazlar, üzerinde düşünmezler, anlamaya çalışmazlar, demektir.

Söyleyenin sözünü anlamak için akıllarını, kalplerini, gözlerini, kulaklarını kullanmak istemezler. Kör bir taklitten yanadırlar, söylenilenin sebebini, hikmetini anlamaya yanaşmazlar.

Âyet-i kerîmede, Rabbimiz kâfirlerin karakterlerini çiziyor. İnsan, çok uzaktan bağıran bir adamın bağırmasını, sesini duyabilir ma onun ne dediğini anlamakta güçlük çeker. İşte bu âyet, çağrıyı duymak, dâvete kulak vermek, mesaja iman etmek istemeyen kişinin kulaklarının ve kalbinin kapalı olduğunu anlatıyor. Hani gönlü namazda olmayanın kulağı ezanda olmaz ya, işte aynen bunun gibi. Meselâ çok yakında, kulağının dibinde ezan okunur da adam yine de duymaz, farkına varmaz değil mi? İşte böyle kendisinin yanı başında oku-nan bu kitaba karşı taassup içinde olup, karşısındakini dinlememeye, anlamamaya, ona yönelip kabul etmemeye kararlı olan bir kimse için, yanı başında konuşan insan bile çok uzaklardan konuşan gibi ola-caktır. Meselâ birini dinlememeye kararlı olan bir adamın yanı ba-şında konuşan kişinin sözleri, onun kulaklarından içeri girmiyor, kal-bine inmiyor ve kulaklarından geri dönüyor.

45. "Andolsun biz Mûsâ'ya Tevrat'ı vermiştik de onda ihtilâfa düşmüşlerdi. Eğer Rabbin tarafından azabın ertelenmesine dair bir söz geçmeseydi, mutlaka aralarında hüküm verilirdi. Gerçekten onlar Kur'an hakkında bir şüphe ve tereddüt içindedirler."

Gerçekten biz Mûsâ'ya Tevrat'ı göndermiştik de, onda ihtilâfa düştüler. Kimileri ona iman ederek kimileri de onu inkâr ederek ihtilâf ettiler. Kimileri onunla yol bularak, yollarını Allah'ın kitabına sorarak, kimileri de onunla ilgiyi keserek ihtilaf ettiler. Kimileri onu arkalarına atarak, kimileri onun yerine başka kitaplar ihdas ederek, kimileri de o kitabı gerçekten kendileri için hayat programı bilerek ihtilaf ettiler. Kimileri hayatlarını o kitaba bina ederek, kimileri kitaptan habersiz bir hayatı yeğleyerek ihtilaf ettiler. Kimileri ısrarla, "Rabbim bu kitabı bana gönderdiğine, beni bununla sorumlu tuttuğuna göre, ben bunu mutlaka anlamak zorundayım," diyerek, gece-gündüz onu anlamaya çalışarak, kimileri, "tamam ben de kitap ehliyim, benim de bir kitabım var, ama ben onu anlayamam, ben onu anlamaktan uzağım, ben kim, onu anlamak kim?" diyerek ihtilaf ettiler.

Kimileri bu kitabın okunmak, anlamak ve yaşanmak için geldiğine iman edip gereğini yerine getirme gayreti içine girerek, kimileri kitaplarının fonksiyonunu reddederek; "tamam mukaddes bir kitaptır bu, ama hayata karışmamalı, o sadece âhiret işlerini düzenlemeli," diyerek kitap konusunda ihtilâfa düştüler.

Eğer Rabbinden daha önceden verilmiş bir söz olmasaydı, mutlaka aralarında hüküm verilmiş olurdu. Yâni eğer Allah onların ecellerini dolduracakları zamana

kadar onlar için dünyada yaşama izni vermeseydi, bunların işleri çoktan bitirilmişti. Eğer Allah bu ihtilâf edenler hakkında kimin doğru, kimin yanlış, kimin hak yolda, kimin bâtıl yolda oldukları konusundaki son hükmünü kıyâmet gününe ertelememiş olsaydı, onların işlerini çoktan bitirirdi. Yâni bu dünyada da haklıyı, haksızı ortaya koyuverir ve ona göre amellerinin karşılığını onlara tattırıverirdi.

Bununla birlikte onlar, o iman etmeyen kâfirler, Kur'an konusunda kuşkulu bir şüphe içindedirler. Yâni bu kâfirler Kur'an'a iman etmiyorlar, reddediyorlar, inkâr ediyorlar, ama bu kararlarında, bu tavırlarında da hiçbir zaman emin gözükmüyorlar. Kur'an'ı ve Rasulul-lah'ı inkâr ediyorlar, ama içleri rahat değil. Kitaba ve Peygambere karşı takındıkları bu tavır karşısında sürekli rahatsızlık duyuyorlar. Kitap ve peygambere karşı sergiledikleri tavırları konusunda sürekli bir tedirginlik yaşıyor, bunalım içine düşüyorlar. Bir yandan dünyevî menfaatleri ve çıkarları sebebiyle Kur'an'a karşı sihir, şiir, edebiyat demek zorunda olduklarını düşünüyorlar ve böyle diyorlar, ama öbür taraftan kesin olarak biliyorlar ki, o bunların hiç birisi değildir. O ne mecnun, ne sihirbaz, ne şair, ne kahin, ne de şeytan sözü değildir. Çünkü bunların hiçbirisi bugüne kadar böyle mükemmel bir şey söyleyemedikleri gibi, hiçbirisi de kesinlikle böyle insanları Allah yoluna çağırmış değildir. Bunu çok iyi bilen bu insanlar, bu kitabı reddediyorlardı ama bu gerçek içlerini kemiriyordu.

Yine bu adamlar Allah'ın Resûlüne "yalancı" diyorlardı, ama kalpleri bunun tamamen tersini söylüyordu. Ona "mecnun" diyorlardı, ama vicdanları bunu asla kabul etmiyordu. Bugüne kadar hangi mecnun söyleyebilmişti bunun gibisini? Bugüne kadar hangi mecnunun arkasına bu kadar insan takılmıştı? Bugüne kadar hangi mecnundan korkmuşlardı, hangi mecnuna bu kadar tedbir almışlardı? Eğer o bir mecnunsa, çevrede binlerce mecnun var, onlardan birisi olarak bırakın, o da söyleyeceklerini söylesin. Ama öyle değil, onun için her türlü tedbiri alıyorlardı. "Bu adam, kendi hegemonyasını kurmak istiyor, bu adam çıkar sağlamak istiyor," diyorlardı. Ama özleri, onlara, "bu dediğiniz yalandır," diyordu. Onun şu ana kadar aralarında geçen hayatı, bunun tamamen aksini söylüyordu. Bugüne kadar o hep iyiliğe çağırmış, kimseyi ezmemiş, kimseye zulmetmemiş, kimsenin hakkını yememiş bir insandı. İşte bütün bunları vicdanlarında değerlendiren, beyinlerinde ölçüp biçen bu insanlar, Kur'an konusunda da, Peygamber Efendimiz konusunda da şüphe içinde kıvranıyorlardı. Âdeta hastalığa tutulmuş insanlar gibi çok tuhaf tavırlar sergilemekten geri kalmıyorlardı. İşte âyet bize bunu anlatıyor:

46. "Her kim iyi bir iş yaparsa kendi lehine yapmış olur. Kim de bir kötülük yaparsa kendi aleyhine yapmış olur. Rabbin kullara zulmedecek değildir."

Allah kesinlikle kullarına zulmetmez. Her kim bir iyilik yaparsa kendi lehinedir, kim de bir kötülük yaparsa o da onun kendi aleyhinedir. Allah'ın sizin yaptığınız amellere herhangi bir ihtiyacı olmadığı gibi, amel işleyenlere de Cenâb-ı Hak asla zulmetmez. Yâni Allah, ne iyilik yapan kimselerin yaptıkları bu salih amellerini zayi etmek, ne onların bu amellerinin karşılığı olan mükafattan onları mahrum etmek türünde, ne de kötülük yapan kimseleri yaptıkları bu kötülükleri sebebiyle cezalandırmamak türünde bir zulüm yapmaz. Allah hiç kimsenin amellerini zayi etmediği gibi, karşılıksız da bırakmaz. Kime ne mükafat vermişse, onu kendi yaptıklarından ötürü vermiştir, kime de ne ceza vermişse, yine kendi amellerinin karşılığı olarak vermiştir.

Allah kesinlikle kullarına zulmetmez. Her kim bir iyilik yaparsa kendi lehinedir, kim de bir kötülük yaparsa o da onun kendi aleyhinedir. Allah'ın sizin yaptığınız amellere her hangi bir ihtiyacı olmadığı gibi, amel işleyenlere de C. Hak asla zulmetmez. Yani ne iyilik yapan kimselerinin yaptıkları bu salih amellerini zayi etmek, yani onların bu amellerinin karşılığı olan mükafattan onları mahrum etmek türünde, ne de kötülük yapan kimseleri yaptıkları bu kötülükleri sebebiyle cezalandırmamak türünde bir zulüm yapmaz Allah. Allah hiç kimsenin amellerini zayi etmediği gibi karşılıksız da bırakmaz. Kime ne mükâfat vermişse onu kendi yaptıklarından ötürü vermiştir, kime de ne ceza vermişse yine kendi amellerinin karşılığı olarak vermiştir.

Evet Allah kullarına zulmetmez. Zerre miktarı bile Rabbimiz kullarına zulmü dilemez. Çünkü Rabbimiz her türlü eksiklikten münez-zehtir. İbâdete, tazime, saygıyla önünde eğilmeye lâyık olan sadece Odur. Eğer Rabbimiz kullarına, yaratıklarına zulmetmeyi dileseydi hiç kimse Ona karşı koyamaz bunun önüne geçemez ve Ondan hesap soramazdı. Fakat Rabbimiz kendi zatını bu eksiklikten münezzeh kıl-mıştır. Âlimlerimizin ifadesine göre zulüm zaten Allah için müstahildir, Allah için düşünülmesi imkansızdır. Çünkü zulüm sınırı aşmaktır haddi tecavüz etmektir. E Rabbimiz için kendisinden daha yüksek birileri olmadığına göre, ya da kendisine itaat edeceği bir makam olmadığına göre, yani kendisi için sınır belirleyecek bir varlık olmadığına göre Rabbimizin sınır çiğnemesi de düşünülemez. Çünkü tüm sınırları koyan zaten kendisidir. Tüm varlıklar onun mülkü olduğuna göre, mülk olanın malikten hesap sorması da imkânsızdır.

47,48. "Kıyâmet zamanını bilmek ancak Allah'a ha-vale edilir. O'nun bilgisi dışında hiç bir meyve kabuğundan çıkmaz, hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz. Allah onlara: "Bana koştuğunuz ortaklarım nerede?" diye seslendiği gün, onlar: "Senin ortağın olduğuna dair bizden hiçbir şahit olmadığını sana arz ederiz," derler. Önceden tapmakta oldukları şeyler, kendilerinden uzaklaşıp kay-

bolmuştur. Onlar da kendileri için kaçacak bir yer olmadığını anlamışlardır."

Kıyâmetin zamanını bilmek ancak Allah'a aittir. İyilik ya da kötülük ne olursa olsun, amel işleyenlerin işledikleri bu amellerinden ötürü hesaba çekilecekleri kıyâmet gününün ilmi, ancak Allah'a mahsustur. İyilerin iyiliklerinden ötürü cennete uçacakları, kötülerin de kötülüklerinden ötürü cehenneme akacakları gün denen kıyâmeti, Allah'tan başka hiç kimse bilemez. Âyet-i kerîmede sadece kıyametin kopacağı günün değil, bunun dışında tüm gaybları da yine Rabbi-mizin bildiği anlatılmaktadır. Kur'an'ın pek çok yerinde bu gayb konusu anlatılmaktadır. Meselâ En'âm sûresinde, gaybın anahtarlarının Allah'ın elinde olduğu anlatılır. Gaybın anahtarlarını Allah eline almıştır. Allah onu kimseye vermemiş, kimseyi ona muttali kılmamış, kimseye gaybını ezdirip bozdurmamıştır. Gayb konusu, her şeyiyle, odasıyla, kapısıyla ve anahtarlarıyla Allah'a aittir ve Allah'ın elindedir. Onu ancak O bilir. Gayba muttali olmak, gayb odasının içine girmek şöyle dursun, kapısının anahtarına bile hiç kimse sahip olamaz. Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun hikmeti şudur:

a. Gayb, İslâm'ın bir cüzüdür.

b. Gayb, bilginin konusu değil, imanın konusudur. Zira insana çok az bir ilim verilmiştir. Rabbimiz bu dünyayı ve kâinatı yaratırken bir kısım kanunlar koymuştur. Koyduğu bu kanunların bir kısmını anlayarak onlardan istifade edebilmesi için, insana sınırlı bir idrak ve ilim gücü vermiştir. Ama gayb, yine gayb olarak kalacaktır. Allah'a iman da gaybîdir. Her ne kadar Allah'ın fiillerinin eserlerini görüyorsak da, kendisini asla göremeyiz. Ama gayben, gıyaben Allah'a iman ediyoruz. Onun için bu iman bir değer ifade etmektedir.

Allah öyle bilgisi tam olandır ki, O'nun bilgisinin dışında hiçbir meyve tomurcuğundan çıkmaz, O'nun bilgisi olmadan hiçbir dişi gebe kalmaz ve hiçbir şey doğurmaz. Düşen bir yaprak bile O'nun ilmi dahilinde, O'nun takdiri dahilinde düşmektedir.

Allah, "hani bana ortak koşmaya çalıştıklarınız nerede? Hani Benimle birlikte hayatınızda söz sahibi kabul etmeye çalıştığınız ekonomik tanrılarınız? Hani benim yerime hayatınıza ikâme etmeye çalıştığınız hukuk tanrılarınız? "Bunlar bize anında şifa ulaştırırlar, bizim Allah'ın vereceği şifaya ihtiyacımız yoktur," diye Bana şirk koşmaya, Benim yerime kendilerine gitmeye çalıştığınız şifa tanrılarınız hani nerede? "Ülke idaresini bunlar daha iyi bilirler," diyerek Bana şirk koşmaya çalıştığınız siyasal tanrılarınız? diye seslendiği zaman onlar diyecekler ki: "Ya Rabbi! Onlardan hiçbirisinin Senin ortakların olduğuna dair bizden hiçbirimiz şahitlik yapmıyoruz!" Gerçeği anlayacaklar ve böyle diyecekler. Bugün deseler ya bunu. O gün bunu demelerinin kendilerine en küçük bir faydası olmayacaktır, çünkü yarın zorunlu olarak diyecekler bunu.

İnkâr etme imkânlarının olmadığı bir zamanda diyecekler bunu. Çünkü zaten onlarla araları ayrılmıştır. Allah, onların aralarını ölürken ayırdı, yâni ölürken bu tanrıların kendilerine hiçbir şey yapamadıklarını göstererek aralarındaki bağları kopardı. Allah, öbür tarafta dirildikleri zaman bir daha koparacak onların aralarını. Yâni artık onların Allah'a ortak koştukları, kendilerinden uzaklaşıp kaybolacak ve onlar artık kendilerinin kaçacak bir yerlerinin olmadığını anlayacak ve o zaman diyecekler ki, "hayır ya Rabbi! Bunların Sana ortak olduklarını bizden söyleyecek, buna şahitlik edecek hiç kimse yoktur."

49,50. "İnsan hayır istemekten usanmaz, fakat kendisine bir kötülük dokununca üzülür ve ümitsizliğe düşer. Andolsun ki kendisine dokunan bir zarardan sonra biz ona tarafımızdan bir rahmet tattırsak, o: "Bu benim hakkımdır, kıyâmetin kopacağını da sanmıyorum, Rabbime döndürülmüş olsam bile mutlaka onun yanında benim için daha güzel şeyler vardır" der. Biz, o inkâr edenlere yaptıkları şeyleri mutlaka haber vereceğiz ve onlara ağır bir azap tattıracağız."

İnsan, Allah'tan hayır, mal-mülk, dünyada sıhhat, sağlık, uzun ömür ve mutluluklar isteme konusunda hiç usanmaz. Bu konularda ne kadar fazla verilse de, yine de Allah'tan daha fazlasını ister. Ama kendisine bu istediği şeylerin aksine, meselâ hastalık, fakirlik, sıkıntılar geldiği zaman da üzülüp ümitsizliğe, bedbinliğe düşüverir. Sanki bunlar üzerinden hiç kalkmayacakmış, sanki hayırlara bir daha ulaşamayacakmış gibi ya da bütün bunları kendisi elde etmiş de bir daha elde edemeyecekmiş gibi ümitsizliğe düşüverir. Andolsun ki kendisine dokunan bir zarardan sonra Allah tarafından bir iyilik, bir bolluk geliverse: "Bu benim hakkımdır! Bu bendendir! Bunu ben becerdim! Bunu ben hakkettim! Kafamı çalıştırdım da bunu elde ettim! Planım kuvvetliydi de onun için buna ulaştım! Zamanında paramı dolara bağlamasaydım bunu kazanamazdım! Zamanında kafamı çalıştırıp şu şu tedbiri almasaydım bunlara ulaşamayacaktım!" diyerek kendisini müstağnî görmeye ve elde ettikleri bu hayırlar konusunda Allah'ı diskalifiye etmeye çalışır.

Elindekilere, sağlığına, sıhhatine, malına mülküne ve saltanatına güvenerek öylesine çılgınlık gösterir ki, şöyle demeye başlar: "Artık bütün bu imkânlara sahipken kıyâmetin kopacağını sanmıyorum! Bu saltanatımın yıkılacağına ihtimal vermiyorum! Ummuyorum ki kıyâmet kopsun ve şu benim imkânlarım elimden alınsın! Kopmaya kopmaz kıyâmet de, eğer böyle bir şey olsa bile, yâni kıyâmet kopup da Rabbime döndürülsem bile, mutlaka O'nun yanında benim için güzel şeyler vardır. Bu dünyada işini becerenler öbür tarafta da işini becerecektir. Bu dünyada kendisine mal, mülk, saltanat, imkân verilenler, elbette öbür tarafta da bunlara sahip olacaklar ve işlerini orada da becereceklerdir."

Bakıyoruz, insanlar dünyada işlerini çok rahat becerebiliyorlar. Mal sahibi mi olmak istiyorlar, kolayca bunun yolunu bulabiliyorlar. Ekonomik gücü şu kadar olanlar ancak bu haktan istifade edebilecektir diye bir yasa, bir hak çıkarıyorlar. Türkiye'de zaten o belirledikleri ekonomik güce sahip olan iki kişidir ve o imkânı kendi aralarında paylaşıyorlar. Meselâ çıkardıkları bir yasadan, sadece Koç ve Sabancılar istifade edebiliyorlar. Onların zenginliklerine imrenen öteki zavallılar da: "Doğru ya! Adamların hakkı arkadaş! Biz de bu güce sahip olsaydık, bu haktan biz de istifade edebilirdik!" diyorlar.

Akıllı adamlar. Becerikli, kafalarını çalıştıran adamlar. Yâni adamlar dünyada işlerini becerdikleri için, öbür tarafta da işlerini becerebileceklerini iddia ediyorlar. Meselâ adamlar şikeyle maç kazanıyorlar, öbür tarafta da bunu aynen becerebileceklerine inanıyorlar. "Evet, kıyâmet kopsa bile biz öbür tarafta da işimizi beceririz," diyor-lar. Allah diyor ki, "biz onlara yaptıkları şeylerin haberini vereceğiz ve yaptıklarının karşılığını aynen tattıracağız."

İnsan işte böyle nankördür. Kendisine bir kötülük dokunduğu zaman, bu kötülüğün kendisinden kaldırılması için, uzun uzun Allah'a yalvarır da, ama Allah o kötülüğü kendisinden kaldırıp da onu selâmete çıkardığı, ona nîmetlerini yağdırdığı zaman da Rabbine karşı şükürden yüz çeviriverir. Belâ, kötülük anında, O'na muhtaç iken Rabbini hatırlar da, bolluk anında O'na muhtaç değilmiş gibi yan çiziverir. Rabbinin kendisine verdiği nîmetleri ve imkânları O'nun yolunda kullanarak O'na teşekkürden uzaklaşıverir.

51. "İnsana nîmet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir kötülük gelince uzun uzun yalvarır."

İnsanı yaratan, onu herkesten daha iyi bilen Rabbimiz, onun bir karakteristik özelliğini böyle açıklıyor. Ciddi bir tehlike insanın kapısını çalıverse, azîm bir musîbet saçlarını yoluverse, bir tehlike yolunu kesiverse, teleferik yarı yolda duruverse, karıları, çocukları, yakınları ölüm döşeğine uzanıverse, evi-barkı yanıverse, kapısına borçlular veya polisler geliverse böyle bir durumda insan ne yapar? Kime yalvarır? Yerde bütün kapılar yüzüne kapandığı zaman kimin kapısını çalar insan? Kime sığınır, kimi yardımına çağırır? Allah'ı mı, yoksa başkalarını mı? Eğer sadıksanız doğru söyleyin bakalım. Böyle bir durumda insan dua dua Allah'a yalvarır değil mi? Allah dışında her şey gözünde sıfıra iner değil mi? En'âm sûresi de bunu şöyle ortaya koyuyor:

"Hayır, bilâkis sadece ona yalvarırsınız; dilerse o Allah yalvardığınız şeyi sizden giderir, siz de ona koştuğunuz ortakları (Şeriklerinizi) unutursunuz."

(En'âm 41)

Hayır hayır, böyle ciddi bir durumla karşı karşıya kaldığınız, ciddi bir tehlike kapınızı çaldığı zaman siz sadece Allah'a yalvarırsınız. Böyle bir durumda tüm putlarınızı, tüm şeriklerinizi, şürekânızı, yâni Allah'a ortak koştuklarınızı, Allah yerine koyup kendilerine kulluk yapmaya çalıştıklarınızı, kanunlarını ve arzularını gerçekleştirmek için, hatırlarını kazanmak için çırpındıklarınızı unutuverirsiniz. Çünkü tüm tehlikeleri defedecek, tüm zararları kaldıracak yegâne güç ve kuvvet sahibi tek varlığın, tek mercinin Allah olduğu, vicdanlarınızın derinliklerinde mevcuttur. Her vicdan sahibi insan bunu çok rahatlıkla anlayacaktır, yeter ki onun vicdanı bozulmamış olsun.

Hattâ şu anda Yahudilerin fıtratlarını silmeye çalıştığı, vicdanlarını öldürmeye çalıştığı, kendilerini dinsizleştirebilmek için yıllardır uğraştığı batı dünyası, batı insanı bile daraldığı zaman "aman Allah'ım!" demektedir. Titaniğin batışını bilirsiniz. Yüzlerce mühendis rapor vermiş bu gemi batmaz diye. Nihâyet içinde binlerce insanla birlikte gemi okyanusa açılmış. İçindekilerin kalbinde Allah yok, Allah korkusu yok, çılgınca eğlenip kâm almak isterlerken, birdenbire gemi bir buzula çarpar ve yavaş yavaş batmaya başlar. O ana kadar Allah'ı hatırlarına bile getirmeyen bu insanlar böyle bir tehlike ile karşı karşıya gelince, hep birlikte güverteye çıkıp Allah'a yalvarmaya başlarlar. Tüm eğlencelerini, tüm putlarını, tüm şeriklerini, şirklerini unutup Allah'a yalvarmaya başlarlar.

Batı insanında bunu görmek mümkün olduğu gibi, yine Yahudi'nin insanlığın başına belâ olarak doğurduğu komünizmin sarf ettiği çok büyük gayretlerle modalaştırdığı Allahsızlık felsefesi altında, yıllardır her şeylerini kaybetmiş doğu insanı da bakıyoruz bugün daraldığı zaman Allah'a yalvarmaktadır. Biliyorsunuz Mekkeli müşrikler yığınlarla putlara tapıp dururlarken, ciddi bir tehlike kapılarını çalar. Güçlü kuvvetli bir orduyla Ebrehe ülkelerine dayanır. O ana kadar putlara tapınan, putlardan yardımlar bekleyen bu insanlar görüyoruz ki böyle ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya gelince tüm putlarını unutup, Kâbe'nin örtülerine sarılıp Allah'a yalvarmaya başlarlar. Kesinlikle biliyorlardı ki böyle ciddi bir durumda o putlarının onlara yapabileceği bir şey yoktu. Böyle bir belâdan kendilerini ancak Allah'ın kurtaracağını bildikleri için Allah'a yalvarmaya başlıyorlar. Evet o müddet içinde tüm şirklerinizi unutup Allah'a dua etmeye başlıyorsunuz. Dehşet ve tehlike fıtratınızı ortaya koyuyor. Firavun bile denizde boğulurken Allah'a yalvarıyordu. Demek ki Allah'ın insana verdiği bu fıtratı silecek, bu fıtrat mührünü kazıyacak hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Bu durum zaman zaman gafletle ve cehaletle gölgelenmiş olsa bile, ciddi bir tehlike anında ortaya çıkıveriyor.

Sizler ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunuz veya Rabbinizden gelen nîmetlerle kucaklaştığınız, işleriniz yolunda gittiği zaman yâni tehlike bitince de Allah'ı unutup O'na yan çizmeye kalkışıyorsunuz. Niye kötü gününüzde O'nu hatırlıyorsunuz da, iyi gününüzde O'na yan çiziyorsunuz? Niye Rabbinize nankörlük yapıyorsunuz? Niye o Allah'a yan çizmeye kalkışıyorsunuz? Niye o Allah'a kulluk yapmıyorsunuz? Niye o Allah'ın sizin hayatınıza karışmasına karşı geliyorsunuz? Niye hayat programlarınızı Allah'a danışmıyorsunuz?

52,53. "Ey Muhammed! De ki: "Ne dersiniz? O Kur'an Allah tarafından gelmiş olup da sonra siz onu inkâr etmişseniz, o takdirde haktan uzak bir ayrılığa düşenden daha sapık kim olabilir? Biz onlara hem âfâkda hem de kendi nefislerinde delillerimizi göstereceğiz ki, Kur'-an'ın hak olduğu kendilerine açıkça belli olsun. Senin Rabbinin her şeye şahit olması kâfi değil mi?"

Bu Kur'an gerçekten Allah tarafından gönderilmiş bir kitapken, sizler onu inkâr etmişseniz, sapıklar olarak uzak bir ayrılığa düşenlerin ta kendisi olmuşsunuz demektir. Anlıyoruz ki bu kitaptan ayrılanlar, ayrılığa düşmüş, uzak bir sapıklığa düşmüş demektir. Biz onlara hem âfâkda, hem de bizzat kendi içlerinde delillerimizi göstereceğiz ki, bu kitabın hak bir kitap olduğunu anlasınlar. İslâm'ın üstün gelmesiyle, İslâm'ın fütuhatlarıyla, İslâm'ın diğer dinlere ve diğer ideolojilere üstün gelmesiyle onlara deliller göstereceğiz. Kendi içlerinde delillerden maksat da, -Allah en iyisini bilir- işte Bedir'de, Mekke'nin fethinde kendi içlerinde deliller göstereceğiz demektir. Ya da insanın bizzat kendi içinde, kendi vücudunda bu kitabın hak olduğuna dair yığınlarla delillerin varlığını onlara göstereceğiz ve onlar da bu kitabın hak olduğunu anlayacaklar.

54. "Bilin ki onlar Rabblerine kavuşmaktan bir şüphe içindedirler, yine iyi bilin ki, Allah her şeyi ilmiyle kuşatmıştır."

Onlar Rabblerine kavuşmaları konusunda, yâni öldükten sonra tekrar dirilip Rabbleri huzurunda hesaba çekilecekleri konusunda şüphe içindedirler. Onun içindir ki, bunu hiç düşünmek istemiyorlar, bunu akıllarına getirmek istemiyorlar. Onun için o güne hazırlık yapmıyorlar, hayat programlarını o güne göre ayarlamaya yanaşmıyorlar.

Bu sûrenin de sonuna geldik. Rabbim gereği gibi anlayıp iman eden ve amele dönüştüren kullarından eylesin. Sübhanekallahümme ve bihamdik, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etûbü ileyk.